

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Diplomová práce

Posouzení úrovně hospodaření vybraných měst a obcí

Lucie Morongová

© 2015 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Lucie Morongová

Podnikání a administrativa

Název práce

Posouzení úrovně hospodaření vybraných měst a obcí

Název anglicky

Economic analysis of selected towns and villages

Cíle práce

Cílem diplomové práce je posouzení úrovně hospodaření vybraných měst v pětiletém časovém období. Naplnění cíle bude provedeno na základě analýzy příjmů a výdajů obou měst. Výsledkem diplomové práce budou návrhy na možné zlepšení hospodaření obou měst.

Metodika

Teoretická část práce bude vymezovat základní pojmy související s problematikou hospodaření obcí. V praktické části budou charakterizovány konkrétní obce s analýzou hospodaření těchto obcí v jednotlivých letech. Pro posouzení úrovně hospodaření jednotlivých obcí budou použity vybrané finanční ukazatele. K hodnocení ekonomických ukazatelů bude použito metody analýzy časových řad. Pro zjištění spokojenosti obyvatel bude využito anketního lístku. Při zpracovávání vlastní práce bude využívána především odborná literatura a materiály poskytnuté oběma městy, dále také data poskytnutá z odborných konzultací od zaměstnanců příslušných městských úřadů.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

obec, rozpočet, rozpočtová skladba, územní samospráva, příjmy, výdaje, výsledek hospodaření

Doporučené zdroje informací

GANTICK, Michael J, LIPE, Michele M R. Successful strategic planning in town government. ASQ World Conference on Quality Improvement Proceedings, 2002, ProQuest Central
OCHRANA, F., PAVEL, J., VÍTEK, L. Veřejný sektor a veřejné finance. Praha : Grada Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-3228-2.
PAŘÍZKOVÁ, I. Finance územní samosprávy. Brno: Masarykova univerzita, 2008. ISBN 978-80-210-4511-8.
PEKOVÁ, Jitka. Hospodaření a finance územní samosprávy. Praha: Management Press, 2004 ISBN 80-7261-086-4.
PEKOVÁ, Jitka. Hospodaření obcí a rozpočet. Praha: CODEX Bohemia s.r.o., Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů 1997 ISBN 80-85963-34-5.

Předběžný termín obhajoby

2015/16 ZS – PEF

Vedoucí práce

prof. Ing. Jaroslav Homolka, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 6. 10. 2014

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 6. 10. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 25. 11. 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci „Posouzení úrovně hospodaření vybraných měst a obcí“ jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce, s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 25. 11. 2015

Poděkování

Tímto způsobem bych ráda poděkovala všem, kteří přispěli k vypracování mé práce. Především mému vedoucímu diplomové práce panu Prof. Ing. Jaroslavu Homolkovi, CSc. za odborné vedení a také cenné připomínky, ochotu a čas, který mi věnoval při zpracování této diplomové práce.

Dále bych chtěla poděkovat vedoucím finančního oddělení Městského úřadu v Tachově a v Plané, paní Ing. Boženě Semecké a paní Ing. Heleně Ťupové, za čas, který mi věnovaly v odborných konzultacích a také za informace a materiály, které mi poskytly pro zpracování vlastní části diplomové práce.

Posouzení úrovně hospodaření vybraných měst a obcí

Economic analysis of selected towns and villages

Souhrn

Diplomová práce posuzuje úroveň hospodaření města Tachov a města Planá, v letech 2009 – 2014. Co se týká rozlohy i počtu obyvatel, jedná se o rozdílná města, obě se nacházejí v Plzeňském kraji. Práce zhodnocuje skutečné příjmy a výdaje obou měst, komparuje vybrané ukazatele, a zároveň ze získaných poznatků navrhuje možnosti k případnému zlepšení hospodaření. Práce je rozdělena na dvě hlavní části, na teoretická východiska a vlastní práci.

V první, teoretické části, jsou vymezeny základní charakteristiky obcí a jejich postavení v ČR a dále je zde uveden systém financování municipalit v ČR. Druhá, vlastní část práce, navazuje na teoretická východiska a je zde provedena analýza hospodaření obou měst. Ta obsahuje podrobný rozbor příjmů a výdajů, financování a výsledků hospodaření. K analýze dále patří i komparace vybraných ukazatelů přepočtených na jednoho obyvatele a soustava informativních a monitorujících ukazatelů.

Na základě těchto rozborů a provedeného anketního šetření jsou navrženy možnosti zlepšení hospodářské situace obou měst.

Klíčová slova: obec, rozpočet, rozpočtová skladba, územní samospráva, příjmy, výdaje, výsledek hospodaření

Summary

Diploma thesis discusses level of economy of towns Tachov and Plana in years 2009 – 2014. Both towns, located in Pilsner region, are different in area and population. This thesis assesses real incomes and outcomes of both towns, compares selected indicators and offers proposals for improvements. Thesis is divided into two main parts, theoretical baseline and author's own work.

In the theoretical part, primary characteristics of the towns are defined and judged their role from national perspective. Furthermore the system of funding of municipalities in the Czech Republic is introduced. Second part of the thesis follows up with an analysis of the economy of both towns which contains a detailed breakdown of incomes and outcomes, profit and loss and funding. Comparison of chosen indicators per capita is also a part of analysis together with a system of informative and monitoring indicators.

Optimizations of economic situation of both towns are suggested based on the analysis and a public inquiry.

Key words: village, budget, budget composition, local government, incomes, expenses, profit

Obsah:

1	ÚVOD.....	12
2	CÍL PRÁCE A METODIKA	13
2.1	Cíl práce.....	13
2.2	Metodika	13
3	TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	15
3.1	Územní samospráva	15
3.2	Obec jako základní článek územní samosprávy	15
3.2.1	Působnost obce	16
3.2.2	Majetek obce	17
3.3	Finanční systém municipalit	19
3.3.1	Rozpočtová soustava.....	19
3.3.2	Územní rozpočet	21
3.3.3	Rozpočtový proces.....	21
3.3.4	Rozpočtové zásady	23
3.3.5	Rozpočtová skladba	24
3.4	Příjmy rozpočtu obce.....	26
3.4.1	Vlastní příjmy obcí	28
3.4.1.1	Daňové příjmy.....	28
3.4.1.2	Nedaňové příjmy	31
3.4.2	Nenávratné peněžní transfery	32
3.4.2.1	Účelové dotace	32
3.4.2.2	Neúčelové dotace	33
3.5	Výdaje rozpočtu obce	33
4	CHARAKTERISTIKA MĚST	37
4.1	Základní údaje města Tachov.....	37
4.1.1	Historie.....	37
4.1.2	Obyvatelstvo	38
4.1.3	Občanská vybavenost	39
4.1.4	Zajímavosti města	40
4.2	Základní údaje města Planá.....	41

4.2.1	Historie.....	41
4.2.2	Obyvatelstvo	42
4.2.3	Občanská vybavenost	43
4.2.4	Zajímavosti města	44
5	VLASTNÍ PRÁCE	46
5.1	Vývoj výsledku hospodaření města Tachov v letech 2009 – 2014	46
5.1.1	Analýza příjmů města Tachov v letech 2009 – 2014.....	48
5.1.1.1	Daňové příjmy.....	49
5.1.1.2	Nedaňové příjmy	51
5.1.1.3	Kapitálové příjmy.....	52
5.1.1.4	Přijaté dotace	53
5.1.2	Analýza výdajů města Tachov v letech 2009 – 2014	55
5.1.3	Financování města Tachov v letech 2009 – 2014.....	58
5.2	Vývoj výsledků hospodaření města Planá v letech 2009 – 2014	60
5.2.1	Analýza příjmů města Planá v letech 2009 – 2014.....	61
5.2.1.1	Daňové příjmy.....	62
5.2.1.2	Nedaňové příjmy	64
5.2.1.3	Kapitálové příjmy.....	65
5.2.1.4	Přijaté dotace	66
5.2.2	Analýza výdajů města Planá v letech 2009 – 2014	67
5.2.3	Financování města Planá v letech 2009 – 2014	70
5.3	Komparace vybraných ukazatelů.....	70
6	ANKETNÍ ŠETŘENÍ	76
6.1	Vyhodnocení anketního šetření	76
7	NÁVRHY NA ZLEPŠENÍ HOSPODAŘENÍ MĚSTA TACHOV A MĚSTA PLANÁ.....	87
7.1	Možnosti zlepšení hospodaření města Tachova	87
7.2	Možnosti zlepšení hospodaření města Planá	88
8	ZÁVĚR	91
9	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	94
10	SEZNAM PŘÍLOH.....	98

SEZNAM TABULEK

Tab. č. 1: Stav a průměrný věk obyvatelstva města Tachov (k 31. 12.).....	39
Tab. č. 2: Stav a průměrný věk obyvatelstva města Planá (k 31.12.).....	43
Tab. č. 3: Výsledek hospodaření města Tachov v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč)	47
Tab. č. 4: Struktura příjmů města Tachov členěná dle rozpočtové skladby v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč)	48
Tab. č. 5: Struktura daňových příjmů města Tachov v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč).....	49
Tab. č. 6: Struktura nedaňových příjmů města Tachov v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč)	51
Tab. č. 7: Struktura kapitálových příjmů v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč).....	52
Tab. č. 8: Struktura přijatých dotací města Tachov v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč).....	54
Tab. č. 9: Struktura výdajů města Tachov členěná dle rozpočtové skladby v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč)	55
Tab. č. 10: Přehled hlavních výdajových oblastí města Tachov v letech 2009 - 2014.....	56
Tab. č. 11: Přehled financování města Tachov v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč).....	59
Tab. č. 12: Výsledek hospodaření města Planá v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč)	60
Tab. č. 13: Struktura příjmů města Planá členěná dle rozpočtové skladby v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč)	61
Tab. č. 14: Struktura daňových příjmů města Planá v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč).....	62
Tab. č. 15: Struktura nedaňových příjmů města Planá v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč)	64
Tab. č. 16: Struktura kapitálových příjmů města Planá v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč)....	65
Tab. č. 17: Struktura přijatých dotací města Planá v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč).....	66
Tab. č. 18: Struktura výdajů města Planá členěná dle rozpočtové skladby v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč)	67
Tab. č. 19: Přehled hlavních výdajových oblastí města Planá v letech 2009 - 2014.....	68
Tab. č. 20: Celkové příjmy obou měst na 1 obyvatele v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč)	73
Tab. č. 21: Daňové příjmy obou měst na 1 obyvatele v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč)	73
Tab. č. 22: Nedaňové příjmy obou měst na 1 obyvatele v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč)...	73
Tab. č. 23: Kapitálové příjmy obou měst na 1 obyvatele v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč) .	74
Tab. č. 24: Přijaté dotace obou měst na 1 obyvatele v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč).....	74
Tab. č. 25: Celkové výdaje obou měst na 1 obyvatele v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč)	74
Tab. č. 26: Běžné výdaje obou měst na 1 obyvatele v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč).....	75
Tab. č. 27: Kapitálové výdaje obou měst na 1 obyvatele v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč) .	75

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. č. 1: Schéma Rozpočtové soustavy ČR	20
Obr. č. 2: Fáze rozpočtového procesu.....	23
Obr. č. 3: Schéma příjmů obecního rozpočtu	28
Obr. č. 4: Schéma výdajů rozpočtu obce v ČR.....	34
Obr. č. 5: Znak města Tachov	38
Obr. č. 6: Znak města Planá.....	42

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1 a č. 2: Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům.....	71
Graf č. 3 a č. 4: Celková aktiva.....	73
Graf č. 5 a č. 6: Pohlaví respondentů	76
Graf č. 7 a č. 8: Věková kategorie respondentů.....	78
Graf č. 9 a č. 10: Dosažené vzdělání respondentů.....	79
Graf č. 11 a č. 12: Délka pobytu respondentů ve městě.....	79
Graf č. 13 a č. 14: Ekonomické postavení respondentů.....	80
Graf č. 15 a č. 16: Forma sledování dění ve městě.....	81
Graf č. 17 a č. 18: Hospodaření měst v řádech milionů.....	81
Graf č. 19 a č. 20: Získávání informací o hospodaření měst.....	82
Graf č. 21 a č. 22: Spokojenost občanů s hospodařením.....	83
Graf č. 23 a č. 24: Zohledňování potřeb obyvatel při sestavování rozpočtu.....	83
Graf č. 25 a č. 26: Oblast, která by měla být více finančně podporována.....	86

1 ÚVOD

Ústava České republiky člení územní samosprávu do dvoustupňového systému. Za základní jednotku územní samosprávy je považována obec. Vyším územním samosprávným celkem je kraj, do kterého je každá obec v České republice zařazena jako do správního a územního obvodu. Obec, která má alespoň 3000 obyvatel je městem, jestliže tak na žádost obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády.

Úkolem obce je pečovat o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů a také při plnění svých povinností chránit veřejný zájem. Obec je veřejnoprávní korporací, která vystupuje v právních vztazích svým jménem, z těchto vztahů také nese odpovědnost, má svůj vlastní majetek, s nímž hospodaří a sestavuje si svůj rozpočet. Obecní rozpočet je hlavní finanční nástroj, kterým se realizují funkce územní samosprávy. Prostřednictvím vlastního rozpočtu se stává územní samospráva do určité míry finančně nezávislou jednotkou, která hospodaří odděleně od státního rozpočtu.

Ve veřejné správě hraje hospodaření obcí velmi důležitou roli. Na obce jsou kladeny stále větší nároky, aby jejich hospodaření bylo co nejefektivnější a současně aby také uspokojovaly potřeby svých občanů. V dnešní demokratické společnosti získává občan možnost kontrolovat činnost veřejného sektoru a hospodaření s majetkem a s finančními prostředky územní samosprávy. Občan má také přístup k veškerým informacím o způsobu využívání majetku, o způsobu zajišťování veřejných statků a také o hospodaření s určenými rozpočtovými prostředky územní samosprávy.

Problematika financování územních samosprávních celků se neustále vyvíjí a je velmi diskutovaným tématem ve společnosti. V samotné práci jsou analyzována dvě města ležící na západě Čech v Plzeňském kraji. Jsou jimi města Tachov a Planá. Autorka zvolila výše jmenovaná města záměrně proto, aby si prohloubila své znalosti a přehled o jejich hospodaření a fungování, a také z důvodu osobního zájmu o obě města. Tachov je totiž autorčino rodné město a dosud místo jejího trvalého bydliště.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem diplomové práce je posoudit úroveň hospodaření města Tachova a jejího sousedního města Plané v šestiletém časovém období, v letech 2009 – 2014. Dílčím cílem práce bude provedení anketního šetření, za účelem zjištění spokojenosti obyvatel měst s jejich hospodařením. Naplnění těchto cílů bude provedeno na základě analýzy konkrétních položek příjmů a výdajů obou městských rozpočtů a rozboru finančního hospodaření měst za pomoci komparace vybraných ukazatelů a soustavy informativních a monitorujících ukazatelů hospodaření.

Výsledkem diplomové práce budou návrhy na možné zlepšení hospodaření obou měst, které budou zpracovány na základě analýzy hospodaření obou měst a výsledků z vyhodnoceného anketního šetření města Tachova a Plané.

2.2 Metodika

První část práce bude vymezovat základní pojmy o územní samosprávě a obci jako takové, dále různé druhy příjmů a výdajů obecního rozpočtu a bude představovat finanční systém municipalit. Pro zpracování teoretické části práce bude využito studia odborné literatury, internetových stránek, příslušných zákonů a vyhlášek zkoumajících problematiku hospodaření obcí v ČR.

Další část diplomové práce se bude zabývat charakteristikou vybraných měst, jejich historií, současností obou měst a jejich institucí. K těmto účelům bude použito studia internetových stránek měst, informací z internetových stránek Českého statistického úřadu a publikace o městě Tachov.

Vlastní část práce bude zkoumat samotné hospodaření vybraných měst. Analýza hospodaření bude realizována v časovém rozmezí šesti let, konkrétně v letech 2009 – 2014. Rozbor dat pro tuto část práce bude vycházet z informačních zdrojů z Městského úřadu v Tachově a Městského úřadu v Plané, především pak ze Závěrečných účtů obou měst v letech 2009 – 2014. Na základě této analýzy bude aplikovaná komparace vybraných ukazatelů, zejména pak pomocí soustavy informativních a monitorujících ukazatelů.

Následující část je věnována dílčímu cíli práce, kterým je provedení anketního šetření. Účel tohoto šetření je zjistit spokojenost obyvatel s hospodařením jejich měst. Toto šetření bude také sloužit jako jeden z podkladů pro možné návrhy na zlepšení hospodaření v obou městech.

Pro získání potřebných informací k anketnímu šetření bude použito techniky anonymního anketního šetření. Anketní lístek bude obsahovat 15 otázek, týkajících se problematiky hospodaření města Tachova a města Planá. Pilotáž anketního lístku bude provedena v dubnu 2015 a bude mít za úkol odhalit a včas odstranit slabá místa anketního lístku.

Návrhy na zlepšení hospodaření města Tachova a města Planá budou navrženy na základě informací z teoretických východisek, z výsledků ve vlastní části práce, z konzultací s oprávněnými osobami z městských úřadů obou měst a v neposlední řadě na základě názorů samotných občanů měst.

Diplomová práce je koncipována v souladu s Požadavky pro předkládání diplomových prací.

3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

3.1 Územní samospráva

Územní samospráva je v České republice dána Ústavou, konkrétně Zákon č.1/1993 Sb., Hlava sedmá Územní samospráva, která určuje základní a vyšší územní samosprávné celky. Je to plošně ohraničený funkční celek s právem samostatně hospodařit, nakládat se svým majetkem a samostatně rozhodovat o svých záležitostech.

Územní samosprávou lze rozumět jako určitou formu veřejné vlády a veřejné správy na základě ekonomických podmínek a působností danou zákonem. Pro její správné fungování je důležité přijmout takové zákony, které dovolí vykonávat územní samosprávě všechny její funkce, vymezí její autonomii a současně určí základní pravidla hospodaření a ekonomické předpoklady, kterými umožní vlastnit majetek a hospodařit s ním, sestavovat vlastní rozpočet a na základě jeho s ním hospodařit (Žehrová, Pfeiferová, 2014).

Územní samospráva se utvářela **přírozeně** v důsledku přirozeného osídlení. Tímto způsobem vznikaly obce a města s větším či menším počtem obyvatel, kteří sídlí na tomto stejném místě. Vyšší stupně územní samosprávy zahrnující větší počet měst a obcí v dané oblasti se utvářely **uměle**, tedy rozhodnutím a v minulosti obvykle dohodou mezi panovníkem a městy (Peková, Pilný, Jetmar, 2012).

3.2 Obec jako základní článek územní samosprávy

V České republice se z hlediska samosprávy vyskytuje dvoustupňový systém. Podle Ústavy ČR je základní územním samosprávným celkem obec. Druhým, neboli vyšším územním správním celkem je podle ústavy kraj. Na území České republiky bylo k 1.1.2001 vymezeno 14 vyšších územních samosprávných celků (Provazníková, 2009).

Územní samospráva vznikala přirozeně jako obce a města, a uměle jako vyšší stupeň územní samosprávy na regionální úrovni obsahující společenství.

Dle Kadeřábkové a Pekové (2012) je obec v právním smyslu charakterizována znaky:

- **vlastním územím** - obec může mít jedno nebo několik katastrálních území;
- **občany obce** - obec musí být trvale obývána lidmi, a proto právní řád vyčleňuje onu skupinu obyvatel, se kterou spojuje konkrétní subjektivní práva. Občanem obce

se rozumí fyzická osoba, která dosáhla věku 18 let, má v obci hlášený trvalý pobyt a je státním občanem České republiky;

- **spravováním svých záležitostí samostatně** - obec má tzv. samostatnou působnost;
- **vystupováním v právních vztazích svým jménem** a odpovědnost plynoucí z těchto vztahů;
- **péčí o všestranný rozvoj území** a ochranu veřejného zájmu;
- **hospodařením dle vlastního rozpočtu** a správou vlastního majetku obce (Kadeřábková, Peková, 2012).

3.2.1 Působnost obce

Obce vykonávají řadu činností, které jsou obsaženy v odpovídajících zákonech a předpisech. Jednotlivé činnosti lze dělit do dvou skupin podle působnosti – samostatné a přenesené. Samostatnou působnost plní obce v záležitostech, o kterých může samostatně rozhodovat na základě zákona upravené pravomoci. Povinnosti obec ukládá zpravidla místním právním předpisem, tj. obecně závaznou vyhláškou. V případě výše zmíněné pravomoci jedná obec vlastním jménem a na vlastní účet (Císařová, Pavel, 2008).

Do samostatné působnosti obce zejména patří:

- zřizování a správa předškolních zařízení, základních škol a základních uměleckých škol a jim sloužící zařízení. V tomto případě je povinností obce zajistit základní školní docházku pro děti;
- zřizování útvaru dobrovolných hasičů a zabezpečení požární ochrany v dané obci;
- ochrana před alkoholismem a jinými toxickými látkami;
- místní poplatky;
- ochrana veřejného zdraví v záležitostech dezinfekce, deratizace a ochraně nočního klidu;
- obstarání připravenosti obce na mimořádné události a účastnění se na provádění záchranných a likvidačních prací na ochranu obyvatel (Žehrová, Pfeiferová, 2014).

Přenesená působnost je v kompetenci výkonných orgánů obcí, které jsou v této činnosti podřízeny a kontrolovány orgány státní správy i krajským úřadem. Jedná se o takové aktivity, které vykonávají obce jménem státu (Peková, Pilný, Jetmar, 2012).

Přenesená působnost je v záležitostech, které stanoví zvláštní zákony:

- „v základním rozsahu svěřeném obci vykonávána orgány obce; určenými tímto nebo jiným zákonem nebo na základě tohoto zákona, v tomto případě je území obce správním obvodem;
- v rozsahu pověřeného obecního úřadu (§ 64) vykonávána tímto úřadem;
- v rozsahu obecního úřadu obce s rozšířenou působností (§ 66) vykonávána tímto úřadem (Zákon č. 128/2000 Sb., § 61 odst. 1)“

Dle zákonné úpravy se podle míry přenesené působnosti rozlišují:

- obce, na které je přenesen základní výkon státní správy;
- obce s matričním úřadem;
- obce se stavebním úřadem;
- obce s pověřeným obecním úřadem a obce s rozšířenou působností zajišťují výkon státní správy nad rámec přenesené působnosti připadající ostatním obcím. Pověřený obecní úřad provádí státní správu pro vlastní obec, pro obce ve svém spádovém územním obvodu případně pro obce jiného územního obvodu;
- Brno, Ostrava a Plzeň s působností okresního úřadu;
- Praha s působností kraje (Žehrová, Pfeiferová, 2014).

3.2.2 Majetek obce

Pro samotnou existenci územní samosprávy je předpokladem vlastnictví majetku. Z hospodaření s tímto majetkem plynou příjmy do rozpočtů územního samosprávného celku, ve kterém o způsobu používání majetku rozhodují orgány obce. Orgány obce jsou odpovědní za hospodaření s tímto majetkem občanů, kteří je zvolili jako své zástupce do orgánů územní samosprávy.

Obec může získat majetek do obecního vlastnictví například koupí majetku, zděděním či darováním, převodem právní cestou, vyvlastněním za náhradu nebo tím, že si majetek sama vytvoří, např. výstavbou. Tento majetek musí být používán účelně a hospodárně ve shodě se zájmy a úkoly obce, které jí plynou ze zákonem stanovené působnosti. Obec má dále povinnost pečovat o zachování a rozvoj svého majetku, musí ho chránit před zničením, poškozením, odcizením či zničením. Aby mohla obec dohlížet na stav majetku, vede si povinně, dle zvláštních právních předpisů, evidenci svého majetku. Obec smí naložit s majetkem pouze za podmínek a způsoby uvedenými v příslušných právních

předpisech. Pokud chce obec nemovitý majetek prodat, směnit či darovat, pronajmout nebo poskytnout jako výpůjčku, musí zveřejnit svůj záměr nejméně po dobu 15 dnů před projednáním v orgánech obce vyvěšením záměru na úřední desce, aby se případní zájemci mohli vyjádřit a předložit své nabídky. Pokud tak obec neučiní, je právní úkon od počátku neplatný. Zákon v tomto případě uděluje výjimky u pronájmu bytů a hrobových míst, dále u pronájmu nebo výpůjčky majetku obce na dobu kratší 30 dnů (Žehrová, Pfeiferová, 2014), (Pařízková, 2008).

Dle Žehrové a Pfeiferové (2014) lze do majetku obce zahrnout:

- hmotný majetek (pozemky, budovy, dále komunikace II. a III. třídy, městské komunikace apod.);
- movitý majetek (vnitřní zařízení budov);
- majetková práva a pohledávky;
- peněžní prostředky (tj. zůstatky na účtech, hotovost);
- cenné papíry;
- nehmotná aktiva.

Z účetního hlediska se rozděluje majetek obce na dvě kategorie v rámci aktiv:

- **dlouhodobý majetek** – využívá se dlouhodobě a postupně se opotřebovává. Do tohoto majetku patří nemovitosti, movité věci i soubory movitých věcí, dále také **drobný dlouhodobý majetek**, dlouhodobý **nehmotný majetek** a dlouhodobý **finanční majetek**, do něhož patří střednědobé a dlouhodobé cenné papíry, obligace, peněžní prostředky na dlouhodobých termínovaných účtech apod.
- **krátkodobý majetek** – ten se spotřebovává najednou a jedná se o krátkodobá aktiva, oběžný majetek, **oběžná aktiva**. Reprezentují ho zásoby, peněžní prostředky v hotovosti a na účtech, šeky, ceniny, dále krátkodobý finanční majetek, pohledávky z obchodního styku a přechodná aktiva související s časovým rozlišením (Kadeřábková, Peková, 2012).

Z vlastnického hlediska se třídí majetek obce v rámci pasiv na:

- **vlastní zdroje**, kterými jsou peněžní fondy, majetkové fondy apod. Vlastní zdroje financují stálá a oběžná aktiva.
- **cizí zdroje**, kterými obec kryje krátkodobé závazky se splatností do jednoho roku, dlouhodobé závazky se splatností nad jeden rok a přechodná pasiva (Kadeřábková, Peková, 2012).

3.3 Finanční systém municipalit

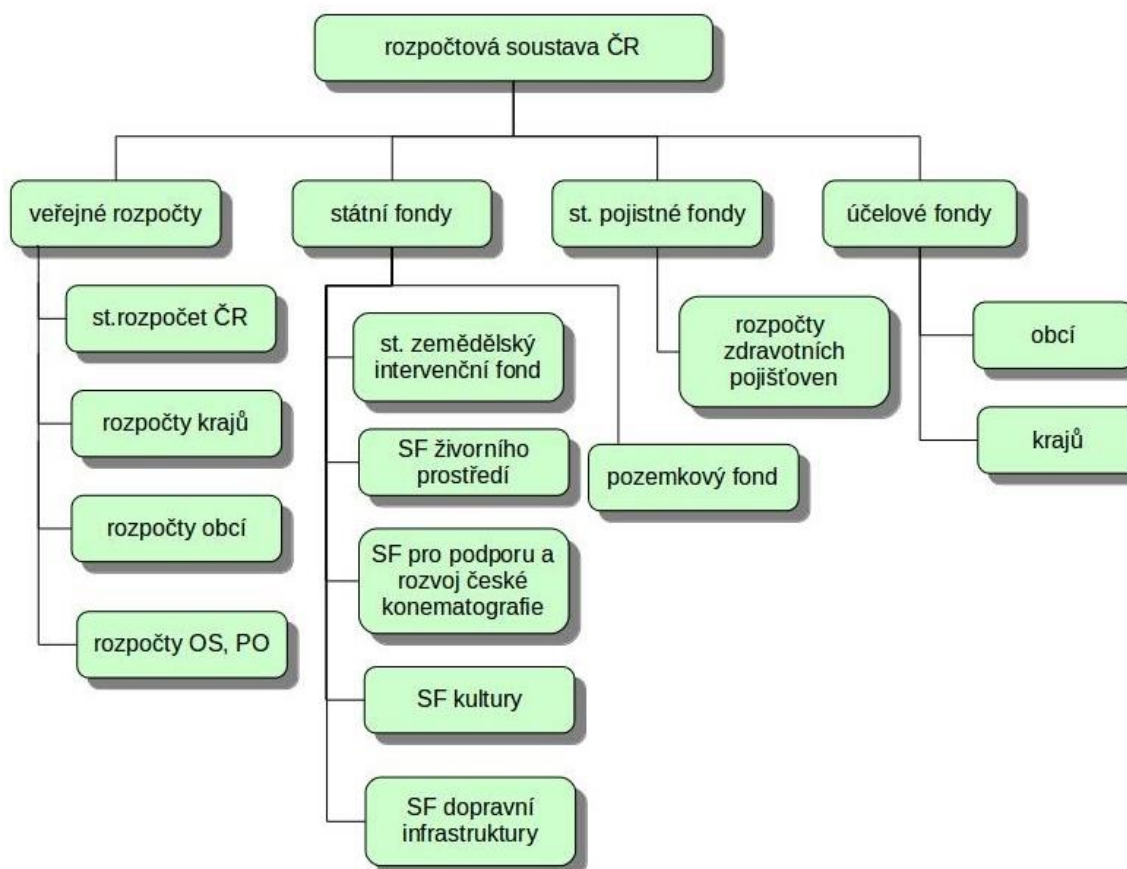
Pravidla hospodaření územní samosprávných celků spravuje zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů v platném znění. Tento zákon definuje tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtů obcí a krajů a určí pravidla hospodaření s jejich finančními prostředky. Dále upravuje zakládání právnických osob těchto celků (Zákon č. 250/2000 Sb.).

3.3.1 Rozpočtová soustava

Územní rozpočty, tzn. rozpočty obcí a vyšších stupňů územní samosprávy, jsou nedílnou součástí rozpočtové soustavy. Ta se vedle územních rozpočtů skládá ze státního rozpočtu, rozpočtů příspěvkových organizací a rozpočtů organizačních složek, ze státních účelových peněžních fondů, také ze státních pojistných fondů a peněžních účelových fondů zakládaných kraji a obcemi (Žehrová, Pfeiferová, 2014).

V následujícím schématu č. 1 je znázorněna struktura Rozpočtové soustavy České republiky.

Obr. č. 1: Schéma Rozpočtové soustavy ČR

Zdroj: Vlastní zpracování, dle Žehrové a Pfeiferové 2014, 2014

Do Rozpočtové soustavy České republiky jsou zařazeny taktéž státní účelové fondy, které poskytují dotace či bezúročné půjčky různým subjektům na předem vymezené druhy potřeb.

Na financování potřeb obcí a krajů obvykle participuje Státní fond životního prostředí, který uděluje dotace a bezúročné půjčky, finanční spoluúčast investujících subjektů na budování čistíček odpadních vod, rekultivace, skládky apod. Ze Státního fondu pro podporu a rozvoj české kinematografie mohou obce dostat dotaci nebo půjčku na zajištění filmových festivalů, rekonstrukci kin apod. V oblasti kultury na zajištění kulturních akcí či jiných konkrétních kulturních projektů může obec či kraj získat dotaci ze Státního fondu kultury. Ze Státního fondu dopravní infrastruktury mohou obcím plynout finanční prostředky např. na výstavbu, údržbu či rekonstrukci silnic (Pavlásek, Hejduková, 2010), (Žehrová, Pfeiferová, 2014).

3.3.2 Územní rozpočet

Územní rozpočet je nejdůležitější částí finančního systému územní samosprávy.

Dle Pekové a Pilného (2002), lze územní rozpočet charakterizovat jako:

- **decentralizovaný peněžní fond**, který se utváří, rozděluje a využívá se na principu nenávratnosti, neekvivalence a nedobrovolnosti;
- **účetní bilanci**, která porovnává příjmy a výdaje rozpočtu;
- **rozpočtový plán** určený na rozpočtové období, tj. kalendářní rok;
- **nástroj obecní a regionální politiky** sloužící ke splnění volebních programů.

Hospodaření územních samosprávných celků je možné během rozpočtového období vyjádřit vztahem $F_1 + P - V = F_2$, kde

F_1 = stav peněžních prostředků v rozpočtu na počátku roku;

P = příjmy;

V = výdaje;

F_2 = stav peněžních prostředků v rozpočtu na konci roku.

Pokud je $F_2 > F_1$ tzn. přebytek, vytváří se finanční rezerva pro hospodaření v dalším rozpočtovém roce. Pokud je naopak $F_2 < F_1$ znamená to, že hospodaření skončilo se schodkem, který se musel vyrovnat z minulých rezerv, nebo obec či kraj musí hledat jiné finanční prostředky, např. kontokorentní úvěr nebo střednědobý či dlouhodobý investiční úvěr na vyrovnání rozpočtové bilance (Peková, 2011, 7.), (Peková, Pilný, 2002)

3.3.3 Rozpočtový proces

Územní rozpočet je sestavován jako finanční plán na jedno rozpočtové období. Rozpočtovým procesem se pak rozumí období delší než rozpočtové, zpravidla to bývá 1,5 až 2 roky. Dále je ještě sestavován rozpočtový výhled, který je prognózován na několik let dopředu (Peková, 2011, 7.).

Rozpočtový proces se rozděluje do následujících etap:

- **sestavení návrhu** obecního rozpočtu výkonným orgánem;
- **projednání** konkrétního návrhu rozpočtu v poradních orgánech a voleném orgánu a následné **schválení** návrhu rozpočtu voleným orgánem;
- **plnění** obecního rozpočtu, tedy hospodaření dle schváleného rozpočtu během rozpočtového období;

- **kontrola** plnění rozpočtu může být buď **průběžná** během rozpočtového období, nebo **následná** po skončení rozpočtového období;
- sestavení **přehledu o skutečném vývoji** plnění rozpočtu za uplynulé rozpočtové období (Peková, 2011, 7.), (Peková, 2011, 10.).

Proces začíná politickým směrem vedení obce. Například vedení se může v konkrétním roce rozhodnout soustředit na dopravu nebo na bydlení nebo se může rozhodnout, že chce rozpočet, který přinese nulové zvýšení daní. Rozpočtový proces pak pokračuje pěti fázemi.

První fáze rozpočtového cyklu je příprava původních požadavků pro fondy jednotlivých odborů (např. doprava).

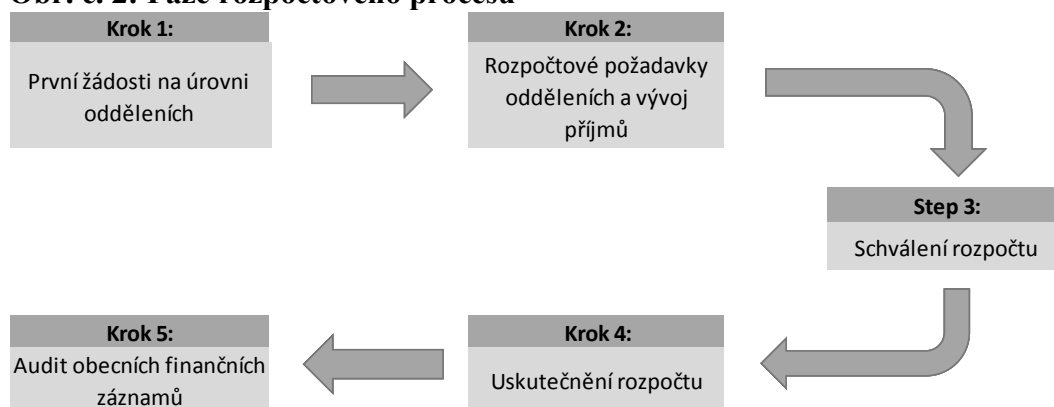
Druhá fáze rozpočtového cyklu zahrnuje předkládání rozpočtových požadavků jednotlivých oddělení finančnímu referentovi. Finanční referent shromažďuje, kombinuje a koordinuje všechny požadavky pro fondy. Finanční ředitel a jeho personál je také zodpovědný za odhad příjmů za rok a přijatelné zvýšení daní. S ohledem na příjmové podmínky jsou nastaveny priority mezi protichůdnými požadavky na výdaje. Požadavky oddělení mohou být zamítnuty nebo mohou být omezeny. Nakonec finanční ředitel sestaví rozpočet, který představí schvalovateli rozpočtu.

Třetí fáze je přijetí rozpočtu radou. V některých obcích je pozvána veřejnost, aby na veřejném zasedání komentovala navrhovaný rozpočet ještě před schválením. Veřejná účast tak přidává rozpočtovému procesu na transparentnosti a odpovědnosti.

Čtvrtá fáze rozpočtového cyklu zahrnuje uskutečnění a monitorování rozpočtu finančním ředitelem po celou dobu fiskálního roku.

Pátá fáze rozpočtového cyklu je audit obecních finančních záznamů nezávislým auditorem po skončení fiskálního roku. Audit zjišťuje, zda obec dodržela právní požadavky týkající se místních výdajů, a že místní úředníci úmyslně nebo neúmyslně nezpronevěřili místní fondy (SLACK, 2009).

Obr. č. 2: Fáze rozpočtového procesu

Zdroj: Slack, 2009, 2014

3.3.4 Rozpočtové zásady

Součástí rozpočtového procesu jsou následující rozpočtové zásady, které je nutné při sestavování rozpočtu dodržovat:

- **zásada každoročního sestavování a schvalování** rozpočtu a mimorozpočtového peněžního fondu. Pokud není územní rozpočet schválen před začátkem rozpočtového období, musí obec hospodařit až do schválení rozpočtu podle rozpočtového provizoria, které je buď podle skutečnosti ze stejného období v předchozím rozpočtovém období, nebo podle plánovaného rozpočtu. Rozhodnutí o konkrétním způsobu hospodaření je v pravomoci zastupitelstva obce.
- **zásada reálnosti a pravdivosti rozpočtu** – rozpočet musí vždy vycházet z reálného odhadu příjmů a výdajů rozpočtu, aby během roku nedocházelo k výrazným odchylkám od finančního plánu a nebyly tak nutné úpravy rozpočtu během roku. Ve skutečnosti je zapotřebí vždy více finančních prostředků, proto musí obec stanovit priority ve výdajové stránce rozpočtu s ohledem na mandatorní výdaje a požadavky obyvatelstva. Tato zásada by měla zabránit zkreslování údajů v rozpočtu.
- **zásada úplnosti a jednotnosti rozpočtu** – zásada úplnosti se zajišťuje pomocí závazné rozpočtové skladby, která umožňuje kontrolovat, analyzovat a srovnávat příjmy a výdaje v čase, v národním i v mezinárodním měřítku. Veřejné rozpočty jsou sestavovány na principu jednotnosti příjmů a výdajů – běžných a kapitálových.

- **zásada dlouhodobé vyrovnanosti rozpočtu** – tato zásada je nezbytná především u sestavování státního rozpočtu, avšak i rozpočty obcí by měly být schvalovány jako vyrovnané. Příjmy rozpočtu by měly být rozpočtovým omezením.
- **zásada efektivnosti, hospodárnosti a účinnosti;**
- **zásada publicity** – jelikož se o objemu a skladbě příjmů a výdajů každého veřejného rozpočtu rozhoduje prostřednictvím veřejné volby, je rozpočet občanům veřejně dostupný, a tím je zajištěna efektivní občanská kontrola hospodaření obce. (Peková, 2011, 10.), (Toth, 1998), (Peková, 2011, 7.).

3.3.5 Rozpočtová skladba

Rozpočtová skladba upravuje strukturu rozpočtu, pomocí vyhlášky Ministerstva financí České republiky č. 357/2009 Sb., o rozpočtové skladbě. Rozpočtová skladba umožňuje jednotným postupem srovnatelné sledování příjmů, výdajů, salda hospodaření a jeho financování v soustavě veřejných rozpočtů České republiky. Z hlediska municipality upravuje způsob zatřídění všech peněžních operací rozpočtů a fondů municipalit, operací organizačních složek zřízených obcí. Dále z hlediska územních rozpočtů umožňuje zabezpečit jednotnost a přehlednost rozpočtů a mimorozpočtových fondů v celé rozpočtové soustavě, analyzovat příjmy a výdaje v rozpočtové soustavě v čase a to včetně mezinárodní komparace.

Rozpočtová skladba má své zásady, které musí třídění jednotlivých položek respektovat. Toto třídění musí respektovat zásadu **jednotnosti a závaznosti**, zásadu **stability třídění** důležitou především pro potřeby analýz, dále zásadu **srozumitelnosti a kompatibility**, pro zajištění návaznosti a transparentnosti na mezinárodní úrovni (Žehrová, Pfeiferová, 2014). Dle vyhlášky Ministerstva financí České republiky č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, používá rozpočtová skladba následující třídění:

- **odpovědnostní** – závazné pouze pro státní rozpočet, jelikož rozděluje příjmy a výdaje státního rozpočtu podle správců kapitol;
- **odvětvové** – upravuje třídění příjmů a výdajů pro všechny úrovně veřejných rozpočtů, pro územní rozpočty i převážnou část nedaňových příjmů a kapitálových příjmů;
- **konsolidační** – třídí příjmy a výdaje vynaložené uvnitř soustavy veřejných rozpočtů;

- **druhové** – je to základní členění v rozpočtové skladbě a je závazné pro všechny úrovně rozpočtů.

Druhové třídění klasifikuje následující operace. **Příjmy** se pro tyto účely rozumí nenávratně inkasované prostředky, opětované i neopětované, z tuzemské i ze zahraniční ekonomiky, přijaté dary, dotace a splátky půjček poskytnutých za účelem rozpočtové politiky. Příjmy se dělí na dvě základní podskupiny, kterými jsou vlastní příjmy a přijaté dotace. Tyto příjmy se začleňují do čtyř tříd:

- **Třída 1 – Daňové příjmy;**
- **Třída 2 – Nedaňové příjmy;**
- **Třída 3 – Kapitálové příjmy;**
- **Třída 4 – Přijaté dotace.**

Výdaje jsou dle druhového třídění všechny návratné platby na běžné i kapitálové účely, opětované i neopětované, návratné půjčky a poskytnuté za účelem rozpočtové politiky. Tyto výdaje se začleňují do tříd:

- **Třída 5 – Běžné výdaje;**
- **Třída 6 – Kapitálové výdaje.**

Specifické postavení má **třída 8 – financování**, která se dělí na domácí a zahraniční financování. Tyto operace zajišťují financování schodku hospodaření nebo naopak využití přebytku hospodaření, například jako zhodnocení v rámci finančního investování. K financujícím operacím patří taktéž výdaje – poskytované půjčky, výdaje na nákup akcií a dluhopisů uskutečněné za účelem zhodnocení dočasně volných peněžních prostředků ve formě úroků a dividend.

Rozpočtová skladba dává možnost zjištění salda rozpočtu:

$\text{Příjmy} - \text{výdaje} = \text{přebytek (+) nebo schodek (-)} = (-) \text{ nebo (+) financování}$ (Žehrová, Pfeiferová, 2014), (Peková, 2011, 10.).

3.4 Příjmy rozpočtu obce

Příjmová strana obecního rozpočtu se skládá obvykle ze čtyř částí:

- 1) Vlastní příjmy
- 2) Fiskální transfery ze státního rozpočtu
- 3) Sdílené daně
- 4) Dluhy nebo půjčky

Vlastní příjmy odkazují na různé daňové a nedaňové zdroje příjmů, které mohou obce vybírat. Mohou zahrnovat daň z nemovitosti, daň z příjmů a jiné daně v závislosti na přidělení od státu. Nedaňové zdroje zahrnují uživatelské poplatky. Fiskální transfery jsou různé dotace, které poskytuje obcím stát, jsou podmíněné nebo nepodmíněné. Sdílené daně zahrnují ty, které jsou vybrány státem, ale jejichž výnosy se dělí mezi stát, kraje a obce. Výpůjčky jsou půjčky a jiné formy dluhu, které si mohou obce vzít na financování jejich výdajů.

Při sestavování rozpočtu se posoudí trendy z minulých období, aby se odhadly zdroje, které může obec získat. Navíc sestavovatel rozpočtu zkouší posoudit možnost zvýšení daní nebo jiné sazby, nebo rozšíření základu existujících daní. Sestavovatel rozpočtu bude také prozkoumávat možnosti nových zdrojů příjmů, s cílem představit je vedení města či obce. Vedení města vybere možnosti příjmů s ohledem na jejich technickou, ekonomickou, administrativní a politickou proveditelnost (Farvacque-Vitkovic, Kopanyi, 2014).

Příjmy obcí a měst se třídí závazně dle platné rozpočtové skladby, obdobným způsobem jako u státního rozpočtu. Nejvýznamnější třídění příjmů je na běžné a kapitálové příjmy.

Běžné příjmy

Běžné příjmy obecního rozpočtu jsou takové, které se každoročně opakují a jsou určeny na financování běžných, opakujících se potřeb, tedy jsou vhodné na krytí provozních výdajů. Tyto příjmy se mohou dále členit:

- podle **charakteru** na **daňové příjmy**, respektive nenávratné příjmy, ty představují největší skupinu běžných příjmů, a na **nedaňové příjmy**, které představují všechny ostatní příjmy;

- podle **původu** na:
 - **vlastní příjmy**, kterými jsou **místní daně**, v jiných zemích to mohou být i **svěřené daně** dle daňového určení, popřípadě **sdílené daně**, dále **správní poplatky** za úkony a vlastní **nedaňové příjmy**;
 - příjmy **z přerozdělovacích procesů**, kterými jsou **nenávratné transfery** (dotace z rozpočtové soustavy a příjmy od jiných subjektů) a **návratné transfery** - krátkodobé a překlenovací úvěry, případně jiné krátkodobé půjčky a finanční výpomoci z rozpočtové soustavy (Peková, 2011, 7.).

Kapitálové příjmy

Tyto příjmy mají jednorázový charakter, tudíž se obvykle neopakují. Mají většinou konkrétní účel a využívají se k financování dlouhodobých potřeb, především na pořízení investic.

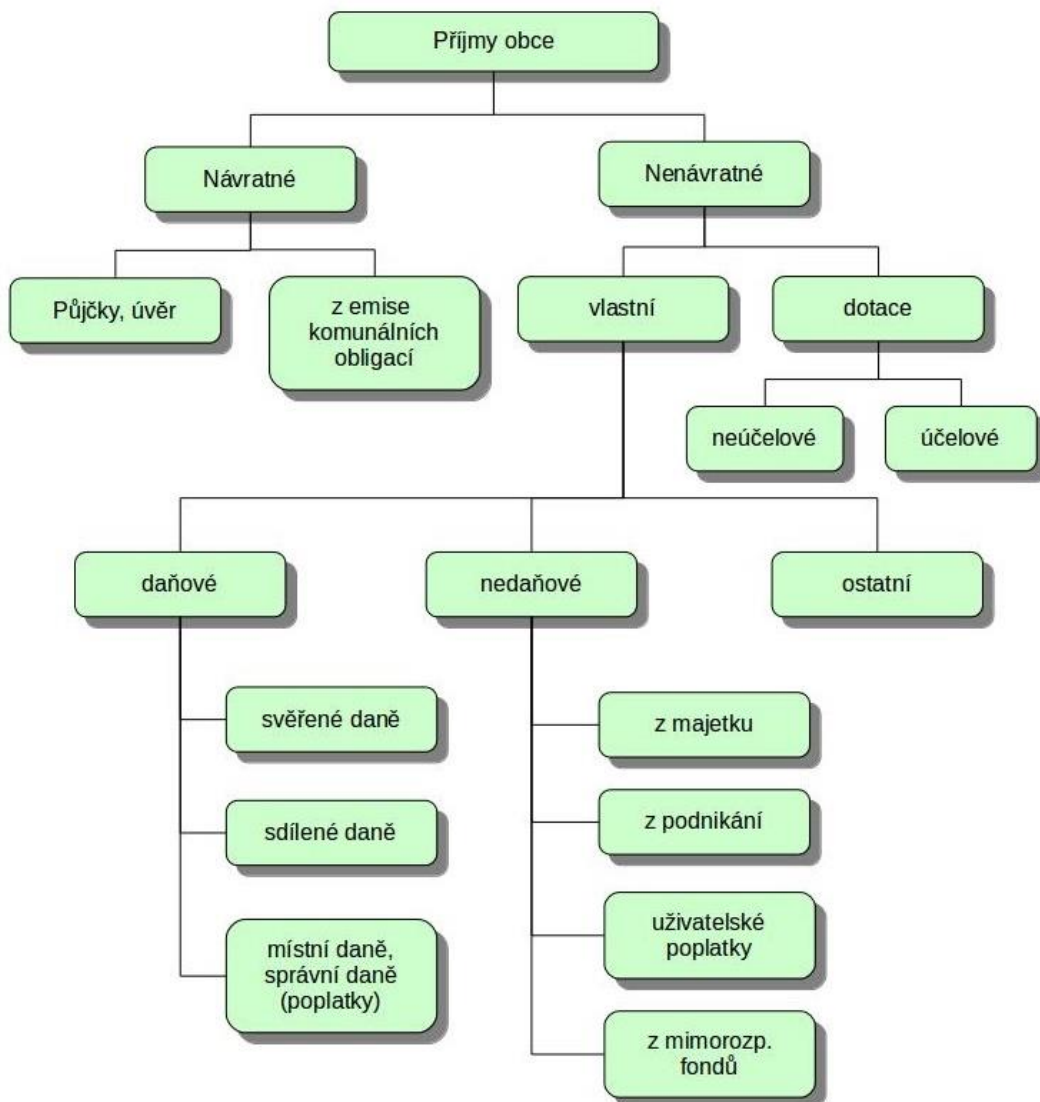
Kapitálové příjmy se mohou členit na:

- **vlastní**, těmi jsou např. příjmy z prodeje majetku, cenných papírů, z majetkových podílů aj.;
- příjmy **z přerozdělovacích procesů**, tj. **nenávratné transfery** (dotace, příjmy od jiných subjektů, finanční prostředky z fondů Evropské unie poskytované na financování rozvojových projektů) a **návratné** např. střednědobý nebo krátkodobý úvěr od peněžního ústavu na financování investic, příjmy z emise komunálních obligací, jiné kapitálové půjčky aj. (Peková, 2004).

Příjmy mohou být současně také **plánované** a **neplánované**.

Na následujícím schématu č. 3 je vyobrazeno rozdělení příjmů dle přerozdělovacích procesů.

Obr. č. 3: Schéma příjmů obecního rozpočtu

Zdroj: Vlastní zpracování, dle Pekové 2011, 7, 2014

Dle předchozího schématu budou podrobně rozepsány nenávratné příjmy obcí.

3.4.1 Vlastní příjmy obcí

Vlastní příjmy obcí podrobně člení platná rozpočtová skladba, mezi nejvýznamnější však patří příjmy daňového charakteru, nedaňové a ostatní příjmy. Vlastní příjmy přinášejí obci největší podíl peněžních prostředků, a proto jsou pro obec velmi podstatné.

3.4.1.1 Daňové příjmy

Daňové příjmy zastupují nejdůležitější část obecních příjmů. Z časového hlediska se tyto příjmy řadí mezi příjmy běžné a nenávratné.

Daňové příjmy upravuje zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým fondům. Tento zákon tedy určuje jednak druhy daní, jejichž výnos plyne celý rovnou do rozpočtů obcí nebo regionů. Tyto daně se nazývají **svěřené daně**. Zákon rovněž vymezení podíl na celostátně vybíraných daních, které budou také příjmem do obecního nebo regionálního rozpočtu. Tyto daně se označují jako **sdílené daně**.

Svěřené daně

Jako svěřené neboli výlučné daně se v České republice označují daně, jejichž výnos plyne do rozpočtu obce, na jejímž území byly daně vybrány. Obec tedy může ovlivnit zvýšení svých příjmů usilováním zvýšeného počtu poplatníků příslušné daně.

Mezi svěřené daně se řadí:

- **daň z nemovitých věcí** – celý výnos této daně patří obci, na jejímž území se nachází;
- **daň z příjmů právnických osob** – pouze v případech, kdy poplatníkem je příslušná obec, s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby (Zákon č. 243/2000 Sb.).

Sdílené daně

Sdílené daně představují významnější část daňových příjmů. Stát u těchto daní určí procento z výnosu, které plyne jednotlivým územním rozpočtům.

K těmto daním patří:

- **daň z přidané hodnoty** – podíl připadající obcím činí 20,83% z celostátního hrubého výnosu této daně;
- **daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti**, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně podle zákona o daních z příjmů – podíl připadající obcím činí 22,87% z celostátního hrubého výnosu daně;
- **daň z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby** – podíl připadající obcím činí 23,58% z celostátního hrubého výnosu daně;
- **daň z příjmů fyzických osob z podnikání** – podíl připadající obcím činí 23,58% z 60% z celostátního hrubého výnosu daně;

- **daň z příjmů právnických osob** – podíl připadající obcím činí 23,58% z celostátního hrubého výnosu daně¹ (Novela zákona č. 243/2000 Sb.).

Místní poplatky

Místní poplatky upravuje zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon upravuje předměty jednotlivých místních poplatků, osoby poplatníků, základ poplatků, sazby poplatků, splatnost poplatků, osvobození a úlevy a případné následky při neplacení poplatků aj. Zákon dále umožňuje obcím vybírat místní poplatky ze psů, za lázeňský nebo rekreační pobyt, za užívání veřejného prostranství, poplatek ze vstupného, z ubytovací kapacity, za povolení k vjezdu motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst, místní poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj, za provoz systému shromažďování sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů a místní poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace (Zákon č. 565/1990 Sb.).

Místní poplatky jsou fakultativní povahy, avšak obligatorními se stávají až zavedením obecně závaznou vyhláškou obce. Stanovení místních poplatků patří výlučně do samostatné působnosti obce, která je ve svém území zavedla. Místní poplatky jsou příjmem rozpočtu obce a spravuje je příslušný obecní úřad.

Správní poplatky

V České republice řeší problematiku správních poplatků zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích. Prostřednictvím tohoto zákona jsou stanoveny správní poplatky, zejména jejich vyměrování a vybírání prováděné správními orgány, kterými jsou orgány státní správy České republiky, územní samosprávné celky a orgány právnických osob vykonávajících působnost v oblasti státní správy.

Předmětem správních poplatků jsou úkony související s činností správních orgánů, které jsou vymezené v sazebníku poplatků. Sazebník obsahuje taktéž osvobození od poplatku, úkony, které nejsou předmětem poplatku, zmocnění správního úřadu při stanovení výše poplatku aj. Poplatky jsou stanoveny v sazebníku buď pevnou částkou, nebo procentní sazbou ze základu (Zákon č. 634/2004 Sb.).

¹ podrobněji viz. Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým fondům

3.4.1.2 Nedaňové příjmy

Skupinu nedaňových příjmů převážně tvoří pravidelně neopakující se příjmy. Mezi nejvýznamnější příjmy patří zejména příjmy z majetku, příjmy z vlastního podnikání, uživatelské poplatky, dále se sem mohou zařadit také sankční pokuty a příjmy z mimorozpočtových fondů (Peková, 1997).

Příjmy z majetku

Tyto příjmy plynou obci z majetku, který vlastní. Ta musí zajistit, aby hospodaření s majetkem bylo efektivní a byla vytvořena dlouhodobá stabilita hospodaření. Proto musí municipalita provádět podrobnou finanční analýzu, aby zjistila, zda je výhodnější majetek prodat či pouze pronajmout. V převážné části případů je pro obec výhodnější majetek pronajmout. Dlouhodobý pronájem majetku může obci přinést pravidelné příjmy, které pak mohou sloužit ke krytí běžných výdajů obcí (Žehrová, Pfeiferová, 2014).

Příjmy z vlastního podnikání

Tyto příjmy tvoří tradiční příjem rozpočtů územní samosprávy a významný zdroj financování obecních potřeb.

Do zmíněné skupiny příjmů patří:

- **zisk z obecních podniků** – příjem se odvíjí od počtu a velikosti těchto podniků, charakteru jejich činnosti a výše ceny za poskytované služby;
- **podíl na zisku podniků s majetkovou účastí obcí** – tyto příjmy může obec získat od podniků, u kterých má majetkový vklad, vyplývající z majetkové účasti;
- **příjmy z finančního investování** – volné peněžní prostředky může obec zhodnotit formou termínovaných vkladů, investic do obchodovatelných cenných papírů a příjmů z obchodování s cennými papíry (Peková, 2011, 7.).

Uživatelské poplatky

Uživatelské poplatky mají charakter **běžných příjmů**, tudíž se používají na financování běžných, opakujících se potřeb. Jsou založeny na principu prospěchu ze spotřeby smíšených veřejných statků. Pro obce mají uživatelské poplatky značný význam, neboť právě obce poskytují většinu služeb pro své občany.

Jsou jimi např. vodné, stočné, svoz a likvidace komunálního odpadu, sportovní, kulturní a rekreační služby, užívání hromadné dopravy aj. (Provazníková, 2009).

Ostatní nedaňové příjmy

Do těchto příjmů lze zařadit všechny ostatní příjmy nedaňového charakteru, které plynou do rozpočtu municipalit. Jsou jimi např. **příjmy z mimorozpočtových fondů** územní samosprávy, využívané především na financování neplánovaných akcí, **sdrúžené prostředky**, které se tvoří na základě písemné smlouvy s více subjekty a slouží k financování veřejných služeb, které obec není schopna sama zajistit, **veřejné sbírky a dary** (Žehrová, Pfeiferová, 2014).

3.4.2 Nenávratné peněžní transfery

Dotace se primárně člení na účelové a neúčelové dotace. Tyto dotace mohou mít zároveň charakter běžných i kapitálových dotací. Běžné dotace jsou poskytovány na financování běžných, pravidelně opakujících se potřeb. Naopak kapitálové dotace se poskytují na jednorázové, pravidelně se neopakující dlouhodobé potřeby.

3.4.2.1 Účelové dotace

Účelové, neboli specifické dotace může obec získat pouze na určitý účel. Dotace je vázána na splnění podmínek použití, a proto subjekt, který dotaci obdrží, má omezenou pravomoc v jejím užití a musí ji použít na předem daný účel. Pokud však subjekt dotaci nesprávně použije, případně ji celou nevyužije, vrací se do státního rozpočtu.

Běžné účelové dotace se poskytují na různé druhy potřeb, například k zajištění preferovaných veřejných statků (základní, střední školství apod.) a standardní úrovně veřejných statků, na vyrovnání rozdílů v daňové kapacitě apod.

Kapitálové účelové dotace většinou nepravidelné v čase i mezi obcemi a regiony. Poskytují se na dočasné potřeby, např. na financování investiční výstavby uspokojující lokální i regionální veřejné statky, financování významných investic přesahujících danou lokalitu, realizaci a financování záměrů státní politiky. Poskytnutí kapitálové účelové dotace je zpravidla ze strany poskytovatele podmíněno využitím také vlastních zdrojů financování na pořízení investice v obci (Peková, 2004).

3.4.2.2 Neúčelové dotace

Jak již z názvu vyplývá, tyto dotace nejsou poskytovány na předem vymezený účel a ani nemají předem stanovené podmínky pro jejich užití. Subjekt, který dotaci získá, může finanční prostředky použít dle svého uvážení, stejně jako své vlastní příjmy. Nevyužité prostředky pak subjekt vracet nemusí, může si je ponechat. Poskytování těchto dotací vychází z potřeb a rozpočtového omezení obcí, ovšem uskutečňuje se na základě splnění určených kritérií, která obsahuje zákon o rozpočtových pravidlech a zákon o státním rozpočtu na příslušný rozpočtový rok (Žehrová, Pfeiferová, 2014).

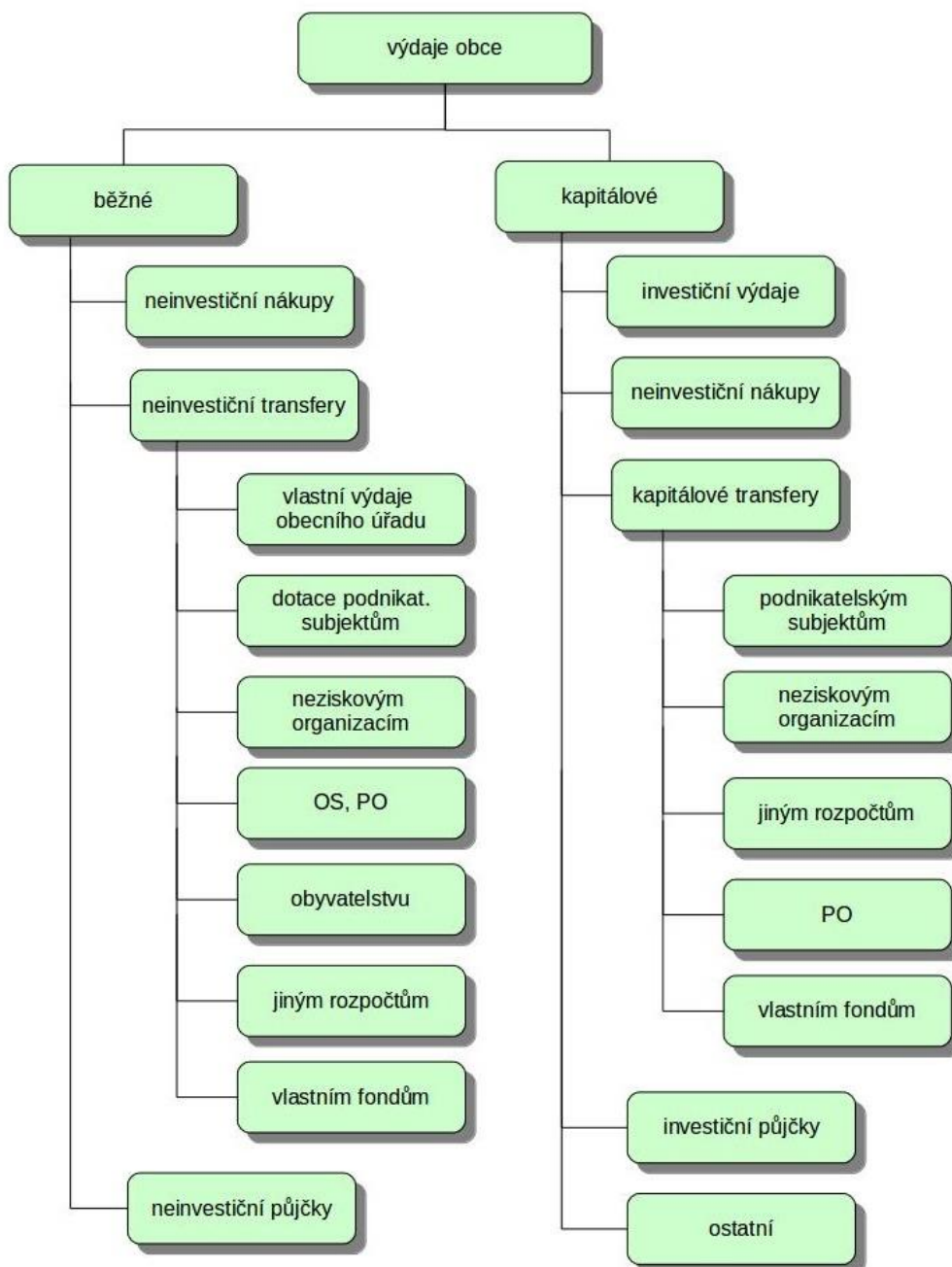
3.5 Výdaje rozpočtu obce

„Objem výdajů obce ovlivňuje zásadním způsobem její rozvojové možnosti a rozsah poskytovaných služeb. Výdaje se odvíjí od velikosti příjmů, rezerv vytvořených v minulosti (v podobě přebytku rozpočtu) a případně od schopnosti obce zvýšit si své příjmy cizími zdroji, především půjčkou či úvěrem (dvs.cz, 2014)“.

Sestavovatel rozpočtu informuje oddělení o rozsahu finanční podpory, která je očekávaná v rozpočtu a vyžádá připomínky k výdajové části rozpočtu. Různé provozní výdaje, jako jsou například platy a náklady na provoz kanceláře, jsou odhadovány na základě dřívějších a současných výdajových trendů. Při sestavování rozpočtu se berou také v úvahu očekávané změny základních ekonomických ukazatelů, jako je například míra inflace. Plány a informace vytvořené v této fázi také pomáhají určit priority programů, projektů a výdajů. Obvykle sestavovatel rozpočtu dává předem určitá pravidla vzhledem k různým předpokladům, trendům a prioritám, která pomáhají oddělením a dalším jednotkám připravit jejich připomínky k výdajové části rozpočtu. Sestavovatel rozpočtu přezkoumá připomínky a dokončí je, často na základě vyjednávání s příslušnými odděleními (Farvacque-Vitkovic, Kopanyi, 2014).

Výdaje územních samospráv se obecně člení podle několika hledisek. Podrobné členění z různých hledisek se nachází v závazné rozpočtové skladbě. Nejužívanějším členěním je z ekonomického hlediska na běžné a kapitálové výdaje, avšak jiná hlediska třídění jsou také velmi důležitá. V následujícím schématu je zobrazeno podrobné členění výdajů rozpočtu obce.

Obr. č. 4: Schéma výdajů rozpočtu obce v ČR

Zdroj: Vlastní zpracování, dle Pekové, Pilného, 2002, 2014

Jedním z hledisek třídění výdajů je podle **rozpočtového plánování**. To člení výdaje obecních rozpočtů na plánované a neplánované, a je důležité především pro bilancování příjmů k výdajům při sestavování návrhu územního rozpočtu. **Plánované** výdaje musí být zpravidla alespoň ve střednědobém horizontu. Rozumí se jimi výdaje, které se dají přesně naplánovat, tvoří je tedy běžně opakující se výdaje. V praxi to bývají výdaje na financování provozu škol, výdaje na učební pomůcky, výdaje na provoz a platy

zaměstnanců obecního úřadu aj. U těchto výdajů lze odhadovat strukturu a objem s ohledem na rozpočtové omezení tvořené plánovanými běžnými příjmy. Dále u některých druhů plánovaných výdajů mohou příslušné orgány určitého článku územní samosprávy spekulovat o možných úsporách, nebo naopak o úsporách ekonomicky nežádoucích. **Neplánovanými** výdaji se zpravidla rozumí výdaje nahodilé. Jejich vznik a výše obvykle nelze naplánovat, či jakkoli předvídat. K těmto výdajům se řadí finanční podpory z rozpočtu obce poskytované občanům při živelních pohromách, sankční výdaje, výdaje způsobené nahodilými událostmi aj. Zdroje krytí neplánovaných výdajů jsou v rezervách, které si obec v rozpočtu vytváří (Peková, 2004).

Nejčastěji používaným hlediskem pro členění výdajů je **ekonomické hledisko**. Podle něho se člení výdaje na běžné a kapitálové. **Běžné** výdaje jsou součástí běžné části rozpočtu, jelikož se z nich financují běžné, pravidelně opakující se potřeby. Někdy jsou tyto výdaje označovány jako neinvestiční nebo provozní výdaje. Tyto provozní výdaje jsou především určeny na platy zaměstnanců, nákup materiálu, vody, paliv a energie, nákup služeb a sociální dávky. Z **kapitálových** výdajů se financují dlouhodobé, běžně se neopakující potřeby, které jsou jednorázové, mají většinou investiční charakter a přesahují období jednoho rozpočtového roku (Provazníková, 2009).

Členění **podle rozpočtové skladby** poskytuje podrobnější pohled na vývoj výdajů rozpočtů celé rozpočtové soustavy. Rozpočtová skladba třídí primárně dle druhového dělení výdajů na výdaje běžné a kapitálové. Současně ale také umožňuje členit výdaje na **nenávratné** a **návratné**. Mezi návratné výdaje patří například krátkodobé finanční půjčky jiným subjektům rozpočtové soustavy (Peková, 2011, 7.).

Výdaje se člení také **podle charakteru infrastruktury**. Výdaje **na ekonomickou infrastrukturu** obsahují výdaje běžné i kapitálové, stanovené na výrobní účely. Patří sem například výdaje na výstavbu a údržbu veřejných komunikací, veřejného prostranství, parků, vodovodů, kanalizací veřejného osvětlení, ale i případné dotace a půjčky soukromému subjektu na podporu podnikání v obci, na zvýšení zaměstnanosti aj. Výdaje na **sociální infrastrukturu** obsahují pak běžné i kapitálové výdaje na vzdělání a péči

o zdraví, na sociální peněžní transfery, výdaje na provoz sociálního zařízení (Provazníková, 2009).

Posledním hlediskem pro třídění výdajů je členění **podle funkcí veřejných financí**. Takto se člení výdaje na alokační, redistribuční a stabilizační. Do **alokačních výdajů** patří například výdaje obcí na nákup služeb a výdaje na uhrazení ztráty vlastních podniků, které obec založila. Alokační výdaje mají i **stabilizační účinky**, například při nákupu služeb od soukromých firem působí obce na celkovou poptávku, to pak zapříčiní růst pracovních příležitostí a stabilní zaměstnanost. **Redistribuční výdaje** mají charakter běžných výdajů, ale nemají tak značný rozsah. Jsou jimi například výdaje na doplňkové mimořádné sociální výpomoci a dávky, příspěvky k nájemnému sociálně slabším skupinám obyvatel apod. Tyto výdaje mají jen doplňkový charakter, jelikož podstatná část sociálních dávek je poskytována občanům ze státního rozpočtu (Peková, 2011, 7.), (Peková, Pilný, 2002).

4 CHARAKTERISTIKA MĚST

Následující kapitoly diplomové práce budou zaměřeny na vybraná města, kterými jsou sousedící města Tachov a Planá. Výběr těchto dvou byl záměrný díky několika skutečnostem. Jednak je tu rozdíl v počtu obyvatel – Tachov má dvojnásobný počet populace oproti Plané, Planá však disponuje větší rozlohou.

4.1 Základní údaje města Tachov

Tachov je město ležící v západních Čechách v Plzeňském kraji na řece Mži, 59 km západně od Plzně, 51 km severně od Domažlic, 51 km jihovýchodně od Chebu a 15 km východně od hranic s Německem. Město tvoří městská část Tachov a osady Biletín, Malý Rapotín, Mýto, Oldřichov, Světce, Velký Rapotín, Vítkov a Vilémov. Katastrální výměra města je 4095 ha včetně jeho územních oblastí, a k 31. prosinci 2014 čítá 12 570 obyvatel.

4.1.1 Historie

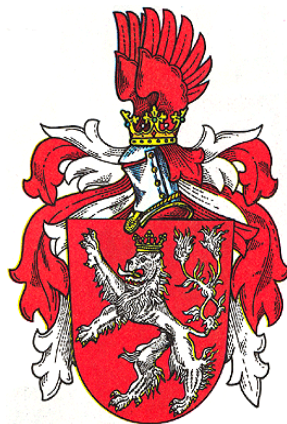
Tachov patří k nejstarším sídelním celkům v západních Čechách. Středověkému městu předcházelo slovanské hradiště, jež leželo na důležité obchodní stezce, která spojovala Čechy s Bavorskem. První písemné zmínky o Tachovu pocházejí z první poloviny dvanáctého století, z doby knížete Soběslava. Všestranný rozvoj prodělalo město za vlády Přemysla Otakara II., který zde nechal vystavět kamenný hrad a v jeho blízkosti založil královské město obehnané hradbami. V 15. století se stal Tachov třikrát místem střetů mezi Husity a jejich odpůrci. V 17. století bylo město císařem Ferdinandem II. prodáno Janu Filipovi Husmannovi jako trest za účast v protihabsburském povstání. Od té doby se stal Tachov poddanským městem s omezenými právy. Za Husmanna pak probíhala násilná rekatolizace a pozvolná germanizace obyvatelstva. Za třicetileté války bylo město čtyřikrát zčásti nebo zcela poničeno a vypáleno švédskými vojsky. Od roku 1664 přechází Tachov na Jana Antonína Losyho z Losimthalu, který zahájil přestavbu tachovského hradu na barokní zámek. V roce 1784 prodali jeho potomci město Windischgrätzům, kteří zámek znovu přestavěli a upravili do klasicistního stylu. Za Windischgrätzů dosáhl tachovský velkostatek značné rozlohy, kromě vlastního města obsahoval téměř 50 vsí a řadu dvorů (na dnešním území okresu Tachov je 51 obcí). V té době byla také vystavěna známá jízďárna. Ve druhé polovině 19. století začaly vznikat ve městě drobné průmyslové podniky a manufaktury. V roce 1895 byla v Tachově otevřena železniční trať Tachov – Planá, později prodloužená až do Domažlic. V roce 1895 byla otevřena nemocnice.

Rozšiřování průmyslu s sebou přineslo i nárůst populace, v roce 1930 měl Tachov 7000, převážně německých, obyvatel. V roce 1938 bylo odsunuto české obyvatelstvo a město bylo připojeno k Německé říši. V roce 1945 došlo k odsunu německých obyvatel a město bylo dosidlováno lidmi z vnitrozemí a krajany ze Slovenska, Ukrajiny a Rumunska, kteří se převážně usadili v okolních vsích. Po roce 1948 došlo západně od Tachova k vytvoření pohraničního pásma, čímž zaniklo velké množství vylidněných obcí. V té době začal stoupat počet obyvatel, na úroveň roku 1930 se dostal v roce 1960. Díky nárůstu obyvatel a s tím spojenou potřebou bytů byly v Tachově vystavěna postupně tři sídliště. V roce 1997 byl dostavěn úsek dálnice D5 Plzeň – Rozvadov. Dálnice podpořila hospodářský rozvoj celého okresu. V roce 2000 se Tachov stal součástí Plzeňského kraje (tachov.cz, 2015).

Znak města

Prvotní znak pochází ze 14. století a pravděpodobně se patrně vyvinul z pečetního znamení s erbem krále. Byl to kráčeující lev s dvojitým ocasem hozeným nad hřbetem, se zlatou korunou na hlavě. Poté prošel znak několika dalšími úpravami, ale dnes již opět používá město prvotního znaku s korunovaným dvouocasým stříbrným lvem (hrady.cz, 2015).

Obr. č. 5: Znak města Tachov

Zdroj: hrady.cz, 2015

4.1.2 Obyvatelstvo

Počet obyvatel města Tachov v letech 2008 – 2013 vykazuje mírně proměnlivý trend. Z tab. č. 1 lze vypočítat největší pokles trvale přihlášených obyvatel v roce 2011, kdy mělo oproti roku 2012 o 258 obyvatel méně. Následkem tohoto nejvýraznějšího poklesu může být vysoká nezaměstnanost v tomto kraji, která činí 8,93% (czso.cz, 2015), proto má obyvatelstvo tendenci stěhovat se za pracovními příležitostmi do jiných měst.

Tab. č. 1: Stav a průměrný věk obyvatelstva města Tachov (k 31. 12.)

Rok	Počet žen	Počet mužů	Celkem	ø věk
2009	6 476	6 084	12 560	39,8
2010	6 423	6 053	12 476	40,1
2011	6 397	6 021	12 418	40,5
2012	6 454	6 222	12 676	41,0
2013	6 420	6 175	12 595	41,4
2014	6 426	6 144	12 570	41,7

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ, 2015

Z výše uvedené tab. č. 1 je patrné, že je v obci větší počet žen než mužů, a to každoročně o více jak 300. Průměrný věk obyvatel k 31. 12. 2014 je 42 let.

4.1.3 Občanská vybavenost

Obyvatelé města Tachov mají k dispozici poměrně rozsáhlé možnosti v oblasti sportu, kultury, školství, sociálních služeb, obchodů a ostatních služeb.

Přímo na náměstí se nachází pobočky tří bank, kavárny, restaurace, lékárny, obchody se smíšeným zbožím a oblečením a v neposlední řadě zde sídlí i praktiční lékaři a kožní lékař. Nedaleko se nachází Poliklinika Tachov, kde pracují zubní lékaři, praktičtí lékaři, oční lékař, několik dalších odborných lékařů, v neposlední řadě zde najdeme rehabilitační středisko. Poliklinika také poskytuje občanům ambulantní péči, jsou zde příslušná laboratorní vyšetření, rentgen, SONO a mamografie s pomocí dotace od EU. V blízkosti náměstí je též penzion pro seniory, pošta a městské kulturní středisko. Dále je ve městě pro potřeby obyvatel zřízeno pět mateřských škol, tři základní školy, jedna škola pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami, šestileté Gymnázium, základní umělecká škola, Střední průmyslová škola, které navštěvují i děti z přidružených a okolních obcí.

Město nabízí občanům velmi dobré podmínky pro sportování. V zimní sezóně mohou občané využít sjezdu na lyžích, zimního stadionu, kde je pro veřejnost zpřístupněno volné bruslení nebo lední hokej. Dále je zde plavecký bazén a nově zrekonstruované koupaliště. V létě je občanům k dispozici fotbalové hřiště, minigolf, tenisové kurty. Dalšími možnými sporty jsou cyklistika, lukostřelba, sportovní střelba, streetbasketbal, nohejbal aj.

Také z kulturního hlediska má město poměrně uspokojivé vyžití. V nedaleké Jízdárně se konají nejrůznější koncerty, dále pro občany koná Městské kulturní středisko různá představení, vystoupení a koncerty známých osobností, herců a zpěváků. V městském kulturním středisku se dále nachází kino, knihovna a městská galerie.

4.1.4 Zajímavosti města

Kostel Nanebevzetí Panny Marie

Kostel se nachází v těsné blízkosti náměstí. Je to pozdně gotická stavba, na které lze spatřit dvě sakristie², z jižní strany je původní a na severní straně je nová sakristie z počátku 20. století. Vnitřní zařízení kostela pochází z roku 1670 a kostel prošel v nedávné době rekonstrukcí, která byla hrazena z části z prostředků evropských fondů (hrady.cz, 2015).

Tachovský zámek

Původně tedy Tachovský hrad, který byl přestavěn na zámek, se nachází na okraji centra města. Dnešní podoba zámku pochází z přelomu 18. a 19. století. Zámek je dvoukřídlý, dvoupatrový se střechou s vikýři a s naznačeným výstupem pro třetí křídlo. Před zámkem je krásná terasa s parkem a uprostřed ní je fontána. Donedávna byl sídlem MÚ, dosud je zde sídlo základní umělecké školy. V jedné z přízemních místností je možné nahlédnout do prostor bývalé hradní věže a v suterénu je k vidění i zdivo věže (hrady.cz, 2015).

Jízdárna

Jízdárna leží ve Světcích, které jsou nedaleko Tachova. Díky romantickému prostředí Anglájina údolí, ve kterém leží, je častým cílem pěších výletů z Tachova. Stavba Jízdárny pochází z 2. poloviny 19. století a patří mezi největší v Evropě. Jízdárna je postavena v pseudorománském stylu a v současné době končí její rozsáhlá a finančně náročná rekonstrukce. V jejích prostorách se pravidelně konají kulturní a společenské akce, kterých se zúčastňují přední čeští i světoví umělci. Stojí též za zmínku, že mnozí si Jízdárnu vybírají pro svůj svatební obřad (hrady.cz, 2015).

² Sakristie je místnost v kostele, kde jsou uchována roucha kněží a ministrantů a předměty užívané při bohoslužbě

4.2 Základní údaje města Planá

Město Planá leží na rozhraní pohoří Český les, Slavkovský les a Tepelská vrchovina, a je situováno 11 km od města Tachova. Planá se rozprostírá v blízkosti Mariánských Lázní a nedaleko se také nachází Konstantinovy Lázně. Ve městě a jeho částech žije cca 5 400 obyvatel a jeho katastrální výměra čítá 6 254 ha včetně jeho deseti územních oblastí, kterými jsou Křínov, Kříženec, Otín u Plané, Pavlovice nad Mží, Svahy, Týnec u Plané, Vížka, Vítovice u Pavlovic, Vysoké Sedliště, a Zliv nad Mží. Planá je obec s pověřeným obecním úřadem a její správní obvod je vymezen územím obcí Brod nad Tichou, Broumov, Chodová Planá, Chodský Újezd, Kočov, Lestkov, Planá a Zadní Chodov. Planá náleží do správního obvodu Městského úřadu Tachov, jako obce s rozšířenou působností. V posledních letech dochází ke zvelebování města. Svůj vzhled především změnilo náměstí, ale také řada domů prošla renovací a tak se stala chloubou Plané. Z rozpočtu města se průběžně opravují a budují nové komunikace, ale také upravují veřejná prostranství a zeleň.

4.2.1 Historie

Nejstarší dochované záznamy o Plané pocházejí z roku 1251. Tehdy město leželo na významné obchodní cestě, která se linula z Norimberka přes Cheb dále do Čech. Prvotní osada stávala na úpatí Bohušova vrchu kolem kostela Petra a Pavla, který je nejstarší dochovanou památkou v Plané. Nejstarší část samotného města byla podle dochovaných záznamů postavena v průběhu 13. a 14. století (marianskelazne.cz, 2015).

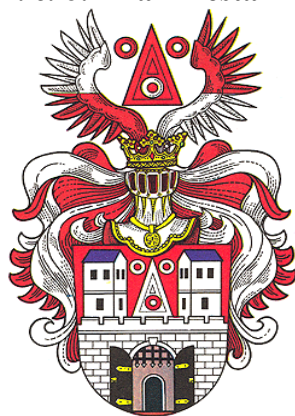
Na tehdejší dobu byla Planá považována za větší městečko, na kterém se vystřídalo hned několik šlechtických rodů. Panovali zde například pánové z Dobrohošti, Žeberkové, Šlikové, Sinzerdorfové a další. Nejvíce vstoupil do dějin Plané rod Šliků svým hornictvím a mincováním. V 16. století bylo město dvakrát zachváčeno epidemií moru a bylo téměř vyliďněno. Tehdy začala rozsáhlá germanizace města, především ze sousedního Bavorska. Na konci 17. století prošlo město i obdobím rozkvětu. V té době se rozvíjela řemesla, obchod a hornictví. Město se stalo střediskem obilního trhu a řemeslné výroby. V 19. století se zde výrazně rozšířil obchod s uhlím a dřevem, které sem bylo sváženo z celého okolí. Došlo také k rozvoji školství, byla zde postavena i nemocnice a se město stalo železniční stanicí. Planá byla správním městem, obchodním i hospodářským centrem celého okolí. V roce 1945 byla Planá osvobozena americkou armádou, poté došlo k odsunu

velké části německé populace. Během dvou let tak bylo odsunuto 35 959 osob a nastalo tak nové osidlování města i okolí (plana.cz, 2015).

Znak města

Prvotní znak města pocházel z počátku 16. století a pravděpodobně se vyvinul z pečetiho znamení, které se v tu dobu užívalo. Byla to hradební věž z kvádrového zdiva se sedmi stínkami cimbuří, ve kterých byly střílny. V hradební zdi byla otevřená brána s vraty a vytaženou mříží a nad ní byly vyobrazeny dvě čtyřhranné věže. Mezi věžemi byl erb vrchnosti, který původně patřil rodu Plánských ze Žeberka. Roku 1661 byl znak změněn Františkem Arnoštem Šlikem do nynější podoby (hrady.cz, 2015).

Obr. č. 6: Znak města Planá

Zdroj: hrady.cz, 2015

4.2.2 Obyvatelstvo

Počet obyvatel města Planá v letech 2008 – 2013 vykazuje stagnující trend. Nicméně lze dle tab. č. 2 vyzorovat nepatrný pokles obyvatelstva od roku 2011. Největší pokles trvale přihlášených obyvatel zaznamenalo město právě v roce 2014, kdy mělo oproti roku 2011 o 138 obyvatel méně. Tento pokles činí 2,5% z celkového počtu obyvatel Plané, což není alarmující, a proto tato skutečnost není více analyzována. Nicméně tento fakt může být v důsledku zvýšení nezaměstnanosti v této oblasti a následné migrace obyvatel za prací.

Tab. č. 2: Stav a průměrný věk obyvatelstva města Planá (k 31.12.)

Rok	Počet žen	Počet mužů	Celkem	Ø věk
2009	2 832	2 735	5 567	39,4
2010	2 843	2 745	5 588	39,6
2011	2 863	2 740	5 603	39,8
2012	2 797	2 725	5 522	40,3
2013	2 780	2 705	5 485	40,6
2014	2 774	2 691	5 465	41,0

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ, 2015

Dále si dle tab. č. 2 lze povšimnout faktu, že je v obci větší počet žen než mužů, a to každoročně bezmála o 100 žen. Průměrný věk obyvatel k 31. 12. 2014 je 41 let.

4.2.3 Občanská vybavenost

Město disponuje poměrně širokou vybaveností z oblasti školství, zdravotnictví, kultury, sportu, sociálních služeb, obchodů a služeb.

Pro potřeby obyvatel je zde pošta, pobočky dvou bank a pojišťovna. Nedílnou součástí občanské vybavenosti jsou dva domy s pečovatelskou službou a o bezpečnost obyvatel se stará městská policie. Dále je ve městě obyvatelům k dispozici mateřská škola, 2 základní školy, střední odborná škola a základní umělecká škola, které navštěvují i děti z okolních obcí (plana.cz, 2015).

Město pro své občany nabízí dobré podmínky pro sportování. V létě je občanům k dispozici přírodní koupaliště, kde jsou 2 kurty na plážový volejbal, dětské hřiště, stolní tenis, tenisové kurty a další sportoviště. Na nedalekém letišti město rozvíjí nabídku služeb pro zájemce o provozování leteckého sportu. V Plané se i každoročně pořádají různé sportovní akce, kterými je například Plánská „50“ nebo Plánský desetiboj (plana.cz/sport, 2015).

V poslední době se stalo město velmi vyhledávaným milovníky výtvarného umění, kteří tu mohou obdivovat umění jak v soukromé Plánské galerii, tak i v městské galerii v kostelní věži. Svá díla zde vystavila řada uznávaných výtvarných umělců. Umělci velmi často darují městu své obrazy, a tak tu vzniká sbírka moderního umění, která bude vystavována v kostele sv. Petra a Pavla. Dále je obyvatelům k dispozici městská kulturní středisko, kde se nachází také městská knihovna, společenský sál a informační středisko. Pravidelně promítá městské kino a jsou pořádány i další kulturní akce pro širší veřejnost (plana.cz/kultura, 2015).

4.2.4 Zajímavosti města

Hornické muzeum

Muzeum se nachází ve štole³ Ondřeje Šlika, která byla vyražena koncem 16. století v době rozkvětu dolování stříbrných rud v Plané, kdy zde razily i stříbrné mince. Štola má délku necelých 200 m, byla ražena ručně a měla za úkol ověřit možný výskyt stříbrných rud. Dnes je muzeum zpřístupněno veřejnosti, je zde k vidění expozice rudného hornictví, které je v současné době v Čechách v podstatě zlikvidováno (plana.cz/zajimavosti-mesta, 2015).

Zámek

Mezi další cenné regionální památky v Plané patří zámecký komplex, který vznikl stavební činností od 13. století až po 20. století, a tak obsahuje prvky od gotiky až po současnost (plana.cz/zajimavosti-mesta, 2015).

Kostel sv. Petra a Pavla

Nejstarší dochovaná architektonická památka města pochází z přelomu románsko-gotického období z 13. století. Kostel zprvu sloužil pro farní účely, poté jako filiální a dokonce i hřbitovní. Během třicetileté války byl velmi poškozen požárem a poté byl používán pro hospodářské účely. Následně byl rekonstruován a využíván ke kulturně společenským účelům. Díky svým ojedinělým freskám a vzácným románským portálem s obloučkovým vlysem⁴ ze 13. století patří k celostátně významným památkám (plana.cz/zajimavosti-mesta, 2015).

Radnice a historické domy

Radnice pochází původně z doby raného baroka, avšak v 80. letech 19. století byla přestavěna do podoby pozdního baroka. Z původní budovy radnice jsou dochovány sochy P. Marie, sv. Petra a sv. Anny. Tyto sochy vyjadřují zasvěcení plánských kostelů. Většina domů na náměstí pocházející z dob pozdní gotiky a renesance rovněž patří k historickým památkám Plané (plana.cz/zajimavosti-mesta, 2015).

³ Štola je vodorovné podzemní dílo tunelového typu.

⁴ Vlys je libovolný vodorovný pás na budovách

Svatojánský sloup

Na sloupu, který se nachází na náměstí, jsou umístěni sv. Jan Nepomucký jako zemský patron, dále sv. Barbora patronka horníků připomínající dobývání drahých rud v okolí Plané, sv. Florian patron hasičů a ochránce před požáry a sv. Šebestián, patřící k ochráncům proti moru (plana.cz/zajimavosti-města, 2015).

K dalším historickým památkám města patří také **poutní kostel sv. Anny** a **kostel Nanebevzetí P. Marie**.

5 VLASTNÍ PRÁCE

Tato kapitola analyzuje hospodaření a financování města Tachova a města Planá, prostřednictvím podkladů, které byly pro tuto část diplomové práce poskytnuty jednotlivými městskými úřady analyzovaných měst. Tato analýza bude vycházet z rozpočtů za **šestileté období** konkrétně v letech 2009 – 2014. Hlavními použitými materiály byly výkazy pro hodnocení plnění rozpočtu územních samosprávních celků a závěrečné účty města Tachova a města Planá v letech 2009 – 2014.

V první části podkapitoly budou rozebrány vývoje výsledků hospodaření za jednotlivé roky pro město Tachov, poté budou podrobně rozvedeny příjmy, které se dle rozpočtových tříd dělí na daňové, nedaňové, místní daně, dotace, správní poplatky a ostatní příjmy, a výdaje města, které se člení dle rozpočtové skladby na běžné a kapitálové výdaje.

Druhá část podkapitoly bude věnována městu Planá. Opět zde budou nejprve rozebrány vývoje výsledků hospodaření za jednotlivé roky sledovaného období, poté budou analyzovány příjmy a výdaje města.

5.1 Vývoj výsledku hospodaření města Tachov v letech 2009 – 2014

Tato podkapitola se bude zabývat **vývojem výsledku hospodaření** za sledované období. Z hlediska časové řady je výsledek hospodaření důležitou indicií pro posouzení hospodaření měst. Je vhodný pro zjištění aktuálního stavu majetku, pohledávek, závazků, výnosů a nákladů. Prostřednictvím něho pak na konci účetního období vyhodnocuje město způsob jeho hospodaření. Výsledek rozpočtového hospodaření pak vzniká jako rozdíl mezi příjmy a výdaji peněžních prostředků. Pokud příjmy převládají nad výdaji, hovoří se o tzv. přebytku, což znamená, že město hospodaří se svěřenými prostředky efektivně. Naopak pokud převládají výdaje nad příjmy, hovoří se o tzv. schodku hospodaření, což znamená, že město hospodaří v záporných číslech, tudíž neefektivně.

Níže uvedená tabulka č. 3 zobrazuje vývoj výsledku hospodaření města Tachov ve sledovaném období. Ačkoliv se rozpočet na začátku období sestavuje zpravidla jako vyrovnaný, výsledek hospodaření je na konci období přebytkový či schodkový.

Tab. č. 3: Výsledek hospodaření města Tachov v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč)

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Příjmy	320 189,8	354 518,6	320 229,4	273 198,5	298 562	276 523,6
Výdaje	341 453,7	333 291,8	367 890,8	266 841,1	248 107,8	261 430,6
Výsledek hospodaření	-21 263,9	21 226,7	-47 591,4	6 357,4	50 454,2	15 093

Zdroj: vlastní zpracování dle Závěrečných účtů města Tachov 2009 – 2014, 2015

Výsledek hospodaření ve městě Tachov dosahoval převážně kladných hodnot, objevily se ale i záporné. Nejvyššího deficitu za zvolené šestileté období dosáhlo město v roce 2011 a v záporných číslech hospodařilo město také v roce 2009. Další sledovaná období hospodařilo město efektivněji s kladným výsledkem hospodaření. Nejvyšší kladný výsledek hospodaření město zaznamenalo v roce 2013, činil 50.454,2 tis. Kč.

Nejvyšší deficit rozpočtu města Tachov

Z výše uvedené tabulky je patrné, že největšího záporného salda rozpočtu dosáhlo město v roce 2011. Výsledkem hospodaření města Tachova je v roce 2011 převaha výdajů nad příjmy o 47.591,4 tis. Kč. Tento výrazný schodek byl způsoben především poklesem celkových příjmů a zároveň růstem celkových výdajů oproti předchozímu roku. Největší pokles se projevil v přijatých dotacích, kdy město v roce 2011 získalo o 43.552,3 tis. Kč méně než v předchozím roce. Tehdy prostřednictvím dotací získalo město finanční prostředky na zázemí pro cykloturistiku, na pořízení cisternové automobilové stříkačky SDH a na výstavbu parkoviště Rybena. Zároveň se v tomto roce velmi zvýšily celkové výdaje oproti předchozímu roku o 34.599,0 tis. Kč. Město totiž v roce 2011 značně investovalo do výstavby venkovního bazénu a do rekonstrukcí pozemních komunikací, do nichž pramenilo 46.091,8 tis. Kč investičních prostředků.

Nejvyšší přebytek rozpočtu města Tachov

Dle tab. č. 3 dosáhlo město Tachov nejvyššího kladného salda rozpočtu v roce 2013. V tomto roce město docílilo přebytku 50.454,2 tis. Kč. Důvodem tohoto markantního přebytku hospodaření je nárůst celkových příjmů a zároveň úspora celkových výdajů oproti roku 2012. Meziroční nárůst příjmů byl zachycen ve výši 25.363,6 tis. Kč. Tento nárůst se nejvíce projevil v oblasti daňových příjmů, kde meziročně stoupl o 19.671,1 tis. Kč. Důvodem bylo navýšení daně z příjmů fyzických a právnických osob,

daně z přidané hodnoty a odvodu výtěžku z provozování loterií. Současně došlo také k navýšení přijatých dotací, které oproti minulému roku vzrostly o 6.933,8 tis. Kč. Investiční přijaté transfery od veřejných rozpočtů územní a ústřední úrovně byly určeny na zateplení mateřské školy a rozšíření bazénu – venkovní části. Zároveň město uspořilo 18.733,3 tis. Kč oproti předchozímu roku. Tato úspora se projevila v běžných výdajích, konkrétně ve výdajích na veřejnou správu, které se meziročně snížily o 14.303,4 tis. Kč. I v kapitálových výdajích město v roce 2013 meziročně uspořilo 19.767,9 tis. Kč.

5.1.1 Analýza příjmů města Tachov v letech 2009 – 2014

Celkové příjmy se dělí dle rozpočtové skladby do čtyř rozpočtových tříd na: **daňové příjmy, nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté dotace**. Souhrn těchto skutečných příjmů znázorňuje následující tabulka č. 4.

Tab. č. 4: Struktura příjmů města Tachov členěná dle rozpočtové skladby v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč)

Příjmy	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Daňové příjmy	129 387,0	132 086,4	129 239,3	140 858,8	160 529,9	170 612,4
Nedaňové příjmy	57 706,1	53 404,8	59 676,0	59 626,1	57 504,5	55 198,9
Kapitálové příjmy	9 796,1	12 254,6	18 163,7	3 134,0	4 014,2	4 076,4
Přijaté dotace	123 300,5	156 772,7	113 220,4	69 579,6	76 513,4	46 636,0
Celkové příjmy	320 189,8	354 518,6	320 229,4	273 198,5	298 562	276 523,7

Zdroj: vlastní zpracování dle Závěrečných účtů města Tachov 2009 – 2014, 2015

Z tab. č. 4 vyplývá, že největší podíl na celkových příjmech města Tachov mají za sledovaná období daňové příjmy a přijaté dotace. **Daňové příjmy** čítají téměř polovinu, a to **46,80%** z celkových příjmů. Také **přijaté dotace** představují pro rozpočet města značný přínos finančních prostředků, jelikož čítají **31,79%** z celkových příjmů. Daňové příjmy spolu s přijatými dotacemi představují tedy meziročně více jak 75% z celkových příjmů. Nižší, nýbrž nezanedbatelnou, položku v příjmové části rozpočtu města Tachov tvoří **nedaňové příjmy**, které čítají **18,62%** z celkových příjmů. Nejnižší položku představují **kapitálové příjmy** čítající **2,79%** z celkových příjmů ve sledovaném období. Celkové příjmy Tachova za sledované období činí 1.843,2 tis. Kč.

5.1.1.1 Daňové příjmy

Daňové příjmy představují nejdůležitější část příjmů města Tachov a vytvářejí **více jak polovinu** celkových příjmů. Jak se již zmiňuje v teoretické části práce, daňové příjmy jsou tvořeny svěřenými daněmi, sdílenými daněmi, místními a správními poplatky.⁵ Mezi svěřené daně patří daň z nemovitých věcí, z které plyne celý výnos do rozpočtu obce, a daň z příjmů právnických osob placená obcemi. Do sdílených daní pak patří například daň z přidané hodnoty a daň z příjmů fyzických osob a právnických osob. Následující tabulka zobrazuje přehled výše zmíněných daní, které město ve sledovaném období obdrželo.

Tab. č. 5: Struktura daňových příjmů města Tachov v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč)

Daňové příjmy	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Daně	109 265,0	114 378,0	111 036,6	116 754,8	131 729,4	141 486,1
Místní poplatky	8 694,1	8 754,3	9 163,3	7 808,8	6 171,5	6 826,8
Správní poplatky	11 427,9	8 954,1	9 039,4	16 295,2	22 629,0	22 299,5
Celkem	129 387,0	132 086,4	129 239,3	140 858,8	160 529,9	170 612,4

Zdroj: vlastní zpracování dle Závěrečných účtů města Tachov 2009 – 2014, 2015

Ačkoliv mají daňové příjmy kolísavý charakter, je z tab. č. 5 zřejmé, že každoročně mají největší podíl na daňových příjmech samotné **daně**. Za sledované období představují daně **84%** z celkových daňových příjmů. Tyto daně tvoří daň z příjmů fyzických a právnických osob, daň z nemovitostí a daň z přidané hodnoty, která každoročně tvoří největší položku v daňových příjmech. Z výše uvedené tabulky je dále patrný pokles daní o 3.341,4 tis. Kč v roce 2011 oproti roku 2010. Tento pokles se projevil převážně v dani z příjmů z právnických osob, která klesla o 2.785,7 tis. Kč a v dani z přidané hodnoty, která se snížila o 651,8 tis. Kč oproti minulému roku. Ostatní sledované období zaznamenaly vždy meziroční růst daní. Markantní nárůst daní zaznamenal rok 2013, kdy se daně oproti roku 2012 zvýšily o 14.974,6 tis. Kč a to především díky značnému nárůstu daně z přidané hodnoty, která zaregistrovala meziroční zvýšení o 12.660,3 tis. Kč. Tento fakt významně ovlivnila novela zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, která přišla v platnost od 1.1.2013. Tehdy se zvýšila základní sazba z 20% na 21% a snížená sazba z 14% na 15%. Další významný nárůst daní o 9.756,7 tis. Kč vykazuje rok 2014. Tento nárůst se

⁵ Viz. 3.4.1.1 Daňové příjmy

projevil v oblasti daní z příjmů fyzických osob, která vzrostla o 1.395,1 tis. Kč, daní z příjmů právnických osob, jež vzrostla o 7.850,0 tis. Kč a v dani z přidané hodnoty, která stoupla o 2.951,7 tis. Kč oproti roku 2013 (Novela zákona č. 235/2004 Sb.).

Místní poplatky

Mezi místní poplatky, které má město zavedené ve sledovaném období patří poplatek za likvidaci komunálního odpadu, poplatek ze psů, poplatek za užívání veřejného prostranství, poplatek z ubytovací kapacity a poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj. Poslední jmenovaný byl na základě Obecně závazné vyhlášky města Tachov č. 5/2013 zrušen, byl totiž stanoven zákaz provozování loterií a jiných podobných her na celém území města s účinností od 1.1.2014. Za sledované období představují **místní poplatky 5,50%** z celkových daňových příjmů. Oblast místních poplatků vykazovala ze začátku sledovaného období mírně rostoucí tendenci, avšak od roku 2012 pomalu klesá. Rok 2012 vykazuje pokles o 1.354,5 tis. Kč, který je způsoben poklesem příjmů z poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj o 1.431,9 tis. Kč oproti roku 2011. K dalšímu poklesu o 1.637,3 tis. Kč. v oblasti příjmů z místních poplatků dochází v roce 2013, jelikož se snížila položka poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj o 1.217,7 tis. Kč (Obecně závazná vyhláška města Tachov č. 5/2013).

Správní poplatky

Jak se již zmiňuje v podkapitole 3.4.1.1. Daňové příjmy - Správní poplatky, jsou tyto poplatky vybírány obcí za provedení **správních úkonů souvisejících s činností správních orgánů** a výše těchto úkonů se řídí sazebníkem zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích. Správní poplatky, jako položka v rozpočtu města, zahrnují také odvody za odnětí zemědělské a lesní půdy, odvod výtěžku z provozování loterií, ostatní odvody – autovraky a především pak samotné správní poplatky, které jsou předmětem zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích. Za sledované období představují **správní poplatky 10,50%** z celkových daňových příjmů. Správní poplatky mají obvykle mírně proměnlivý charakter, avšak v roce 2012 a 2013 zaznamenaly markantní nárůst. V roce 2012 tento růst činil 7.255,8 tis. Kč a byl způsoben schválením novely zákona č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách. Došlo tedy ke změně způsobu rozdělení výtěžku z loterijních a sázkových her, který městu zajistil vyšší podíl na výtěžku.

Město totiž do roku 2012 položku „odvod výtěžku výherních hracích přístrojů“ nerozpočtovalo, proto se takto markantně zvýšily správní poplatky. Také rok 2013 zaznamenal zvýšení správních poplatků o 6.333,8 tis. Kč oproti roku 2012. To pramenilo z vyššího příjmu u příjmu za odvod výtěžku z provozování loterií o 6.026,7 tis. Kč oproti předchozímu roku.

5.1.1.2 Nedaňové příjmy

Nedaňové příjmy představují rovněž významnou část příjmů v rozpočtu Tachova. Tato oblast člení příjmy do jednotlivých složek podle druhového členění. První složkou jsou příjmy z vlastní činnosti a odvody přebytků organizací s přímým vztahem, které obsahují příjmy z vlastní činnosti, odvody přebytků organizací s přímým vztahem, příjmy z pronájmu majetku a příjmy z úroků a realizace finančního majetku. Druhou složkou jsou přijaté sankční platby, které obsahují přijaté vratky transferů a ostatní příjmy z finančního vypořádání z předchozích let. Další složkou jsou ostatní nedaňové příjmy, které zahrnují příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy. Poslední složkou jsou přijaté splátky půjčených prostředků (Vyhláška Ministerstva financí ČR 323/2002 Sb.)

Tab. č. 6: Struktura nedaňových příjmů města Tachov v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč)

Nedaňové příjmy	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Příjmy z vlastní činnosti	52 634,7	47 043,9	53 444,5	53 605,0	49 115,4	49 673,2
Přijaté sankční platby	3 417,3	4 023,7	4 226,9	4 102,1	4 602,7	3 616,3
Ostatní nedaň. příjmy	1 180,3	733,7	1 306,2	895,6	808,8	595,7
Přijaté splátky půjčených prostředků	473,9	1 603,4	698,4	911,3	2 977,6	1 313,7
Celkem	57 706,2	53 404,8	59 676,0	59 626,1	57 504,5	55 198,9

Zdroj: vlastní zpracování dle Závěrečných účtů města Tachov 2009 – 2014, 2015

Nedaňové příjmy mají ve sledovaném období kolísavý charakter. Z výše uvedené tabulky č. 6 je patrné, že každoročně mají největší podíl na celkových nedaňových příjmech příjmy z vlastní činnosti. Za sledované období představují příjmy z vlastní činnosti **89,02%** z celkových nedaňových příjmů. Nejvíce finančních prostředků z příjmů z vlastní činnosti vykazuje rok 2012 spolu s rokem 2011. V těchto letech zaznamenalo město oproti roku 2010 markantní zvýšení položek příjmy z činnosti v lesích o 2.727,1 tis. Kč, příjmy

z pronájmu bytů o 1.763,8 tis. Kč a v položce nařízený odvod odpisů příspěvkové organizaci SPOZA⁶ o 5.843,6 tis. Kč. Druhou největší skupinou z nedaňových příjmů jsou přijaté sankční platby, které představují **6,99%** z celkových nedaňových příjmů. Nejvyšší příjem z těchto plateb vykazuje rok 2013. Ten například oproti roku 2009 zaznamenal zvýšení položky pokuty obce o 443,2 tis. Kč a položky finanční vypořádání z předešlého roku o 536,9 tis. Kč. Další skupinu tvoří ostatní nedaňové příjmy, které jsou nejvyšší v roce 2011, kvůli položce přijaté pojistné náhrady od pojišťoven, jež v tomto roce činí 887,2 tis. Kč. Poslední skupinou jsou přijaté splátky půjčených prostředků. Z tabulky je patrné, že město přijalo nejvíce splátek v roce 2013, kdy došlo ke splacení finanční výpomoci Poliklinika Tachov v částce 2.500 tis. Kč.

5.1.1.3 Kapitálové příjmy

Kapitálové příjmy představují sice nejnižší, ale nezanedbatelnou položku v oblasti příjmů rozpočtu města. Strukturu kapitálových příjmů města Tachov znázorňuje níže uvedená tabulka, která začleňuje kapitálové příjmy dle **druhového členění** na příjmy z prodeje dlouhodobého majetku, ty zahrnují položky příjmy z prodeje pozemků, příjmy z prodeje bytů a nebytových prostor, příjmy z prodeje hmotného majetku, příjmy z prodeje majetkové účasti a na ostatní příjmy. Ty obsahují položky příjmy z prodeje projektové dokumentace, přijaté investiční dary a ostatní investiční příjmy – park Zámecká (Vyhláška Ministerstva financí ČR 323/2002 Sb.).

Tab. č. 7: Struktura kapitálových příjmů v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč)

Kapitálové příjmy	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Příjmy z prodeje dl. majetku	9 541,0	12 254,6	18 163,7	3 134,0	3 976,1	4 046,3
Ostatní kap. příjmy	255,1	0,00	0,00	0,00	38,1	30,1
Celkem	9 796,1	12 254,6	18 163,7	3 134,0	4 014,2	4 076,4

Zdroj: vlastní zpracování dle Závěrečných účtů města Tachov 2009 – 2014, 2015

Z tab. č. 7 lze vidět, že kapitálové příjmy města Tachov tvoří z **99,37%** skupina příjmy z prodeje dlouhodobého majetku, z **0,63%** je doplňují ostatní kapitálové příjmy, které vykazuje rozpočet pouze v letech 2009, 2013 a 2014. Kapitálové příjmy zaznamenaly

⁶ SPOZA = označení sportovního zařízení města Tachov

zpočátku sledovaného období vysoký nárůst, avšak v roce 2012 vykazují prudké snížení. Toto snížení o 15.029,7 tis. Kč v roce 2012 oproti roku 2011 je způsobeno převážně nízkými příjmy z prodeje pozemků, které jsou oproti předcházejícímu roku snižené o 11.206,5 tis. Kč, a dále nižšími příjmy z prodeje z bytů o 1.841,4 tis. Kč. V roce 2010 jsou příjmy z prodeje dlouhodobého majetku vyšší o 2.713,6 tis. Kč oproti roku 2009, především kvůli vyššímu příjmu z prodeje pozemků. Rok 2009 naopak oproti roku 2010 obsahoval ještě ostatní kapitálové příjmy, které tvořily položky příjmy z prodeje projektové dokumentace ve výši 245,3 tis. Kč a přijaté investiční dary – tělocvična ZŠ Hornická-SRPDŠ⁷ ve výši 9,8 tis. Kč. Rok 2011 vykazoval oproti předešlému roku také vyšší příjmy z prodeje dlouhodobého hmotného majetku o 5.909,1 tis. Kč. Toto zvýšení se promítlo v položce příjmy z prodeje pozemků, které byly v roce 2011 vyšší o 5.739,3 tis. Kč. V roce 2013 kapitálové příjmy tvoří příjmy z prodeje pozemků ve výši 3.554,8 tis. Kč, příjmy z prodeje bytů a nebytových prostor ve výši 421,3 tis. Kč a ostatní kapitálové příjmy, které obsahují ostatní investiční příjmy – park Zámecká ve výši 28,1 tis. Kč a vodovodní a kanalizační přípojka RD Vítkov v částce 10 tis. Kč.

5.1.1.4 Přijaté dotace

Druhým největším zdrojem celkových příjmů města Tachov jsou přijaté dotace. Město Tachov získává finanční prostředky v podobě dotací poskytovaných ze státního rozpočtu na výkon státní správy, poté z dotací poskytovaných od ostatních obcí či od krajů. Dotace se poskytují vždy na **určitý účel** a rozdělují se na investiční a neinvestiční. Neinvestiční dotace ve městě Tachov směřují především do oblasti školství na programy „EU peníze školám“, „Cizí jazyk – klíč ke světu“ a „Podnikání pro život“. Následující tabulka dělí přijaté dotace podle druhového členění na neinvestiční přijaté transfery od veřejných rozpočtů ústřední úrovně, které zahrnují například neinvestiční přijaté transfery z všeobecné pokladní správy státního rozpočtu, neinvestiční přijaté transfery ze státního rozpočtu v rámci souhrnného dotačního vztahu, neinvestiční přijaté transfery ze státních fondů aj. Přijaté dotace se dále člení na neinvestiční přijaté transfery od veřejných rozpočtů územní úrovně, které zahrnují například neinvestiční přijaté transfery od obcí, od krajů a od regionálních rad, a na neinvestiční přijaté transfery ze zahraničí. Přijaté dotace se člení analogicky také na investiční přijaté transfery od veřejných rozpočtů ústřední úrovně, které

⁷ SRPDŠ = spolek rodičů a přátel dětí školy

zahrnují investiční přijaté transfery z všeobecné pokladní správy státního rozpočtu, investiční přijaté transfery ze státních fondů aj. Dále se člení na investiční přijaté transfery od veřejných rozpočtů územní úrovně, které obsahují investiční přijaté transfery od obcí, krajů a od regionálních rad aj. (Vyhláška Ministerstva financí ČR 323/2002 Sb.).

Tab. č. 8: Struktura přijatých dotací města Tachov v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč)

Přijaté dotace	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Neinvestiční přijaté transfery od VR Ús.Ú	108 259,4	107 716,4	103 303,0	29 718,1	25 636,6	27 476,7
Neinvestiční přijaté transfery od VR Úz.Ú	3 005,6	4 050,7	4 274,1	8 395,3	1 369,3	9 001,1
Neinvestiční přijaté transfery ze zahraničí	0,00	338,6	0,00	0,00	0,00	0,00
Investiční přijaté transfery od VR Ús.Ú	584,2	20 077,6	4 790,1	2 852,3	1 366,5	2 402,6
Investiční přijaté transfery od VR Úz.Ú	11 451,3	24 589,4	853,2	29 768,4	48 141,0	7 755,6
Celkem	123 300,5	156 772,7	113 220,4	69 579,6	76 513,4	46 636,0

Zdroj: vlastní zpracování dle Závěrečných účtů města Tachov 2009 – 2014, 2015

Z tab. č. 8 je zřejmé, že neinvestiční dotace převažují nad investičními. Neinvestiční přijaté transfery tvoří **73,81%** z celkových přijatých dotací města Tachova. Přijaté dotace doplňují investiční transfery, které je tvoří z **26,39%**. Z výše uvedené tabulky je dále patrné, že v roce 2010 získalo město Tachov nejvíce finančních prostředků ve formě dotací. V tomto roce také nastal největší nárůst investičních přijatých transferů oproti roku 2009. Nárůst se projevil v investičních přijatých transferech od veřejných rozpočtů ústřední úrovně, které se oproti roku 2009 navýšily o 19.493,4 tis. Kč. Tato skutečnost nastala především v důsledku poskytnutých investičních dotací na zázemí pro cykloturistiku ve výši 15.424,6 tis. Kč a na pořízení cisternové stříkačky SDH TC⁸ ve výši 3.000,0 tis. Kč. Také v investičních přijatých transferech od veřejných rozpočtů územní

⁸ SDH TC = sbor dobrovolných hasičů Tachov

úrovně proběhl nárůst o 13.138,1 tis. Kč oproti roku 2009, a to převážně prostřednictvím vyšších investičních transferů od regionálních rad na výstavbu parkoviště Rybena ve výši 12.338,1 tis. Kč. Tento rok jako jediný vykazuje neinvestiční přijaté transfery ze zahraničí. Ty získalo město na vydání publikace o jízdárně ve Světcích z Euregia Egrensis z Bavorska. V roce 2012 lze z tabulky č. 8 vypočítat oproti roku 2011 velmi výrazný pokles neinvestičních přijatých transferů od veřejných rozpočtů ústřední úrovně o 73.584,9 tis. Kč, především kvůli nižším dotacím na výkon státní správy o **71.723,9 tis. Kč**. Tato skutečnost nastala v důsledku provedené **Sociální reformy I.**, díky které se výplata sociálních dávek převedla z obcí s rozšířenou působností na Úřady práce. V roce 2012 také město realizovalo akce, na které použilo finanční prostředky z investičních dotací. Největšími byly například pořízení mamografu v částce 7.121 tis. Kč a poté investiční dotace na komunikaci Pobřežní ve výši 20.568,3 tis. Kč. Také v roce 2013 získalo město značné investiční dotace od veřejných rozpočtů územní úrovně na akci „Rozšíření bazénu Tachov – venkovní část“ v částce 48.001 tis. Kč.

5.1.2 Analýza výdajů města Tachov v letech 2009 – 2014

Tato část podkapitoly se bude věnovat **výdajové části** města Tachov. Celkové výdaje se dělí dle rozpočtové skladby do dvou rozpočtových tříd na běžné výdaje a kapitálové výdaje. Souhrn těchto skutečných výdajů znázorňuje následující tabulka č. 9.

Tab. č. 9: Struktura výdajů města Tachov členěná dle rozpočtové skladby v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč)

Výdaje	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Běžné	272 564,0	286 093,4	278 505,5	213 653,0	214 687,6	211 095,1
Kapitálové	68 889,7	47 198,4	89 385,3	53 188,1	33 420,2	50 335,4
Celkové výdaje	341 453,7	333 291,8	367 890,8	266 841,1	248 107,8	269 061,5

Zdroj: vlastní zpracování dle Závěrečných účtů města Tachov 2009 – 2014, 2015

Z tab. č. 9 je na první pohled zřejmé, že běžné výdaje velmi výrazně převládají nad kapitálovými výdaji. Běžné výdaje utváří celkové výdaje z **80,84%**. Tyto pravidelně opakující se výdaje každoročně pramení do oblastí zemědělství a lesního hospodářství, průmyslu, obchodu a cestovního ruchu, dopravy, vodního hospodářství, školství, kultury, tělovýchovy a zájmových činností, zdravotnictví, bydlení a komunálních služeb, ochrany

životního prostředí, sociálních věcí a politiky zaměstnanosti, bezpečnosti státu a do všeobecné veřejné správy. Oproti těmto běžným výdajům tvoří kapitálové výdaje pouze **18,75%** celkových výdajů a jsou investičního charakteru. Ve sledovaném období mají celkové výdaje **proměnlivý charakter**. Přehled jednotlivých běžných výdajů bude podrobněji rozčleněn do šesti hlavních výdajových oblastí v následující tabulce.

Tab. č. 10: Přehled hlavních výdajových oblastí města Tachov v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč)

Běžné výdaje	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Zemědělství a lesní hosp.	611,2	4 874,3	4 984,8	4 935,5	4 566,7	5 793,1
Prům. a ost. odvětví hosp.	11 072,3	14 040,8	12 605,7	10 940,2	18 468,3	12 185,5
Služby pro obyvatelstvo	108 991,3	100 185,5	107 911,1	108 728,1	117 672,7	117 774,8
Soc. věci a politika zaměstnanosti	72 252,5	75 344,0	69 581,2	585,9	736,7	1 323,1
Bezpečnost státu a právní ochrana	7 702,8	8 946,8	8 531,9	11 024,0	8 983,3	9 624,1
Všeobecná veř. správa a služby	71 934,0	82 701,9	74 890,7	78 563,3	64 259,9	64 394,5
Celkem	272 564,0	286 093,4	278 505,5	213 653,0	214 687,6	211 095,1

Zdroj: vlastní zpracování dle Závěrečných účtů města Tachov 2009 – 2014, 2015

Z výše uvedené tabulky je evidentní, že nejvíce výdajů pramení do oblasti služby pro obyvatelstvo, poté do všeobecné veřejné správy a služeb a do oblasti sociální věci a politika zaměstnanosti.

Za sledované období vykazuje rok 2010 nejvyšší běžné výdaje, poté výdaje klesají. Skutečné výdaje **v roce 2010 byly oproti roku 2009 vyšší o 13.529,4 tis. Kč**. K nárůstu výdajů došlo v oblasti **zemědělství a lesní hospodářství**, a to o 4.256,5 tis. Kč ve výdajích na činnost v městských lesích, jelikož byla tato činnost nově začleněna pod kompetence města. Také oblasti **průmyslu a ostatních odvětví hospodářství**, do které spadá kapitola doprava, zaznamenala zvýšení o 3.678 tis. Kč v důsledku vyšších výdajů na celoroční údržbu místních komunikací. Velmi výrazné je snížení výdajů v oblasti **služeb pro obyvatele** o 8.805,8 tis. Kč, konkrétně v kapitole tělovýchova a zájmová činnost. Další nárůst výdajů o 3.091,5 tis. Kč zaznamenala oblast **sociální věci a politika zaměstnanosti**, a to v důsledku většího objemu vyplaceného příspěvku na péči. Zvýšené

výdaje vykazuje též oblast bezpečnost státu a právní ochrana, která zaregistrovala zvýšení o 1.244 tis. Kč v položce činnost městské policie. K výraznému nárůstu výdajů (o 10.767,9 tis. Kč) došlo v oblasti **všeobecná veřejná správa a služby**, v důsledku většího objemu na činnost místní správy a poté díky vrácení nevyčerpaných dotací při finančním vypořádání za rok 2009.

V roce 2011 bylo oproti roku 2010 zaznamenáno zvýšení výdajů v oblasti **služby pro obyvatelstvo** o 7.725,6 tis. Kč. Tato skutečnost se zohlednila především ve výdajích na školství, do kterých pramenila částka vyšší o 4.954,3 tis. Kč než v minulém roce. Zde se jedná především o převedení dotací získaných z programu „EU školám“. Další navýšení se promítlo v kapitole tělovýchova a zájmová činnost. Jelikož byla v souvislosti s výstavbou venkovního bazénu odstraněna stavba tobogánu u plaveckého bazénu v zůstatkové hodnotě 1.543,6 tis. Kč, zvýšila se o tuto částku výše příspěvku pro Sportovní zařízení města Tachov. Také v kapitole bydlení, komunální služby a územní rozvoj došlo k navýšení výdajů, a to o částku 4.168,8 tis. Kč v důsledku nákupu pozemků za cenu 1.314,5 tis. Kč a dále kvůli výdajům spojených se správou a údržbou bytů a nebytových prostor ve vlastnictví města.

Rok 2012 oproti roku 2011 vykazuje úsporu výdajů o **64.852,5 tis. Kč**. Tato velmi výrazná úspora výdajů je zaznamenána v oblasti **sociální věci a politika zaměstnanosti**, která proti předchozímu roku klesla o 68.995,3 tis. Kč. Tato skutečnost je způsobena především kvůli státem provedené **Sociální reformě I.**, která měla za následek přenesení pravomocí na Úřad práce, který má počátkem roku 2012 za úkol vyplácet příspěvek na péči a dávky v hmotné nouzi.

Ačkoliv **rok 2013** vykazuje například oproti roku 2010 významné snížení výdajů, oproti roku 2012 lze z tab. č. 10 vypočítat mírné navýšení výdajů v oblasti **průmyslu a ostatních odvětví**, a to o 7.528,1 tis. Kč. Finanční prostředky byly přečerpány v kapitole doprava. Více se financovaly opravy místních komunikací, o částku 2.945,3 tis. Kč. Jednalo se o připravované opravy chodníků. Ve větším rozsahu se také investovalo do celoroční údržby a úklidu místních komunikací, a to o 4.011,1 tis. Kč více než v minulém roce. Také do oblasti **služeb pro obyvatelstvo** pramenilo více finančních prostředků než v roce 2012 (navýšení o 8.944,6 tis. Kč). Více finančních prostředků putovalo v tomto roce do zdravotnictví (navýšení oproti minulému roku o 4.023,0 tis. Kč). Tato skutečnost je důsledkem toho, že město je zřizovatel příspěvkové organizace Poliklinika

Tachov a v tomto roce navýšilo organizaci příspěvek na činnost o částku 2.500,0 tis. Kč (na pokrytí provozních nákladů roku 2013) a poskytlo návratnou finanční výpomoc v částce 2.500 tis. Kč (na úhrady faktur a osobních nákladů) s termínem splatnosti do 31.12.2013. Další navýšení výdajů (o 4.261,1 tis. Kč) je v kapitole ochrana životního prostředí, především v položce sběr, svoz a likvidace tříděného odpadu a v položce celoroční údržba zeleně.

Kapitálovými výdaji se rozumí investiční výdaje, které zpravidla přesahují období jednoho rozpočtového roku. K největším investicím se v roce 2009 řadí rozsáhlá investice **revitalizace území bývalé Rybeny – I. etapa** ve výši 30.809,7 tis. Kč a předfinancování akce „Zlepšení podmínek pro celoroční cestovní ruch v česko-bavorském příhraničí“, tzv. „**Rychta**“⁹ ve výši 11.738,1 tis. Kč. Revitalizace území bývalé Rybeny a akce tzv. „Rychta“ byly dokončeny v roce 2010, kdy taktéž **dokončení projektu Rybena a parkoviště** ve výši 12.162,2 tis. Kč ještě spolu s dokončením zázemí pro cykloturistiku Rychta ve výši 8.001,6 tis. Kč představovaly nejvyšší položky investic. V roce 2011 se mezi největší investice zařadily **výstavba venkovního bazénu** v částce 23.620,2 tis. Kč, **rekonstrukce komunikací Pobřežní** – východ a západ v celkové výši 22.471,6 tis. Kč a **pořízení mamografu** v částce 7.121 tis. Kč. V roce 2012 putovalo nejvíce investičních prostředků **opět do výstavby venkovního bazénu** ve výši 32.213,2 tis. Kč. Oproti minulým rokům proběhly v roce 2013 jen drobné investiční akce. K největším z nich v tomto roce patří investice do **vířivek v plaveckém bazénu** ve výši 5.627,3 tis. Kč. V roce 2014 se poté investiční akce zaměřovaly na opravy památek. Za největší investice se v tomto roce považovaly investice **do oprav Tachovského zámku** ve výši 11.940,9 tis. Kč a do oprav rozhledny Tachov Vysoká v částce 12.870,0 tis. Kč.

5.1.3 Financování města Tachov v letech 2009 – 2014

Financování je rozdílem mezi příjmy a výdaji. Výsledek hospodaření města by měl být vyrovnaný, avšak zpravidla bývá buď schodkový ($P < V$) nebo přebytkový ($P > V$). Pokud jsou tedy příjmy nižší než výdaje, ve financování se musí objasnit z čeho je schodek uhrazen. V této situaci město Tachov může například snížit stav peněžních prostředků na vlastním účtu, nebo si může vzít půjčku, kterou bude v následujících letech splácet.

⁹ Rychta = areál tachovských sportovišť a služeb pro cestovní ruch

Následující tabulka č. 11 zobrazuje přehled splátek a úvěrů města Tachov ve sledovaném období.

Tab. č. 11: Přehled financování města Tachov v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Splátky úvěrů a půjček	11 687,6	7 967,6	3 999,6	22 630,3	33 885,6	7 755,6
Čerpání úvěrů	17 422,0	0,0	49 840,2	0,0	0,0	10 334,0
Splátka nájmu z předplaceného nájmu	996,1	358,2	341,0	0,0	1 720,2	341,0
Financování celkem	4 738,3	8 325,8	45 499,6	22 630,3	35 605,8	2 237,4

Zdroj: vlastní zpracování dle Závěrečných účtů města Tachov 2009 – 2014, 2015

V roce 2009 město dočerpalo částku 17.422,0 tis. Kč z úvěru, který uzavřelo město v roce 2008 na financování infrastruktury města, opravy a rekonstrukce bytových a nebytových prostor v majetku města.

V roce 2010 město dokázalo splatit úvěry a půjčky ve výši 7.967,6 tis. Kč a vynaložilo na splátky předplaceného nájmu částku 358,2 tis. Kč.

V květnu 2011 město uzavřelo úvěrovou smlouvu, na základě které banka poskytla městu finanční prostředky ve výši 50.000,0 tis. Kč na předfinancování projektů s finanční spoluúčástí fondů EU nebo státního rozpočtu. Z poskytnutého účelového úvěru město vyčerpalo částku 49.840,2 tis. Kč, odsud pramenilo 21.655,5 tis. Kč na venkovní bazén, 18.289,7 tis. Kč na rekonstrukci ulic Pobřežní – východ a západ a 9.896,0 tis. Kč na pořízení mamografu. Ziskáný úvěr je postupně splácen dotacemi.

V roce 2012 město vynaložilo částku 22.630,3 tis. Kč na splátky úvěrů a půjček a splátky předplaceného nájmu.

V roce 2013 město vydalo částku 35 605,8 tis. Kč, z toho na úhradu jistin z dříve poskytnutých úvěrů pramenilo 33 885,6 tis. Kč a na splátky předplacených nájmu se vynaložilo 1 720,2 tis. Kč.

Z revolvingového úvěru byla v roce 2014 čerpána částka ve výši 10.334,0 tis. Kč, z této byla použita částka 2.222,0 tis. Kč na opravy zámku Tachov a částka 8.112,1 tis. Kč na opravu rozhledny Tachov Vysoká.

5.2 Vývoj výsledků hospodaření města Planá v letech 2009 – 2014

Přestože se rozpočet města Planá na začátku období sestavuje zpravidla jako vyrovnaný, výsledek hospodaření je na konci období přebytkový či schodkový. Níže uvedená tabulka č. 12 zobrazuje vývoj výsledku hospodaření města Planá ve sledovaném období.

Tab. č. 12: Výsledek hospodaření města Planá v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč)

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Příjmy	80 236,6	82 614,9	87 139,2	83 653,1	115 361,9	105 315,8
Výdaje	96 227,1	92 039	78 571	75 617,8	77 840,5	112 086,8
Výsledek hospodaření	-15 990,5	-9 424,1	8 568,8	8 035,4	37 521,4	-6 771

Zdroj: vlastní zpracování dle Závěrečných účtů města Planá 2009 – 2014, 2015

Výsledek hospodaření ve městě Planá dosahoval jak kladných, tak i záporných hodnot. V letech 2009, 2010 a 2014 dosáhlo město deficitu. Další sledovaná období město hospodařilo efektivněji s kladným výsledkem hospodaření. Nejvyšší kladný výsledek hospodaření město zaznamenalo v roce 2013, činil 37.521,4 tis. Kč.

Nejvyšší deficit rozpočtu města Planá

Z předcházející tab. č. 7 je zřejmé, že nejvyššího deficitu město dosáhlo v roce 2009. V tomto roce výdaje převýšily příjmy o 15.990,5 tis. Kč. V oblasti příjmů došlo ke snížení daňových příjmů o 6 mil. Kč oproti předchozímu roku. Došlo k poklesu dani z příjmů fyzických a právnických osob, dále poklesl i příjem ze správních poplatků. To v roce 2009 velmi ovlivnilo hospodaření, jelikož daňové příjmy tvoří 58 % veškerých dosažených příjmů. Zároveň došlo ke zvýšení běžných i kapitálových výdajů. Běžné výdaje se meziročně zvýšily o 7.942,6 tis. Kč, zejména do oblasti kultury bylo odvedeno o 235% více finančních prostředků než v předchozím roce. Město v roce 2009 přispělo částkou 4.398,4 tis. Kč na opravu střechy fary a částkou 1.282,6 tis. Kč na opravy místních památek. V kapitálových výdajích se zvýšení projevilo v oblasti investic do pozemních komunikací, na které město vynaložilo 20.565,8 tis. Kč. Kladnou skutečností pro tento rok je, že město nemělo žádný úvěr ani půjčku.

Nejvyšší přebytek rozpočtu městě Planá

Nejvyšší přebytek rozpočtu vykazovalo město Planá v roce 2013. Důvodem byl meziroční nárůst o 31.708,8 tis. Kč ve všech oblastech příjmů. Nejvíce se tento nárůst projevil v oblasti daňových příjmů, protože se v roce 2013 začal uplatňovat nový způsob rozdělování vybraných daní státu dle rozpočtového určení daní na jednotlivé obce. Nový způsob rozdělování daní přinesl městu meziroční nárůst v daňových příjmech o 13.621 tis. Kč. Navýšení zaznamenaly i nedaňové příjmy, které meziročně stouply o 2.297,3 tis. Kč. Došlo k navýšení příjmů z vlastních činností, nájmu, pokut a úroků. Jelikož se uskutečnil prodej několika bytů, stavebních parcel a prodej lesů v Německu, zaznamenal tento rok zvýšení kapitálových příjmů o 8.367,7 tis. Kč. Poslední navýšení příjmů se promítlo v dotacích, které meziročně stouply o 7.422,9 tis. Kč. Dotace město obdrželo na sběrný dvůr a regeneraci sídliště.

5.2.1 Analýza příjmů města Planá v letech 2009 – 2014

Tato část se bude věnovat **příjmové** části rozpočtu města Planá. Celkové příjmy se dělí dle rozpočtové skladby do čtyř rozpočtových tříd zobrazených v níže uvedené tabulce. Souhrn těchto skutečných příjmů získaných ve sledovaném období zobrazuje následující tabulka č. 13.

Tab. č. 13: Struktura příjmů města Planá členěná dle rozpočtové skladby v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč)

Příjmy	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Daňové příjmy	46 928,0	51 359,0	52 962,6	54 888,6	68 509,6	74 485,0
Nedaňové příjmy	13 140,7	8 894,1	8 712,9	13 748,9	16 046,1	17 459,4
Kapitálové příjmy	3 483,1	2 859,2	1 708,2	5 693,8	14 061,5	5 296,0
Přijaté dotace	16 657,9	19 502,6	23 755,5	9 321,8	16 744,7	8 075,4
Celkové příjmy	80 209,7	82 614,9	87 139,2	83 653,1	115 361,9	105 315,8

Zdroj: vlastní zpracování dle Závěrečných účtů města Planá 2009 – 2014, 2015

Z tab. č. 13 je patrné, že u města Planá představují daňové příjmy také největší podíl na celkových příjmech ve sledovaném období. **Daňové příjmy** čítají více jak polovinu, a to **62,98%** z celkových příjmů. V porovnání s městem Tachov mají **přijaté dotace** města Planá za sledované období menší podíl, čítají jen **16,97%** z celkových příjmů. Také

nedaňové příjmy představují pro rozpočet města Planá značný přínos finančních prostředků, jelikož čítají **14,08%** z celkových příjmů. Nejmenší položku v příjmové části rozpočtu města tvoří **kapitálové příjmy**, čítající **5,97%** z celkových příjmů.

Celkové příjmy města Planá čítají za sledovaná období 554.321,5 tis. Kč, což je téměř 3,3 krát méně než má město Tachov.

5.2.1.1 Daňové příjmy

Daňové příjmy představují hlavní zdroj příjmů města Planá, jelikož tvoří **více jak polovinu** jeho celkových příjmů. Následující tabulka zobrazuje přehled daňových příjmů, které město ve sledovaném období obdrželo rozdělených do tří skupin na samotné daně, místní poplatky a správní poplatky.

Tab. č. 14: Struktura daňových příjmů města Planá v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč)

Daňové příjmy	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Daně	43 083,5	44 129,8	46 514,0	46 715,2	57 920,3	64 007,7
Místní poplatky	233,1	4 332,9	4 293,9	4 121,6	3 664,4	3 545,6
Správní poplatky	3 611,4	2 896,3	2 154,7	4 051,8	6 924,9	6 931,7
Celkem	46 928,0	51 359,0	52 962,6	54 888,6	68 509,6	74 485,0

Zdroj: vlastní zpracování dle Závěrečných účtů města Planá 2009 – 2014, 2015

Daňové příjmy města Planá mají za sledované období rostoucí tendenci. Z tab. č. 14 je zřejmé, že mají každoročně největší podíl na daňových příjmech samotné **daně**. Za sledované období představují daně **86,61%** z celkových daňových příjmů. Tyto daně obsahují daň z příjmů fyzických a právnických osob, daň z nemovitostí a daň z přidané hodnoty. Poslední jmenovaná daň tvoří každoročně největší položku v daňových příjmech. Z výše uvedené tabulky je dále patrné markantní zvýšení daní o 11.205,1 tis. Kč v roce 2013 oproti roku 2012. Tato situace nastala především v důsledku značného nárůstu daně z přidané hodnoty, která zaregistrovala meziroční zvýšení o 8.145,9 tis. Kč, což významně ovlivnila novela zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, která přišla v platnost od 1.1.2013. Díky této novele se zvýšila základní sazba z 20% na 21% a snížená sazba z 14% na 15%. Meziroční nárůst daní zaznamenal také rok 2014, kdy oproti roku 2013 vzrostly daně o 6.087,4,0 tis. Kč. K největšímu navýšení došlo u daně z příjmů

právníckých osob (navýšení o 4.388,3 tis. Kč) a u daně z přidané hodnoty (navýšení o 1.345,3 tis. Kč), (Novela zákona č. 235/2004 Sb.).

Místní poplatky

Zavedení místních poplatků je plně v kompetenci města. Mezi místní poplatky, které si město Planá během sledovaného období zřídilo nebo mělo zřízeno podle zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, patří jako takový pouze poplatek ze psů a poplatek za užívání veřejného prostranství. Dále je k místním poplatkům zařazena položka ostatní poplatky z životního prostředí – odpady, které má město zřízené podle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů. Za sledované období reprezentují **místní poplatky 5,78%** z celkových daňových příjmů. Z tab. č. 14 je zřejmé, že oblast místních poplatků vykazuje proměnlivou tendenci. Zpočátku je zaznamenán značný růst, poté od roku 2010 místní poplatky začínají opět mírně klesat. Značný nárůst zaznamenal rok 2010 oproti předchozímu roku, kdy místní poplatky vzrostly o 4.099,8 tis. Kč. Tento nárůst způsobil, že příjmy za odpady v částce 4.124,5 tis. Kč byly v tomto roce zařazeny podle úprav rozpočtové skladby mezi daňové příjmy. Tímto zároveň došlo i k poklesu nedaňových příjmů (Zákon č. 565/1990 Sb.), (Zákon č. 185/2001 Sb.).

Správní poplatky

Správní poplatky, dle druhového členění zahrnují ve městě Planá odvody za odnětí půdy, odvod výtěžku z provozování loterií a poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj a především samotné správní poplatky, které jsou předmětem zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích. **Správní poplatky** představují za sledované období **7,61%** z celkových daňových příjmů a za sledované období vykazují nejprve klesající tendenci, avšak od roku 2012 zaznamenaly nárůst. Největší pokles správních poplatků (o 741,6 tis. Kč) zaregistroval rok 2011 oproti předchozímu roku. Tento pokles byl způsoben poklesem samostatné položky správní poplatky plánského rozpočtu a to o 556,9 tis. Kč. V roce 2012 naopak město zaznamenalo růst správních poplatků oproti roku 2011 o 1.897,1 tis. Kč. Tato skutečnost nastala především v důsledku nového výnosu z loterií a výherních hracích přístrojů rozdělovaný z celorepublikového výnosu, které město začalo dostávat od května ve výši 3.465,8 tis. Kč. Další nárůst proběhl v roce 2013 oproti předchozímu roku o 2.873,1 tis. Kč. Tento nárůst (o 2.554,1 tis. Kč) se projevil

v příjmech za výherní hrací terminály přerozdělované z celorepublikových výnosů. Za terminály město obdrželo 6 019,9 tis. Kč.

5.2.1.2 Nedaňové příjmy

Nedaňové příjmy představují rovněž značný přínos finančních prostředků v rozpočtu města Planá. Největší položkou nedaňových příjmů jsou příjmy z pronájmu od Plánských lesů, dalšími většími položkami jsou příjmy z pronájmu vodovodní sítě, příjmy za pečovatelskou službu a pronájem výtopny Tenza. Následující tabulka dělí nedaňové příjmy města dle rozpočtové skladby.

Tab. č. 15: Struktura nedaňových příjmů města Planá v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč)

Nedaňové příjmy	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Příjmy z vlastní činnosti	10 861,0	7 634,3	7 310,5	11 290,9	12 613,9	13 280,0
Přijaté sankční platby	853,3	222,3	202,5	1 334,5	225,8	2 221,6
Ostatní nedaň. příjmy	526,4	137,5	262,9	621,5	2 708,3	1 443,0
Přijaté splátky půjčených prostředků	900,0	900,0	937,0	502,0	498,1	514,8
Celkem	13 140,7	8 894,1	8 712,9	13 748,9	16 046,1	17 459,4

Zdroj: vlastní zpracování dle Závěrečných účtů města Planá 2009 – 2014, 2015

Nedaňové příjmy mají ve sledovaném období proměnlivou tendenci. Z výše uvedené tabulky č. 15 je patrné, že každoročně většinový podíl na celkových nedaňových příjmech zaujímají příjmy z vlastní činnosti. Tyto příjmy představují **80,76%** z celkových nedaňových příjmů. Je zřetelné, že v posledních třech letech sledovaného období mají příjmy z vlastní činnosti tendenci růst. Největší zlom nastal v roce 2012, kdy příjmy z vlastní činnosti oproti předešlému roku vzrostly o 3.980,4 tis. Kč v důsledku vyššího příjmu z pronájmu Plánských lesů (o 1.800 tis. Kč) a v důsledku odvodu ZŠ na Valech z fondů ve výši 1.100 tis. Kč. Druhou skupinu příjmů představují přijaté sankční platby, ty průměrně zaujímají **6,49%** z celkových nedaňových příjmů. Nejvíce finančních prostředků z přijatých sankčních plateb vykazuje rok 2014, který oproti roku 2013 zaznamenal zvýšení o 1.995,8 tis. Kč v důsledku odvodu z fondů ZŠ a MŠ ve výši 2.050,6 tis. Kč. Třetí skupinu tvoří ostatní nedaňové příjmy. Jsou nejvyšší v roce 2013 díky položce nahodilé

příjmy (pohřebné z minulých let), která v tomto roce činí 1.488,1 tis. Kč. Poslední skupinu tvoří přijaté splátky půjčených prostředků. Město přijalo nejvíce finančních prostředků ze splátek v roce 2011, kdy město obdrželo nejen pravidelnou splátku půjček Plánských lesů a Plánských služeb ve výši 900 tis. Kč, ale také splátku půjček ze sociálního fondu ve výši 37 tis. Kč.

5.2.1.3 Kapitálové příjmy

Kapitálové příjmy představují nejnižší položku v oblasti příjmů rozpočtu města Planá. Strukturu kapitálových příjmů města zobrazuje níže uvedená tabulka, která začleňuje kapitálové příjmy podle **druhového členění** na příjmy z prodeje dlouhodobého majetku. Ty obsahují tyto položky: příjmy z prodeje pozemků, příjmy z prodeje ostatních nemovitostí, prodej hmotného majetku, příjmy z prodeje techniky a na ostatní příjmy, které obsahují položky investiční příspěvky a přijaté příspěvky na pořízení dlouhodobého majetku (Vyhláška Ministerstva financí 323/2002 Sb.).

Tab. č. 16: Struktura kapitálových příjmů města Planá v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč)

Kapitálové příjmy	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Příjmy z prodeje dl. Majetku	2 968,0	2 435,3	1 488,3	5 675,8	14 052,0	5 296,0
Ostatní kap. Příjmy	515,1	423,9	219,9	18,0	9,5	0,0
Celkem	3 483,1	2 859,2	1 708,2	5 693,8	14 061,5	5 296,0

Zdroj: vlastní zpracování dle Závěrečných účtů města Planá 2009 – 2014, 2015

Z tab. č. 16 lze vidět, že kapitálové příjmy města Planá vytváří z **96,42%** skupina příjmy z prodeje dlouhodobého majetku a ze **3,58%** ostatní kapitálové příjmy, jež vykazuje rozpočet v letech 2009 – 2013. Kapitálové příjmy vykazují mírně proměnlivou tendenci. Výjimkou je rok 2013, kdy kapitálové příjmy prudce vzrostly, avšak další rok zase klesly. Prudké zvýšení (o 8.367,7 tis. Kč) oproti roku 2012 zapříčinil růst příjmů z prodeje dlouhodobého majetku. Městu se totiž v tomto roce podařilo realizovat prodej lesů v Německu, díky kterému město po přepočtu platby z eur získalo 8.900 tis. Kč a ještě realizovalo prodej 3 bytů. Tento fakt vynesl městu v roce 2013 příjem z prodeje pozemků ve výši 11.461,1 tis. Kč. V roce 2012 jsou příjmy z prodeje dlouhodobého majetku vyšší o 4.187,5 tis. Kč oproti roku 2011, v důsledku vyššího příjmu z prodeje nemovitosti.

Rok 2011 naopak oproti roku 2012 obsahoval vyšší ostatní kapitálové příjmy, které tvořila pouze položka přijaté příspěvky na pořízení dlouhodobého majetku.

5.2.1.4 Přijaté dotace

Dotace jsou jedním z **větších zdrojů** příjmové části rozpočtu města Planá. Přijaté dotace se poskytují pokaždé na **určitý účel** a člení se na investiční a neinvestiční. Neinvestiční dotace ve městě Planá směřují především do oblasti školství na program „EU peníze školám“, a dále do sociální oblasti na dotace na pečovatelskou službu. Finanční prostředky v podobě investičních dotací poté směřují hlavně do oblasti bezpečnosti na kamerový systém. Následující tabulka dělí přijaté dotace podle druhového členění.

Tab. č. 17: Struktura přijatých dotací města Planá v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč)

Přijaté dotace	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Neinvestiční přijaté transfery od VR Ús.Ú	12 874,2	13 221,5	13 922,8	7 688,4	5 590,4	6 407,7
Neinvestiční přijaté transfery od VR Úz.Ú	1 695,2	1 970,9	1 998,1	1 633,4	1 988,2	453,4
Neinvestiční přijaté transfery ze zahraničí	0,0	45,5	810,4	0,0	0,0	1 014,3
Investiční přijaté transfery od VR Ús.Ú	2 088,5	0,0	452,9	0,0	7 982,2	0,0
Investiční přijaté transfery od VR Úz.Ú	0,0	4 264,7	6 571,3	0,0	670,0	200,0
Investiční přijaté transfery ze zahraničí	0,0	0,0	0,0	0,0	513,9	0,0
Celkem	16 657,9	19 502,6	23 755,5	9 321,8	16 744,7	8 075,4

Zdroj: vlastní zpracování dle Závěrečných účtů města Planá 2009 – 2014, 2015

Z tab. č. 17 je patrné, že neinvestiční dotace převažují nad investičními. Neinvestiční přijaté dotace tvoří **75,82%** z celkových přijatých dotací města Planá. Celkové přijaté

dotace města dotvářejí investiční transfery, které je tvoří z **24,18%**. Z výše uvedené tabulky je dále zjevné, že v roce 2011 získalo město Planá nejvíce finančních prostředků v podobě dotací. Tato skutečnost nastala především v důsledku přijetí většího množství finančních prostředků v podobě investičních transferů přijatých od veřejného rozpočtu územní úrovně na zkvalitnění výuky ZŠ (ve výši 4.115,9 tis. Kč) a za dotace Vysoké Sedliště z roku 2010 (ve výši 2.455,4 tis. Kč). V tomto roce město obdrželo také neinvestiční dotace ze zahraničí ve výši 810,4 tis. Kč na cyklotrasu Sv. Anna. Rok 2013 jako jediný ze sledovaného období vykazuje investiční přijaté dotace ze zahraničí z programu přeshraniční spolupráce Euregia Egrensis na Pramen u Sv. Anny ve výši 513,9 tis. Kč. Dále město získalo oproti roku 2012 ještě investiční přijaté transfery od veřejných rozpočtů ústřední úrovně ve výši 7.982,2 tis. Kč jako dotace na sběrný dvůr (v částce 3.982,2 tis. Kč) a dotace na regeneraci sídliště Fučíkova (v částce 4.000 tis. Kč). Rok 2014 naopak zaznamenal sice nejnižší příjmy z dotací, ale oproti předchozím rokům největší neinvestiční přijaté transfery ze zahraničí, a to dotaci z Euregia Egrensis na informační systém ve výši 505,1 tis. Kč a na rozhlednu Bohušův vrch v částce 509,2 tis. Kč.

5.2.2 Analýza výdajů města Planá v letech 2009 – 2014

Tato část se bude věnovat **výdajové části rozpočtu** města Planá. Celkové výdaje se dělí dle rozpočtové skladby do dvou rozpočtových tříd na běžné výdaje, pravidelně opakující se výdaje a kapitálové neboli investiční výdaje. Vyčíslení těchto skutečných výdajů ve sledovaném období zobrazuje následující tabulka č. 18.

Tab. č. 18: Struktura výdajů města Planá členěná dle rozpočtové skladby v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč)

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Běžné	64 534,5	57 110,7	60 416,0	60 477,3	62 154,6	60 913,0
Kapitálové	31 492,7	34 928,3	18 155,0	15 140,5	15 685,9	51 173,8
Celkové výdaje	96 027,2	92 039,0	78 571,0	75 617,8	77 840,5	112 086,8

Zdroj: vlastní zpracování dle Závěrečných účtů města Planá 2009 – 2014, 2015

Z tab. č. 18 je na patrné, že běžné výdaje převládají nad kapitálovými výdaji. Běžné se podílejí na celkových z **68,71%**, kapitálové pak doplňují celkové náklady ze **31,29%**.

Ve sledovaném období mají celkové výdaje zpočátku klesající tendenci, poté od roku 2013 začínají stoupat. V roce 2014 zaznamenaly celkové náklady oproti roku 2013 rapidní růst o 34.246,3 tis. Kč. Vysoké rezie podmínily rozsáhlé investiční akce, které budou podrobněji uvedeny v části Kapitálové výdaje. Přehled jednotlivých pravidelných výdajů bude podrobněji rozčleněn do šesti hlavních rozpočtových skupin v následující tabulce.

Tab. č. 19: Přehled hlavních výdajových oblastí města Planá v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč)

Běžné výdaje	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Zemědělství a lesní hosp.	2,2	5,8	12,8	6,2	7,1	14,1
Prům. a ost. odvětví hosp.	3 802,5	2 583,3	4 026,4	2 359,8	5 829,5	5 184,5
Služby pro obyvatelstvo	35 252,7	27 402,1	29 203,5	32 580,9	30 037,9	30 856,3
Soc. věci a politika zaměstnanosti	4 756,1	5 850,4	6 606,2	2 103,3	2 226,2	2 375,7
Bezpečnost státu a právní ochrana	1 300,5	1 384,7	1 182,0	1 454,8	2 847,1	2 226,0
Všeobecná veř. správa a služby	19 420,5	19 884,4	19 385,1	21 972,3	21 206,8	20 256,9
Celkem	64 534,5	57 110,7	60 416,0	60 477,3	62 154,6	60 913,0

Zdroj: vlastní zpracování dle Závěrečných účtů města Planá 2009 – 2014, 2015

Z výše uvedené tabulky je jednoznačné, že nejvíce výdajů ve městě Planá pramení stejně jako v Tachově do oblasti služby pro obyvatelstvo a poté do oblasti všeobecné veřejné správy a služby.

Za sledované období mají běžné výdaje mírně proměnlivou tendenci, nejvyšší z nich vykazuje rok 2009. Skutečné výdaje v roce 2009 byly oproti roku 2010 vyšší o 7.423,8 tis. Kč. V roce 2009 byly větší v oblasti služeb pro obyvatelstvo, a to o 7.850,6 tis. Kč ve výdajích na opravu střechy fary po požáru ve výši 4.398,4 tis. Kč, opravy místních památek ve výši 2.982,6 tis. Kč a na územní plán města Planá v částce 1.180,5 tis. Kč.

V roce 2011 bylo oproti roku 2010 zaznamenáno zvýšení výdajů v oblasti průmyslu a ostatního odvětví hospodářství o 1.443,1 tis. Kč. Toto zvýšení nastalo především v kapitole doprava v důsledku zvýšení výdajů na opravy silnic a chodníků

(o 2.080,8 tis. Kč). Také oblast **sociální věci a politika zaměstnanosti** zaznamenala mírné zvýšení o 755,8 tis. Kč v položce dávky sociální péče.

Rok 2013 zaznamenal oproti roku 2012 zvýšení běžných výdajů o 1.677,3 tis. Kč, které se projevilo v oblasti **průmyslu a ostatního odvětví hospodářství**, v důsledku zvýšení výdajů na opravy silnic a chodníků (o 1.303,7 tis. Kč).

Rok 2014 oproti roku 2013 vykazuje mírnou úsporu výdajů o **1.241,6 tis. Kč**. Tato úspora výdajů je zaznamenána v oblasti **všeobecná veřejná správa a služby**, která proti předchozímu roku klesla o 949,9 tis. Kč, jelikož se vynaložilo méně finančních prostředků na ostatní finanční operace (platby daní).

Kapitálové výdaje slouží k financování dlouhodobých potřeb, které jsou investičního charakteru a většinou přesahují období jednoho rozpočtového roku. K největším investicím v roce 2009 patří tyto velké investiční akce: **komunikace Tachovská, Dvořákova a parkoviště u Polikliniky** v celkové výši 18.702,6 tis. Kč. Dále v tomto roce započala **rekonstrukce kostela Vysoké Sedliště** ve výši 3.663,0 tis. Kč a realizovala se **rekonstrukce plánského muzea** v částce 4.729,3 tis. Kč. Obnova kostela ve Vysokém Sedlišti (v částce 8.603,8 tis. Kč) a dokončení muzea (ve výši 4.882,6 tis. Kč) pokračovaly ještě v roce 2010, kdy se taktéž řadily k největším investicím. Značné finanční investice představovala i **rekonstrukce topných kanálů** v částce 11.332,9 tis. Kč, která pokračovala až do roku 2011. V tomto roce činil doplatek topných kanálů 2.958,3 tis. Kč. Mezi nejvíce náročné investiční akce patří projekt zkvalitnění výuky ZŠ náměstí Svobody, na který bylo v roce 2011 vynaloženo 4.521,0 tis. Kč. V roce 2012 putovalo nejvíce investičních prostředků do nového **sběrného dvora** Kyjovská ve výši 4.549,7 tis. Kč a dále projekt úprav obřadní síně – výtah v částce 2.452,4 tis. Kč. Také v roce 2013 se neuskutečnilo mnoho investičních akcí. Přesto k největším z nich patří **regenerace sídliště Fučíkova** v částce 4.258,9 tis. Kč a **oprava chodníku** Mezibranská ve výši 2.371,9 tis. Kč. V roce 2014 proběhlo nejvíce investičních akcí, ty ale byly v předchozích letech postupně připravovány. Nejvíce finančně náročná byla úprava severní části náměstí Svobody ve výši 9.205,5 tis. Kč a dále revitalizace Centrálního parku v částce 7.728,2 tis. Kč. K dalším rozsáhlým investicím v tomto roce patří zateplení mateřské školy Smetanova ve výši 6.525,1 tis. Kč, rekonstrukce přivaděče vody od Jadruže ve výši 5.749,8 tis. Kč, která probíhá i v dalších letech a technické vybavení pro výstavbu rodinných domků v částce 4.653,1 tis. Kč.

5.2.3 Financování města Planá v letech 2009 – 2014

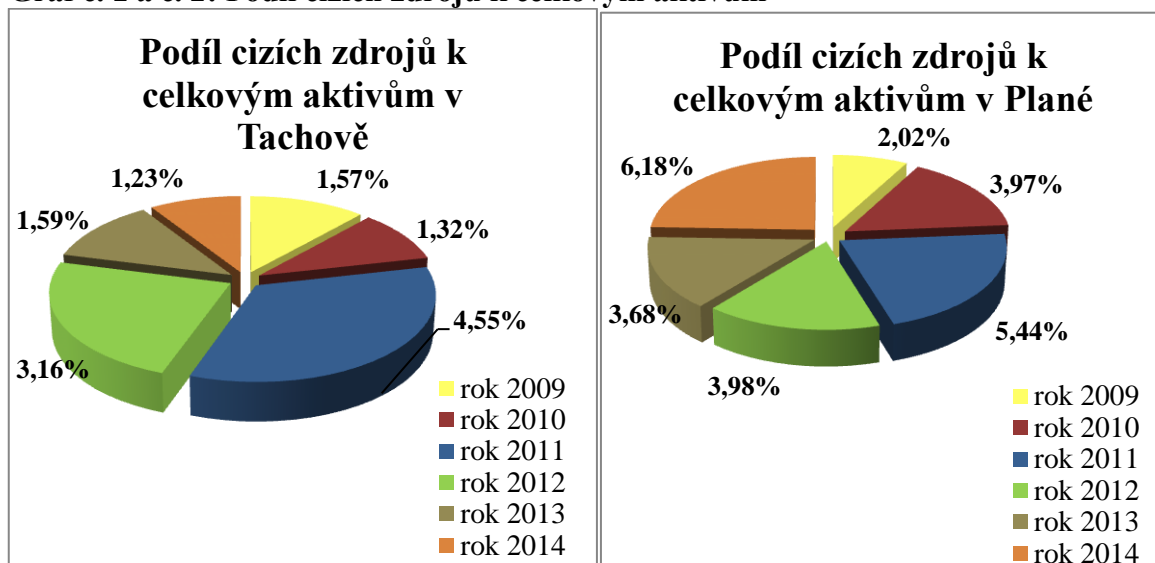
Financování, které je z hlediska druhového třídění třída 8, je dané rozdílem mezi příjmy a výdaji. Financování objasňuje, z čeho je schodek uhrazen, což může být například z vlastních zdrojů získaných z minulých let nebo použitím úvěru či půjčky. Ty pak musí město následující roky splácet. Výsledek hospodaření města by měl být vyrovnaný, ale zpravidla bývá buď schodkový ($P < V$) nebo přebytkový ($P > V$). Během sledovaného období si Planá vzala pouze jeden úvěr. V roce 2010 se město rozhodlo o přijetí úvěru ve výši 14.291,2 tis. Kč na úhradu investiční akce topných kanálů. V roce 2011 pokračovalo čerpání investičního úvěru na topné kanály a začalo s jeho splácením, kdy nejprve splatilo město mimořádnou splátkou ve výši 750,0 tis. Kč, poté bude měsíčně splácet 116,7 tis. Kč.

5.3 Komparace vybraných ukazatelů

Na základě usnesení vlády ČR, které proběhlo dne 12. listopadu 2008 č. 1395, se rozhodlo, že bude Ministerstvem financí prováděn monitoring hospodaření obcí a jimi zřízených příspěvkových organizací pomocí šestnácti informativních a dvou monitorujících ukazatelů. Monitoring má za cíl vést obce k větší obezřetnosti při hospodaření se svěřenými prostředky. Ministerstvo financí monitoring každoročně za všechny obce provede a vyhodnotí výsledky výpočtu. „*Obce, jejichž ukazatel celkové likvidity bude k 31.12. daného roku v intervalu $<0;1>$ a zároveň podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům vyšší než 25%, budou osloveny dopisem ministra financí a požádány o zdůvodnění tohoto stavu a o stanovisko zastupitelstva dané obce (mfcf.cz, 2015)*“.

Jedním z monitorujících ukazatelů je **podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům** vyjádřený v procentech. Tento ukazatel se zjišťuje jako podíl cizích zdrojů a aktiv celkem vynásobený stem a vyjadřuje poměr zadlužení k celkovému majetku obce. Za rizikovou hodnotu se u tohoto ukazatele považuje hodnota 25% a více.

Graf č. 1 a č. 2: Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům

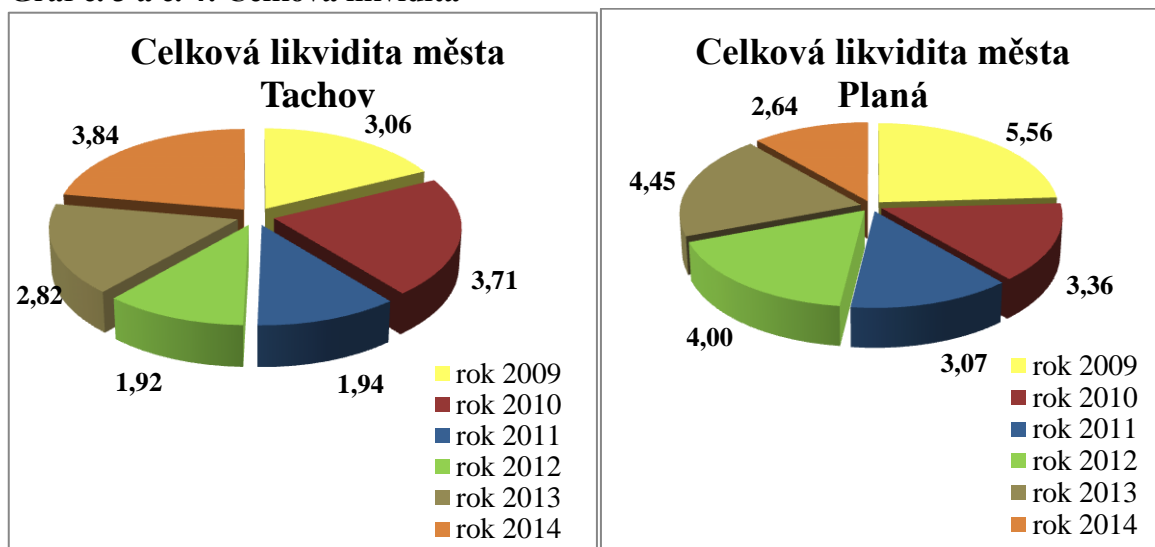

Zdroj: vlastní zpracování dle monitoringu hospodaření obcí v letech 2009 - 2014, 2015

Z výše uvedených grafů č. 1 a č. 2 lze konstatovat, že obě města mají relativně nízký podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům a výrazně se nepřibližují k rizikové hodnotě. Dle grafů lze dále vyčíst, že město Tachov využívá méně cizích zdrojů oproti výši svého majetku než město Planá. Nejnižší podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům vykazuje město Tachov v roce 2014 a v roce 2010, nejvyšší naopak v roce 2011 a také v roce 2012. Město Planá vykazuje nejnižší podíl cizích zdrojů k celkovému majetku v roce 2009 a nejvyšší naopak v roce 2014 a v roce 2011.

Druhým z monitorujících ukazatelů je **celková likvidita**. Tento ukazatel se zjišťuje jako poměr oběžných aktiv a krátkodobých závazků a určuje, jak je obec schopna krýt své krátkodobé závazky. Za rizikovou hodnotu se u tohoto ukazatele považuje hodnota menší než 1.

Graf č. 3 a č. 4: Celková likvidita

Zdroj: vlastní zpracování dle monitoringu hospodaření obcí v letech 2009 - 2014, 2015

Z výše uvedených grafů č. 3 a č. 4 je patrné, že obě města nedosahují, ani se výrazně nepřibližují rizikové hodnotě menší než 1. Dle grafů lze konstatovat, že více likvidních prostředků je ve městě Planá. Například v roce 2009 má ukazatel celkové likvidity v Plané hodnotu 5,56, což znamená, že krátkodobé likvidní prostředky kryjí krátkodobé závazky 5,56 krát. Naopak město Tachov má v roce 2009 hodnotu celkové likvidity pouze 3,06. Také rok 2012 značí, že město Planá bylo více likvidní než Tachov. V Plané krátkodobé likvidní prostředky kryly krátkodobé závazky 4 krát, ale v Tachově pouze 1,92 krát.

Z výsledků monitoringu hospodaření obou měst v letech 2009 – 2014 vyplývá, že například i přes častá zpoždění v proplácení příslibených dotací z fondů EU hospodaří obě města odpovědně a možným rizikům, které by mohly negativně ovlivnit jejich chod, se snaží předcházet. Dále je vidět, že obě města se nachází z hlediska platební schopnosti v dobré pozici. Podrobnější výpočty a ukazatele naleznete v příloze č. 2 pro město Tachov a v příloze č. 3 pro město Planá. Použitými výkazy pro zpracování monitoringu byly Rozvahy v jednotlivých letech.

Dalšími vybranými ukazateli byly jak celkové příjmy, daňové příjmy, nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté dotace přepočtené na jednoho obyvatele, tak i celkové výdaje, výdaje běžné a kapitálové přepočtené na jednoho obyvatele.

Tab. č. 20: Celkové příjmy obou měst na 1 obyvatele v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč)

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Tachov	25,493	28,416	25,788	21,552	23,705	21,999
Planá	14,413	14,784	15,552	15,149	21,032	19,271

Zdroj: vlastní zpracování dle Závěrečných účtů města Tachov a Planá 2009 – 2014, 2015

V tab. č. 20 jsou přepočítány celkové příjmy Tachova a Plané na jednoho obyvatele. Celkové příjmy města Tachov jsou průměrně 3,3 krát vyšší než celkové příjmy Plané. Tachov v přepočtu na jednoho obyvatele vykazuje poměrně proměnlivý charakter. Nejvyšší celkový příjem na jednoho obyvatele v Tachově je zaznamenán v roce 2010 a činí 28.416 Kč. Naopak nejnižší příjem na jednoho obyvatele vykazuje rok 2012 a činí 21.552 Kč, což je o 6.864 Kč méně než v roce 2010. Tato skutečnost je způsobena poklesem celkových příjmů a zároveň zvýšením obyvatel oproti roku 2010. Celkové příjmy v přepočtu na jednoho obyvatele v Plané mají poměrně rostoucí charakter. Nejvyšší celkový příjem na jednoho obyvatele v Plané je zaznamenán v roce 2013 a činí 21.032 Kč. Naopak nejnižší příjem vykazuje rok 2009, činí 14.413 Kč, což je o 6.619 Kč méně než v roce 2013. Tuto skutečnost způsobuje růst celkových příjmů a zároveň snížení počtu obyvatel oproti roku 2009.

Tab. č. 21: Daňové příjmy obou měst na 1 obyvatele v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč)

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Tachov	10,302	10,587	10,407	11,112	12,746	13,573
Planá	8,430	9,191	9,453	9,940	12,490	13,629

Zdroj: vlastní zpracování dle Závěrečných účtů města Tachov a Planá 2009 – 2014, 2015

Daňové příjmy Tachova jsou průměrně 2,5 krát vyšší než Plané. V přepočtu na jednoho obyvatele ve městě Tachov vykazují mírně rostoucí tendenci. Nejvyšší daňové příjmy na jednoho obyvatele v Tachově jsou zaznamenány v roce 2014 a činí 13.573 Kč. Naopak nejnižší vykazuje rok 2009 a činí 10.302 Kč. Daňové příjmy v přepočtu na jednoho obyvatele ve městě Planá vykazují poměrně rostoucí tendenci. Nejvyšší příjmy jsou zaznamenány také v roce 2014 a činí 13.629 Kč. Naopak nejnižší daňové příjmy vykazuje rok 2009, činí 8.430 Kč.

Tab. č. 22: Nedaňové příjmy obou měst na 1 obyvatele v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč)

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Tachov	4,594	4,281	4,813	4,704	4,566	4,391
Planá	2,365	1,592	1,555	2,490	2,925	3,195

Zdroj: vlastní zpracování dle Závěrečných účtů města Tachov a Planá 2009 – 2014, 2015

Nedaňové příjmy města Tachov jsou průměrně 4,4 krát vyšší než nedaňové příjmy Plané. Nedaňové příjmy v přepočtu na jednoho obyvatele ve městě Tachov mírně kolísají. Nejvyšší příjmy v Tachově jsou zaznamenány v roce 2011 ve výši 4.813 Kč. Naopak nejnižší vykazuje rok 2010 a činí 4.281 Kč. Nedaňové příjmy v přepočtu na jednoho obyvatele ve městě Planá vykazují nejprve klesající a poté rostoucí tendenci. Nejvyšší příjmy v Plané jsou zaznamenány v roce 2014 a činí 3.195 Kč. Nejnižší pak vykazuje rok 2011 ve výši 1.555 Kč.

Tab. č. 23: Kapitálové příjmy obou měst na 1 obyvatele v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč)

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Tachov	0,780	0,982	1,463	0,247	0,319	0,324
Planá	0,626	0,512	0,305	1,031	2,564	0,969

Zdroj: vlastní zpracování dle Závěrečných účtů města Tachov a Planá 2009 – 2014, 2015

Kapitálové příjmy Tachova jsou průměrně 1,6 krát vyšší než kapitálové Plané. Kapitálové příjmy v přepočtu na jednoho obyvatele ve městě Tachov vykazují nejprve mírně rostoucí tendenci, poté v roce 2012 klesají a od roku 2013 opět mírně rostou.

Ve městě Tachov jsou příjmy ve výši 686 Kč a v Plané vykazují proměnlivou tendenci. V Plané jsou průměrné kapitálové příjmy na jednoho obyvatele ve výši 1.001 Kč, jsou tedy průměrně o 315 Kč vyšší než v Tachově.

Tab. č. 24: Přijaté dotace obou měst na 1 obyvatele v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč)

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Tachov	9,817	12,566	9,117	5,489	6,075	3,710
Planá	2,992	3,490	4,240	1,688	3,053	1,478

Zdroj: vlastní zpracování dle Závěrečných účtů města Tachov a Planá 2009 – 2014, 2015

Přijaté dotace Tachova jsou průměrně 6,2 krát vyšší než přijaté dotace města Planá. V přepočtu na jednoho obyvatele v Tachově vykazují proměnlivou tendenci. Ve městě Tachov jsou průměrné přijaté dotace na jednoho obyvatele ve výši 7.796 Kč, jsou tedy průměrně o 4.973 Kč vyšší než ve městě Planá. Přijaté dotace v přepočtu na jednoho obyvatele v Plané vykazují také proměnlivou tendenci. Planá vykazuje průměrné přijaté dotace na jednoho obyvatele ve výši 2.823 Kč.

Tab. č. 25: Celkové výdaje obou měst na 1 obyvatele v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč)

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Tachov	27,186	26,715	29,626	21,051	19,699	21,405
Planá	17,285	16,471	14,023	13,694	14,192	20,510

Zdroj: vlastní zpracování dle Závěrečných účtů města Tachov a Planá 2009 – 2014, 2015

V tab. č. 25 jsou přepočítány celkové výdaje měst Tachov a Planá na jednoho obyvatele. Celkové výdaje Tachova jsou průměrně 3,4 krát vyšší než v Plané. V přepočtu na jednoho obyvatele Tachov vykazuje proměnlivou tendenci. Nejvyšší celkové výdaje na jednoho obyvatele v Tachově jsou zaznamenány v roce 2011 ve výši 29.626 Kč. Naopak nejnižší vykazuje rok 2013 a činí 19.699 Kč, což je o 9.927 Kč méně než v roce 2011. Tato skutečnost je způsobena vyššími celkovými výdaji v roce 2011 a zároveň nižším počtem obyvatel oproti roku 2013. V přepočtu na jednoho obyvatele v městě Planá vykazují nejprve klesající tendenci a poté od roku 2013 rostoucí tendenci. Nejvyšší celkové výdaje na jednoho obyvatele v Plané jsou zaznamenány v roce 2014 a činí 20.510 Kč. Naopak nejnižší vykazuje rok 2012, činí 13.694 Kč, což je o 6.816 Kč méně než v roce 2014. Tato skutečnost je způsobena vyššími celkovými výdaji v roce 2014 a zároveň nižším počtem obyvatel oproti roku 2012.

Tab. č. 26: Běžné výdaje obou měst na 1 obyvatele v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč)

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Tachov	21,701	22,932	22,428	16,855	17,045	16,794
Planá	11,628	10,220	10,783	10,952	11,332	11,146

Zdroj: vlastní zpracování dle Závěrečných účtů města Tachov a Planá 2009 – 2014, 2015

Běžné výdaje města Tachov jsou průměrně 4 krát vyšší než běžné výdaje Plané. Běžné výdaje v přepočtu na jednoho obyvatele v městě Tachov vykazují proměnlivou tendenci. V Tachově jsou průměrné běžné výdaje na jednoho obyvatele ve výši 19.626 Kč. Běžné výdaje v přepočtu na jednoho obyvatele v Plané vykazují mírně proměnlivou tendenci. Planá udává průměrné běžné výdaje na jednoho obyvatele ve výši 11.010 Kč, jsou tedy průměrně o 8.616 Kč nižší než ve městě Tachov.

Tab. č. 27: Kapitálové výdaje obou měst na 1 obyvatele v letech 2009 - 2014 (v tis. Kč)

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Tachov	5,485	3,783	7,198	4,196	2,653	4,004
Planá	5,657	6,251	3,240	2,742	2,860	9,364

Zdroj: vlastní zpracování dle Závěrečných účtů města Tachov a Planá 2009 – 2014, 2015

Kapitálové výdaje města Tachov jsou průměrně 2 krát vyšší než kapitálové výdaje města Planá. V přepočtu na jednoho obyvatele v Tachově vykazují mírně rostoucí tendenci. Tachov má průměrné kapitálové výdaje na jednoho obyvatele ve výši 4.553 Kč. V přepočtu na jednoho obyvatele udává Planá poměrně rostoucí tendenci. Ve městě Planá jsou průměrné kapitálové výdaje na jednoho obyvatele ve výši 5.019 Kč, jsou tedy průměrně o 466 Kč vyšší než ve městě Tachov.

6 ANKETNÍ ŠETŘENÍ

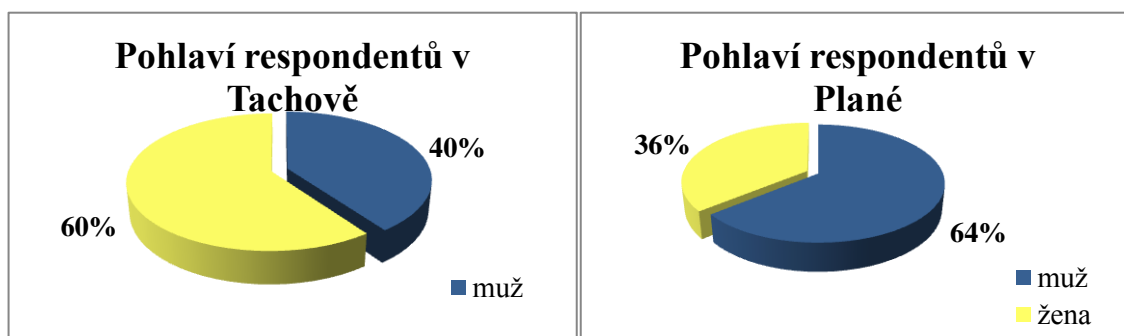
Pro získání informací bylo použito techniky anonymního anketního šetření. Anketní lístek se skládal z 15 otázek a obsahoval otevřené, uzavřené i polouzavřené otázky, byl zpracován v programu Microsoft Word. Byl totožný pro obě města a je příkládán v příloze č. 1.

Pro účely diplomové práce bylo v červnu 2015 provedeno anketní šetření. Cílem bylo zjistit, jaké mají obyvatelé povědomí o hospodaření měst Tachova a Plané, o výši jejich rozpočtu a o službách nabízených oběma městy. Nejprve bylo zjišťováno pohlaví občanů, jejich věková kategorie, dosažené vzdělání, doba jejich žití v obci a jejich ekonomické postavení. Anketní lístek dále obsahoval otázky týkající se hospodaření měst, tvorby rozpočtu, spokojenosti občanů s hospodařením měst aj. V 11 otázkách měli respondenti možnost výběru z nabízených odpovědí a ve 4 otázkách pak byli vyzváni k odpovědi vlastními slovy. Před předáním anketních lístků respondentům byla provedena pilotáž na vzorku náhodně vybraných deseti lidí, při které se vyzkouší celý proces sběru dat na malém vzorku. Ten má za úkol odhalit a včas odstranit jeho slabá místa (Pecáková, 2008). K předání anketního lístku bylo využito internetu (internetové stránky, email) a část byla respondentům předána osobně v tištěné podobě. Zmíněnými způsoby bylo osloveno celkem 170 respondentů, z nichž 146 anketní lístek vyplnilo. Vzhledem k chybnému vyplnění, které spočívalo v nezodpovězení některých otázek, musely být 3 dotazníky vyřazeny. Z toho vyplývá konečná návratnost anketních lístků, která činí 87 %.

6.1 Vyhodnocení anketního šetření

Ve městě Tachov se anketního šetření zúčastnilo 88 respondentů. V městě Plané byl počet menší, jednalo se zde o 55 respondentů.

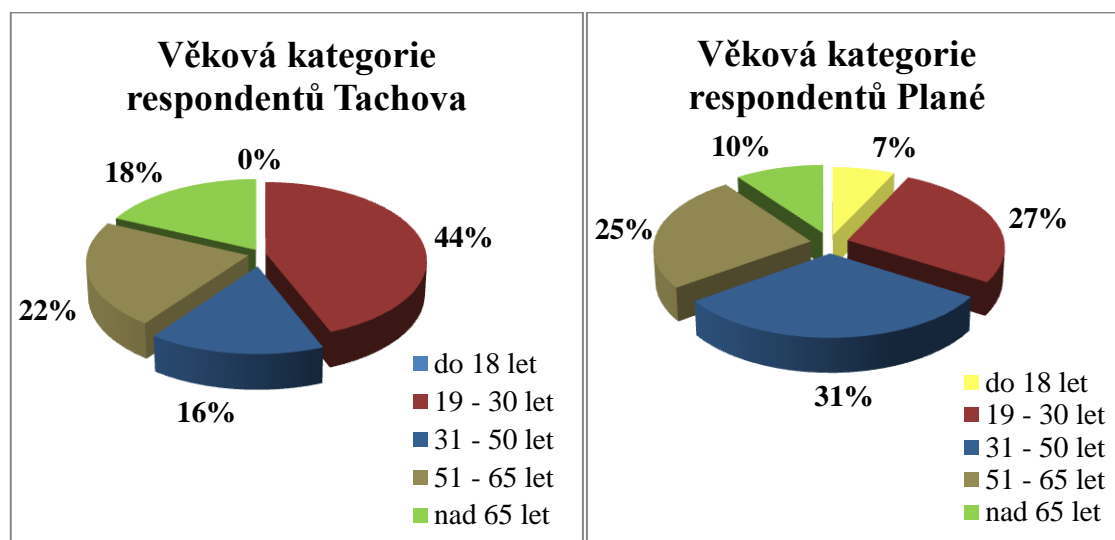
Graf č. 2 a č. 2: Pohlaví respondentů

Zdroj: vlastní zpracování dle anketního šetření, 2015

Z výše uvedených grafů je patrné, že ve městě Tachov převyšuje počet žen nad počtem mužů a ve městě Planá je to naopak, a tedy výrazně vyšší počet mužů. V Tachově bylo dotazováno 53 žen, jedná se tedy o 60% z celkového počtu respondentů. Dotazovaných mužů bylo 35, což odpovídá 40%. Ve městě Planá tomu bylo naopak, počet dotazovaných mužů byl 64%, tedy 35 respondentů a počet dotazovaných žen byl 36%, tedy 20 respondentek.

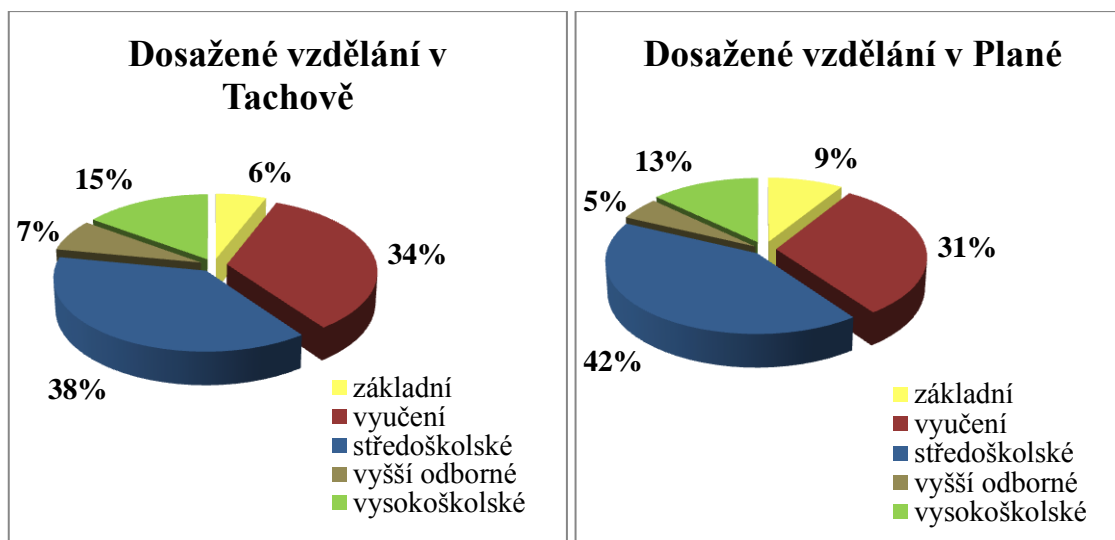
Graf č. 3 a č. 4: Věková kategorie respondentů

Zdroj: vlastní zpracování dle anketního šetření, 2015

Z výše uvedených grafů lze říci, že věková struktura respondentů je poměrně vyvážená. V Tachově výrazně převažuje věková kategorie 19 – 30 let, která tvoří 44% (39) dotázaných. Druhá nejpočetnější kategorie je 51 – 65 let. Tvoří ji 22% (19) respondentů z Tachova. V Plané naopak převažuje věková kategorie 31 – 50 let, která je zastoupena 31% (17). Jako druhá nejpočetnější kategorie ve městě Planá je 19 – 30 let, kterou tvoří 27% (15) respondentů. Nejméně zastoupena je věková kategorie do 18 let, která v Tachově není zastoupena žádným respondentem a v městě Planá je zastoupena pouze 7% (4) respondentů.

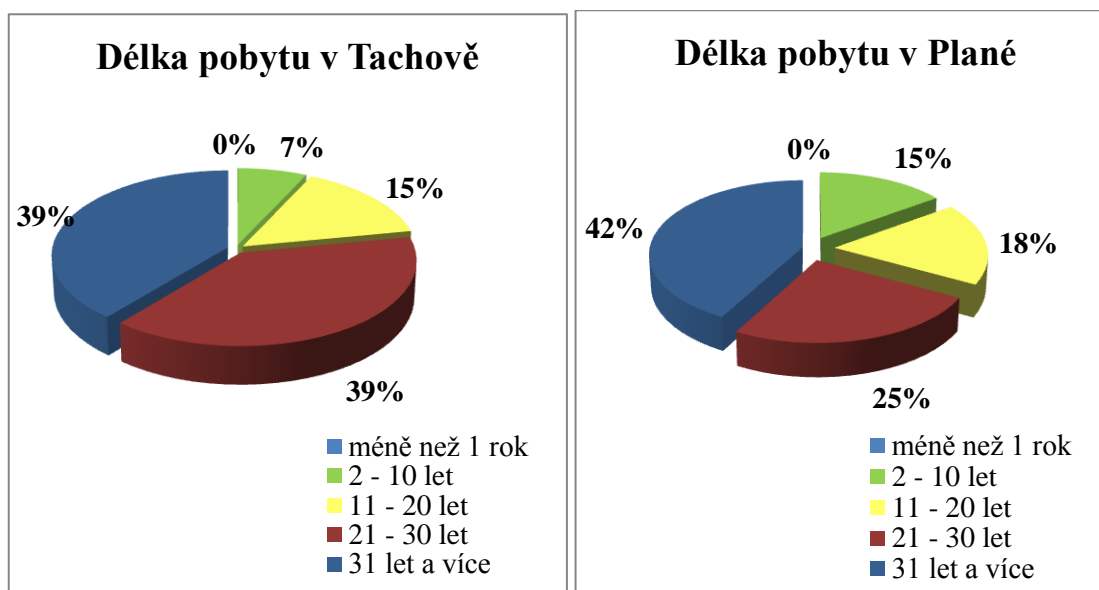
Graf č. 5 a č. 6: Dosažené vzdělání respondentů

Zdroj: vlastní zpracování dle anketního šetření, 2015

Oblast nejvyššího dosaženého vzdělání má velmi podobné obsazení respondentů. V obou městech má nejvíce respondentů nejvyšší dosažené vzdělání středoškolské. V Tachově 38% (33) respondentů a v Plané má středoškolské vzdělání více respondentů, a to 42% (22) z dotázaných. Druhou nejpočetnější skupinou jsou vyučení, ve městě Tachov 34% (31) a ve městě Planá 31% (17) respondentů. Nejnižší počet 6% (5) má v Tachově jen základní vzdělání, zatímco v Plané má nejméně respondentů vyšší odborné vzdělání, a to 5% (3).

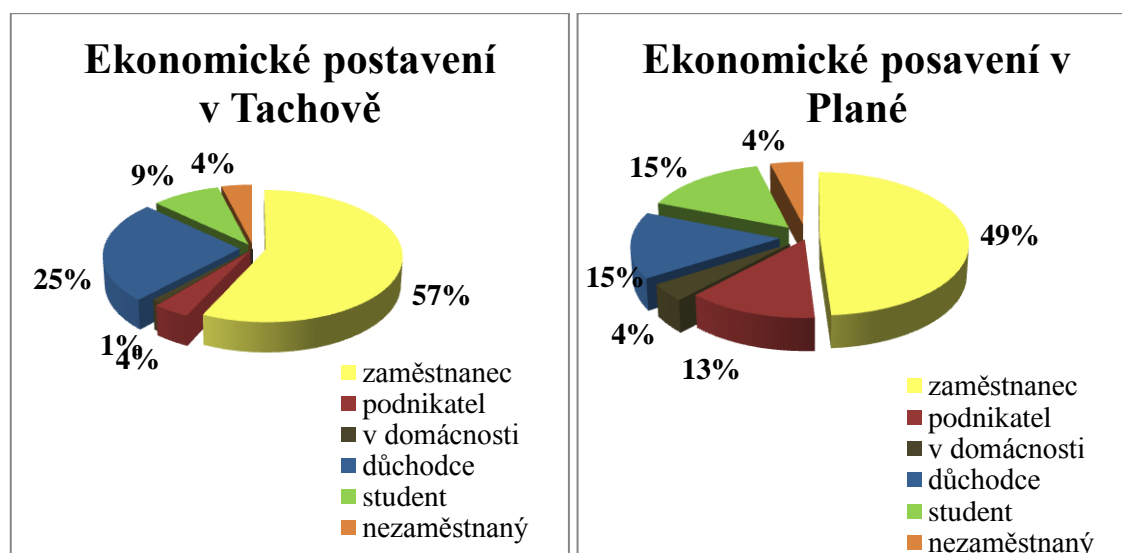
Graf č. 7 a č. 8: Délka pobytu respondentů ve městě

Zdroj: vlastní zpracování dle anketního šetření, 2015

Z výše uvedeného grafu lze konstatovat, že méně než jeden rok nežil ve svém městě ani jeden z respondentů. Z dotazovaných v Tachově jsou nejvíce zastoupeny dvě kategorie, a to 31 a více let, sem patří 39% (34) respondentů a kategorie 21 – 30 let, která je také obsazena 39% (34). Ve městě Planá je podobné rozdělení, kategorii 31 a více let zvolilo 42% (22) a kategorii 21 – 30 let obsadilo 25% (14) respondentů.

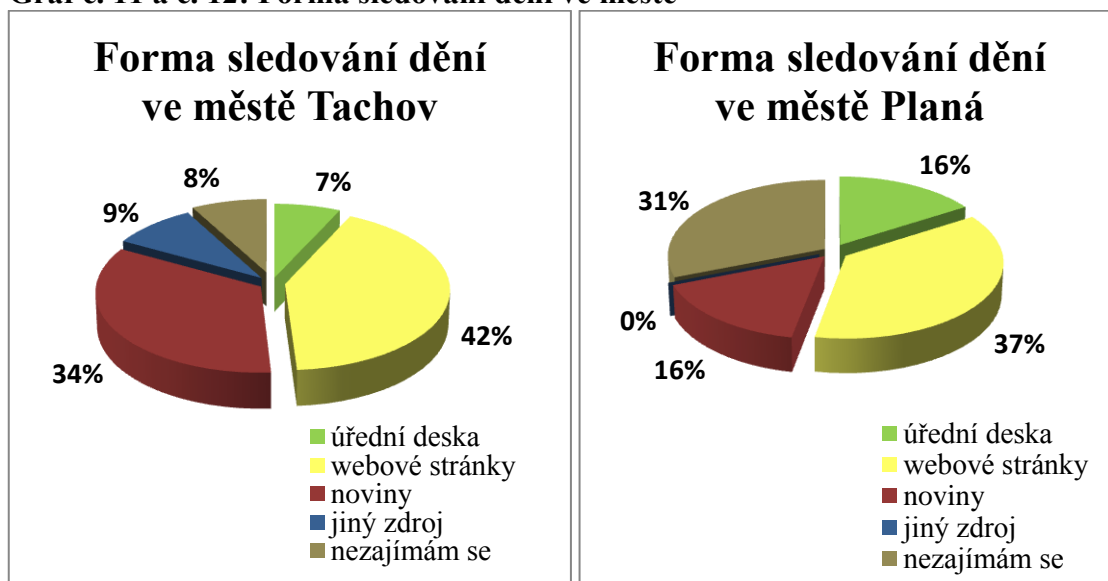
Graf č. 9 a č. 10: Ekonomické postavení respondentů

Zdroj: vlastní zpracování dle anketního šetření, 2015

Oblast ekonomického postavení respondentů má také velmi podobné rozdělení. V obou městech jsou nejvíce zastoupeni zaměstnanci, v Tachově má status zaměstnance 57% (49) respondentů a v Planá 49% (27) respondentů. Druhou nejpočetnější skupinou jsou důchodci, ve městě Tachov se jedná o 25% (22) respondentů a ve městě Planá je na stejné pozici také skupina studentů, jedná se o 15% (8) respondentů obou skupin. Nejméně početnou skupinou z dotazovaných je v Tachově lidí v domácnosti, jedná se o 1% (1) a v Planá je to skupina respondentů v domácnosti spolu s nezaměstnanými, jedná se o 4% (2).

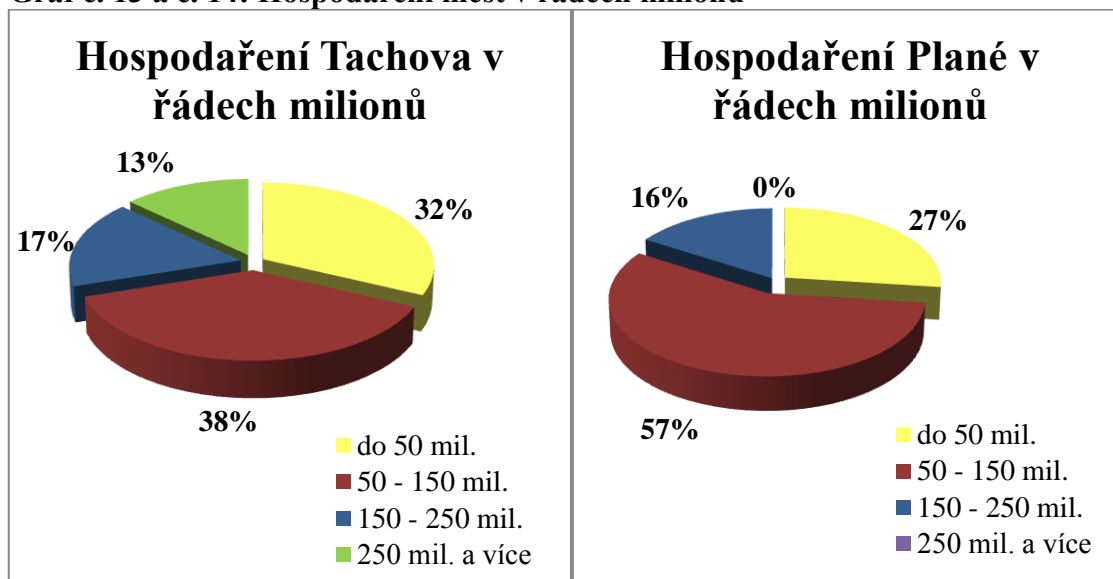
Graf č. 11 a č. 12: Forma sledování dění ve městě

Zdroj: vlastní zpracování dle anketního šetření, 2015

Otázka č. 6 z anketního lístku zjišťovala, jakou formou sledují občané dění ve městě. Z grafů č. 11 a č. 12 je zřejmé, že v obou sledují občané nejvíce dění prostřednictvím webových stránek. V Tachově pro tuto formu odpovědělo 42% (37) a v Plané tuto formu zvolilo 37% (20) respondentů. Druhou nejčastější možností bylo ve městě Tachov prostřednictvím novin, to zvolilo 34% (30) respondentů. V Plané bylo druhou nejčastější možností nezájem o sledování dění ve městě, tuto možnost zvolilo 31% (17) respondentů. V Tachově uvedlo 9% jiný zdroj, kterým byla nejčastěji televize ZAK TV Tachov.

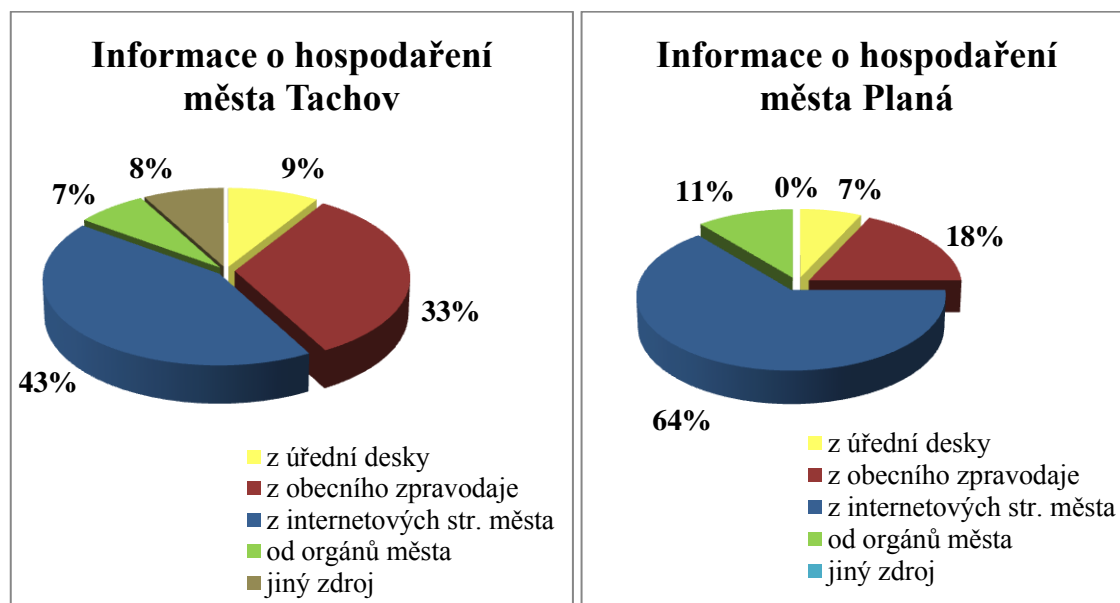
Graf č. 13 a č. 14: Hospodaření měst v řádech milionů

Zdroj: vlastní zpracování dle anketního šetření, 2015

Sedmá otázka byla rozdělena na dvě části a cílem první otázky bylo zjistit, zda respondenti vědí, v jakých řádech milionů města hospodaří. Z výše uvedených grafů je zřejmé, že lidé z Tachova prokázali anketním lístkem značnou nevědomost. Pouhých 13% (11) zvolilo správnou odpověď. Zajímavý je zde fakt, že ačkoliv bylo více respondentek žen, správnou odpověď z nich zvolily pouze 3, zbytek správných odpovědí (8) pocházel od mužů. Planá je na tom daleko lépe, celých 57% (31) respondentů ví, nebo odhadne, v jakých řádech milionů město hospodaří.

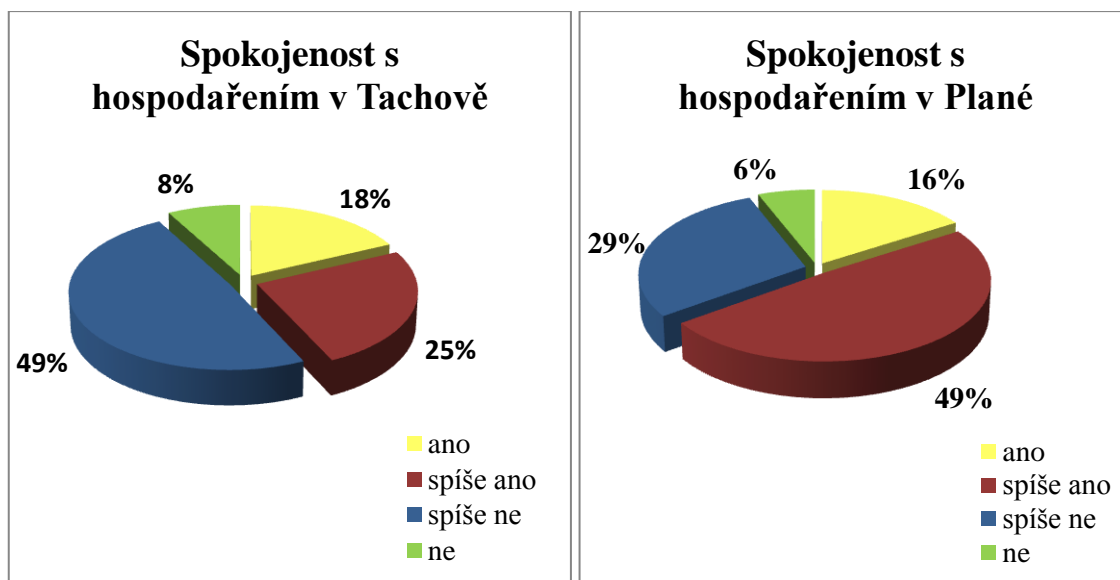
Graf č. 15 a č. 16: Získávání informací o hospodaření měst

Zdroj: vlastní zpracování dle anketního šetření, 2015

Druhá část otázky navazovala na předchozí sedmou otázku a zajímala se, jakým způsobem získávají respondenti informace o hospodaření měst. V obou městech dotazovaní zvolili možnost z internetových stránek města. V Tachově tak odpovědělo 43% (38) respondentů, v Plané tak jednoznačně odpověděla většina, a to 64% (35). Tento fakt je dán tím, že Planá má své internetové stránky přehledné a kvalitně zpracované. Druhou nejpočetnější možností, kterou zvolilo 33% (29) občanů Tachova, bylo získávání informací z obecního zpravodaje. Ke stejné situaci došlo i v Plané, kde tak odpovědělo 18% (10) respondentů. Ve městě Tachov uvedlo ještě 8% respondentů získávání informací od jiného zdroje, kterým opět byla televize ZAK TV Tachov.

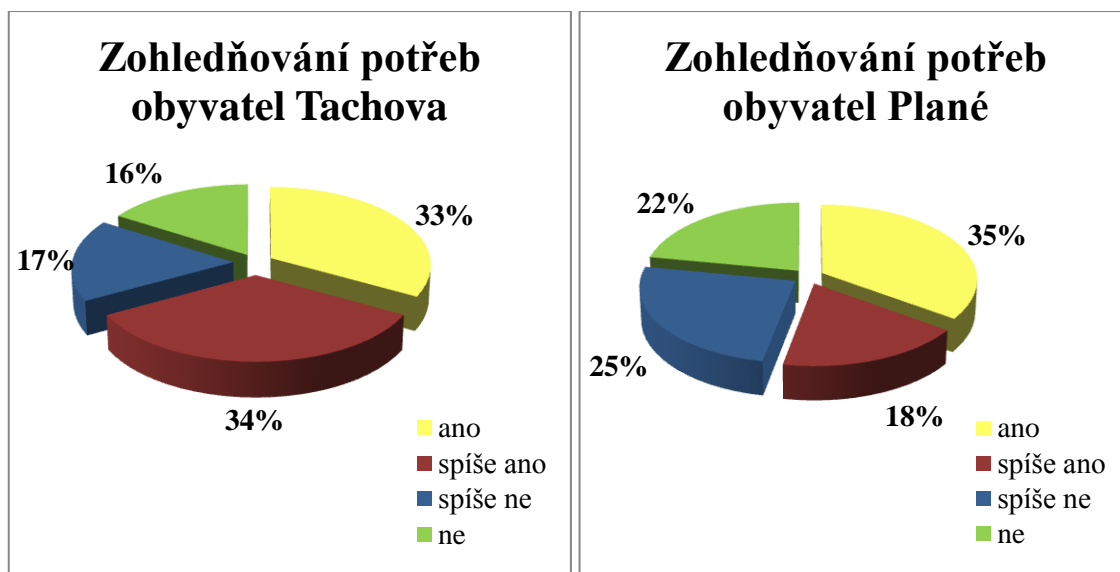
Graf č. 17 a č. 18: Spokojenost občanů s hospodařením města

Zdroj: vlastní zpracování dle anketního šetření, 2015

Osmá otázka měla za úkol zjistit, jak jsou občané spokojeni s hospodařením města. Podle grafu č. 17 a č. 18 lze jednoznačně říct, že v Tachově jsou respondenti nespokojeni s hospodařením města. Skoro polovina 49% (43) dotázaných zodpověděla, že je spíše nespokojena a 8% není s hospodařením vůbec spokojeno. Spíše nespokojeni byli ve 27 případech respondenti ve věku 19 – 30 let. Naopak je tomu v Plané, kdy 49% je spíše spokojeno s hospodařením města a 16% je plně spokojeno.

Graf č. 19 a č. 20: Zohledňování potřeb obyvatel při sestavování rozpočtu

Zdroj: vlastní zpracování dle anketního šetření, 2015

Devátá otázka měla za povinnost zjistit, zda si respondenti myslí, že města při sestavování rozpočtu výrazně zohledňují potřeby obyvatel. Dle průzkumu vyplynulo, že většina obyvatel obou měst je přesvědčena, že jejich město při sestavování rozpočtu zohledňuje jejich potřeby. V Tachově odpovědělo ano či spíše ano více než polovina respondentů, a to 67% (59), přestože v předchozí otázce více jak polovina dotazovaných není spokojena s hospodařením. V Plané jsou obyvatelé méně pozitivní, odpověď ano či spíše ano zvolilo 53% (29). Zbytek plánských respondentů zůstává skeptický, jelikož 47% (26) si nemyslí či spíše nemyslí, že město zohledňuje potřeby obyvatel při sestavování rozpočtu. V Tachově jsou naopak méně skeptičtí, jelikož odpovědělo ne či spíše ne jen 33% (29) respondentů.

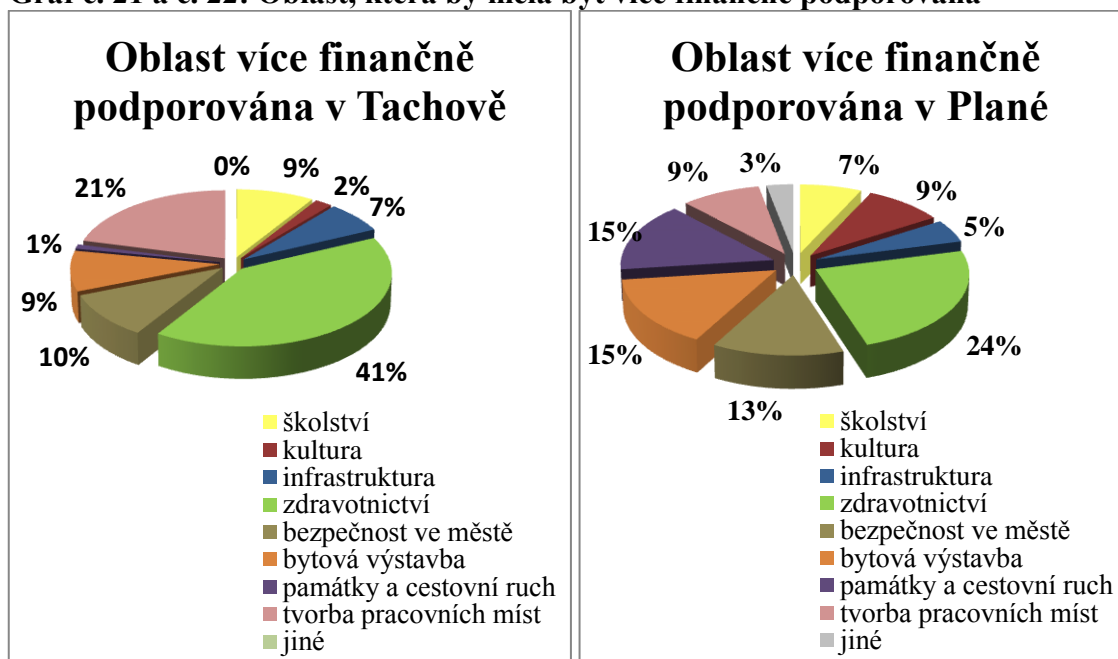
Následující tři otázky poskytovaly respondentům prostor pro odpověď vlastními slovy. **První** z nich objasnit, co by respondenti doporučili městu, kde a jakým způsobem by mohlo ušetřit ve výdajích rozpočtu města. V Tachově by nejvíce dotazovaných ušetřilo ve výdajích prostřednictvím snížení pracovníků administrativy. Tato odpověď zazněla v 11 případech. Další častým nápadem, jak snížit výdaje, bylo (v 7 případech), zrušit městskou policii a místo toho nainstalovat po městě více videokamer. Méně časté odpovědi byly menší investice do sportovišť, využít více dotací, svěřit Husitské slavnosti do rukou profesionálů, větší a kvalitnější opravy silnic, které by díky tomu nemusely být tak časté. Ve 13 případech, což bylo nejčastěji, respondenti odpověděli, že nemají přehled. Ve městě Planá byly velmi podobné návrhy na snížení výdajů jako v Tachově. Nejvíce respondentů (13) by však ušetřilo zrušením silvestrovského organizovaného ohňostroje. Také v Plané vidí 9 dotazovaných snížení výdajů ve zrušení činnosti městské policie a 6 by snížilo stav úřednictva. Další méně časté odpovědi byly zrušení heren, prodání památek do osobního vlastnictví, více využívat dotace, méně finančně podporovat soukromé subjekty a menší investice do kultury. Jeden respondent odpověděl, že by město mělo mít větší rozpočet. Opět bylo velmi častou odpovědí, že dotazovaní neví, nebo se o to nezajímají. Tato odpověď zazněla v 9 případech.

Druhá otevřená otázka žádala respondenty, aby uvedli, s jakými službami měst jsou spokojeni. V Tachově je nejvíce dotazovaných spokojeno se sportovním vyžitím, které se objevilo ve 29 odpovědích. Další velmi častou odpovědí byla kultura, kterou především zvolilo 13 respondentů ve věku 51 – 65 let a spokojenost u 15 respondentů s obchodními sítěmi. Další méně časté odpovědi byly údržba komunikací a města, MHD, školství,

koupaliště, péče o prostranství a komunální služby. V Plané je nejvíce lidí spokojeno s údržbou města, to se objevilo v 10 odpovědích. Další častou odpovědí byla spokojenost s infrastrukturou, kterou zvolilo 9 dotazovaných a v 8 případech spokojenost se školstvím, kterou zvolilo 5 respondentů se středoškolským vzděláním, 2 se základním vzděláním a jeden s vyučením. Další, již méně časté odpovědi byly spokojenost se sociálními službami, s kulturou, se sportem, in-line dráhou, s hasičským sborem a s MHD. Jeden respondent odpověděl, že není spokojen s ničím.

Třetí otázka z možností odpovědi vlastními slovy byla uvést, s jakými službami poskytovanými městy jsou respondenti nespokojeni. V Tachově bylo nejčastější odpovědí na tuto otázku zdravotnictví, které se objevilo ve 21 případech. Jak již bylo zmíněno, tato situace je dána velkou vzdáleností nejbližší nemocnice, což je obrovský problém této lokality. Občané jsou také velmi nespokojeni s činností městské policie, která se objevila v 11 případech, a s parkováním, které zaznělo v 9 případech. Další odpovědi byly méně časté, přesto stojí za zmínku – v kultuře, kterou nejčastěji psali lidé ve věku 19 – 30 let, poté v infrastruktuře, v malém počtu pracovních míst, v absenci multikina a galanterie, ve špatném stavu vlakového nádraží a ve velkém počtu heren. V Plané je nejvíce respondentů nespokojeno opět se zdravotnictvím, to uvedlo 15. Mimo zdravotnictví jsou dotázaní také velmi nespokojeni s komunálními službami, které uvedli v 10 případech a s malým počtem parkovacích míst uvedeným v 7 odpovědích. Méně časté odpovědi se týkaly nespokojenosti s bytovou výstavbou, s malým počtem pracovních míst, se zanedbaným koupalištěm, absencí obchodu s opravou obuvi a s bezpečností ve městě. Tři respondenti jsou toho názoru, že služby ve městě jsou nedostatečné, spíše žádné.

Graf č. 21 a č. 22: Oblast, která by měla být více finančně podporována

Zdroj: vlastní zpracování dle anketního šetření, 2015

U předposlední otázky měli respondenti opět možnost výběru jedné z možností. Dotázaný měl zaškrtnout oblast, která by podle jeho názoru měla být více finančně podporována městským úřadem. Ve městě Tachov by respondenti nejvíce finančně podpořovali zdravotnictví, které bylo zvoleno 41% (36). Tento fakt je dán absencí nemocnice v blízkém okolí, občané tohoto města jsou tak odkázáni na nejbližší nemocnici vzdálenou 47 km. Druhou nejvíce finančně podpořenou oblastí by měla být dle 21% (18) Tachovanů tvorba pracovních míst. Nejméně by lidé v Tachově finančně podpořovali oblast památek a cestovního ruchu, kterou zvolila pouze jedna respondentka a oblast kultura, kterou zvolili dva respondenti mužského pohlaví ve věku 19 – 30 let. Planá má poněkud jiné rozdělení. Nejvíce dotazovaných, a to 24%, by stejně jako v Tachově více finančních prostředků vložilo do zdravotnictví ze stejného důvodu jako v Tachově. Poté by 15% (8) respondentů z Plané více finančně podpořilo památky a cestovní ruch společně s bytovou výstavbou. Nejméně finanční prostředků by v tomto městě přidělili respondenti na infrastrukturu a do jiné oblasti, a to komunálních služeb.

Poslední otázka z anketního lístku opět poskytovala prostor pro vlastní vyjádření obyvatel měst, kteří byli vyzváni odpovědět, jakou nejvýraznější pozitivní změnu zaznamenali v jejich městě za posledních 5 let. V Tachově nejčastěji hodnotí obyvatelé opravu Jízdárny, tato odpověď zazněla v 19 případech. Dále občané velmi pozitivně hodnotí opravu ulic

a silnic, která se objevila v 16 případech. Dalšími pozitivními změnami v Tachově, které mají v povědomí občané, jsou udržovaná a opravovaná sportoviště, renovace koupaliště, bazénu, rozšíření nákupních možností, oprava Rozhledny Vysoké, oprava památek a údržba vzhledu města. Pro respondenty z Plané je nejvýraznější změnou za posledních 5 let jednoznačně oprava náměstí, která se objevila ve 25 případech. Dále 13 dotázaných velmi pozitivně hodnotí sportovně-odpočinkový park a opravu silnic, kterou zvolilo 10 respondentů. Další, již méně častou odpovědí byla výstavba nákupních domů, opravy památek a zlepšení kulturního vyžití.

7 NÁVRHY NA ZLEPŠENÍ HOSPODAŘENÍ MĚSTA TACHOV A MĚSTA PLANÁ

Při analýze obou měst nebylo zjištěno závažnějších nedostatků nebo významných rizik s negativním dopadem na hospodaření měst v budoucnosti. Na základě předchozích provedených analýz a anketního šetření budou v této části práce nastíněny možné návrhy na zlepšení hospodaření nejprve města Tachova a poté města Planá. Cílem této kapitoly bude snaha o **zvýšení příjmů** a zároveň **optimalizaci výdajů** obou měst.

7.1 Možnosti zlepšení hospodaření města Tachova

Rozbor ve vlastní části práce poukázal na to, že největší položkou v příjmové stránce rozpočtu jsou daňové příjmy. V oblasti daní je omezený prostor pro jejich zvýšení dané zákonem. Město díky zákonům tedy nemá možnost výši daní měnit. Jedinou možností zvýšit daňové příjmy města je prostřednictvím zvýšení místních poplatků. V oblasti místních poplatků je však v jejich zvýšení omezené pole působnosti, neboť má Tachov některé poplatky již stanoveny v maximální možné výši dané zákonem.

Jednalo by se o poplatek ze psů, který město Tachov stanovilo Obecně závaznou vyhláškou č. 6/2013, o místním poplatku ze psů v jednotlivých lokalitách od 200,- Kč až do 1.200,- Kč. Maximální sazba poplatku za psa stanovená zákonem je ve výši 1.500,- Kč za kalendářní rok, tudíž v některých lokalitách má město ještě prostor pro zvýšení svých příjmů. Další možností zvýšení daňových příjmů by bylo zvýšit poplatek z ubytovací kapacity. Tachov stanovil Obecně závaznou vyhláškou č. 6/2013, o místních poplatcích sazbu tohoto poplatku ve výši 4,- Kč. Maximální sazba poplatku stanovená zákonem je 6,- Kč za každé využití lůžko a den. Zde má tedy město prostor o zvýšení svých příjmů.

Druhou největší položkou v příjmech města jsou přijaté dotace. Tachov má možnost získat více finančních prostředků prostřednictvím účelových dotací z různých zdrojů. Vzhledem k rozloze a počtu obyvatel města by bylo vhodné, aby město mělo zkušeného odborníka v oblasti dotací, který by doporučil vhodné dotační programy využitelné pro další rozvoj města a správně sestavil investiční záměr předkládaný v žádosti o dotaci.

Jako další možností v ovlivnění výše příjmů jsou nedaňové příjmy. V této oblasti může město zvýšit výši nájemného u bytových a nebytových prostor, případně zvýšit nájem pozemků. Při tomto opatření ke zlepšení hospodaření musí město přistupovat velmi

opatrně, jelikož díky výraznému zvýšení nájemného u bytových jednotek se může snížit poplatka a to může významně ovlivnit výši celkových příjmů města.

Poslední možností ovlivnění výše příjmů jsou kapitálové příjmy. Tato oblast poskytuje možnost navýšení příjmů pouze prostřednictvím prodeje pozemků a prodeje bytových a nebytových jednotek. Jednalo by se pouze o ty bytové a nebytové jednotky, jejichž vlastnictví není pro město tolik výhodné.

Hlavním cílem ve výdajové oblasti rozpočtu by mělo do budoucna pro město být snížení běžných výdajů. Pokud by město využilo možnosti prodeje některých svých méně výhodných pozemků, bytových a nebytových jednotek, uspořilo by určitou výši finančních prostředků v činnosti v městských lesích a správě bytového fondu. Město by dále mělo také zvážit výši příspěvků příspěvkovým organizacím, případně by mělo regulovat jejich výši.

Monitoring hospodaření města ukázal, že město Tachov má k 31.12.2014 na svých běžných účtech částku ve výši 65.374,3 tis. Kč. Tato částka je uložena na běžném účtu, který splňuje základní požadavky a je primárně určen k zajištění platebního styku. Proto bylo by vhodné využít efektivnějšího způsobu hospodaření s těmito finančními prostředky a využít možnosti různých spořicíh účtů s vyšší úrokovou sazbou, které by mohly přinést vyšší zhodnocení peněz. Tachov by dále mohl využít možnosti obchodu s cennými papíry, který přináší větší výnosy.

Díky vyšším příjmům z těchto navržených opatření by město mohlo zařídit obyvatelům lepší zdravotní podmínky v této lokalitě, které jsou Tachovany velmi žádány, vybudování nových parkovacích míst a podporování tvorby nových pracovních míst. Dále by mělo město zvážit nutnost a časové naplánování aktuálních investičních projektů na rozvoj města.

7.2 Možnosti zlepšení hospodaření města Planá

Rozbor ve vlastní části práce poukázal na to, že největší položkou v příjmové stránce rozpočtu jsou daňové příjmy. Daňové příjmy v městě Planá představují dokonce 62,98% celkových příjmů. V oblasti daní je omezený prostor pro jejich zvýšení, jelikož zákon určuje přesnou výši daní a tudíž město nemá možnost výši daní měnit. Provedenou analýzou daňových příjmů bylo zjištěno, že Planá nevyužívá maximálních doporučených sazeb místních poplatků. A proto jednou z možností, jak zvýšit daňové příjmy města, je

prostřednictvím navýšení místních poplatků, které má město ve své kompetenci, popřípadě zavedení některých místních poplatků, které město zavedeno nemá.

Jednalo by se o poplatek ze psů, který Planá stanovila Obecně závaznou vyhláškou č. 9/2010, o místním poplatku ze psů v jednotlivých kategoriích od 90,- Kč až do 1.200 Kč. Maximální sazba poplatku za psa stanovená zákonem je ve výši 1.500,- Kč za kalendářní rok, tudíž v některých kategoriích má město ještě prostor pro zvýšení svých příjmů.

Další možností zvýšení daňových příjmů by bylo zavedení místního poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. Sazba tohoto poplatku může činit na 1 osobu až 500,- Kč za kalendářní rok (250,- Kč je paušální částka za osobu a rok a k tomu 250,- Kč za osobu a rok na základě skutečných nákladů obce), mohla by tak Planá získat částku 2.732,5 tis. Kč (brán v úvahu počet obyvatel k 31.12.2014). V současnosti totiž město Planá řeší problematiku odpadů dle zákona o odpadech, a tím přichází o značné finanční prostředky. Město Planá by dále mohlo zařadit například poplatek z ubytovací kapacity a poplatek ze vstupného mezi místní poplatky, čímž by také získalo značné finanční prostředky. Další možností jak navýšit daňové příjmy Plané je pomocí zvýšení místního koeficientu u daně z nemovitosti. Počet obyvatel v Plané se ve sledovaném období pohyboval v rozmezí od 5 465 do 5 603. Velikost obce spadá do intervalu nad 1000 do 6000 obyvatel, proto by obec mohla pro účely daně z nemovitostí využívat koeficientu dle velikosti ve výši 1,4. Obecně závaznou vyhláškou č. 2/2008 stanovilo město koeficient pro výpočet daně z nemovitosti ve výši 1,0. Jednou z možností je tedy zrušení dosavadní obecní vyhlášky a vydání nové obecně závazné vyhlášky a stanovení místního koeficientu alespoň ve výši 2,0.

Z provedené analýzy vyplynulo, že druhou největší položkou v příjmech města jsou přijaté dotace. Planá má možnost získat více finančních prostředků prostřednictvím účelových dotací z různých zdrojů a měla by jich více využívat. Město by mělo zvolit vhodné dotační programy využitelné pro jeho další rozvoj. Dále by mělo město věnovat více pozornosti správnosti sestavení investičního záměru předkládaného v žádosti o dotaci.

Cílem ve výdajové oblasti rozpočtu by mělo pro Planou do budoucna být snížení běžných výdajů. Z analýzy vyplynulo, že nejvyšší výdaje jsou v oblasti služeb pro obyvatelstvo a v oblasti všeobecné veřejné správy. Přesto jsou tyto běžné výdaje vynakládány účelně, tudíž není prostor pro jejich značné snížení. Kvalitním zacházením s majetkem a pozemky

města, jejich včasnou kontrolou a drobnými opravami by ale Planá mohla předejít nákladným opravám a rekonstrukcím.

Díky vyšším příjmům z těchto navržených opatření by město mohlo zařídit obyvatelům lepší zdravotní podmínky v této lokalitě, které jsou také místními obyvateli žádány. Dále místní obyvatelé poukázali zejména na malý počet parkovacích míst a na nedostačující bytovou výstavbu, která by například mohla být předmětem investičního záměru pro žádost o dotaci.

8 ZÁVĚR

Cílem diplomové práce bylo posouzení úrovně hospodaření města Tachova a jejího sousedního města Plané v letech 2009 – 2014. Naplnění tohoto cíle bylo zajištěno prostřednictvím analýzy konkrétních položek příjmů a výdajů obou městských rozpočtů a rozboru finančního hospodaření měst za pomoci komparace vybraných ukazatelů a soustavy informativních a monitorujících ukazatelů hospodaření.

Tachov leží v krásné krajině Českého lesa v západních Čechách, nedaleko hranic s Německem a obvodově spadá do Plzeňského kraje. Počet obyvatel k 31.12.2014 čítá 12 570. Planá se nachází na rozhraní pohoří Český les, Slavkovský les a Tepelská vrchovina a je situováno 11 km od Tachova. Počet obyvatel k 31.12.2014 čítá 5 465. Obě města byla charakterizována z hlediska jejich historie, obyvatelstva, občanské vybavenosti a tamních zajímavostí.

Výsledkem diplomové práce bylo stanovení návrhů na možné zlepšení hospodaření Tachova a Plané, které byly zpracovány za pomoci analýzy hospodaření obou měst a ze zjištěných výsledků z vyhodnoceného anketního šetření Tachova a Plané.

Ve vlastní práci v analýze vývoje výsledku hospodaření bylo zjištěno, že Tachov dosahoval ve sledovaném období převážně přebytku, avšak v letech 2009 a 2011 se hospodařilo se schodkem. Tento významný schodek byl ovlivněn především poklesem celkových příjmů a zároveň zvýšením celkových výdajů v důsledku vysokých investic. Výsledek hospodaření ve městě Planá dosahoval taktéž kladných i záporných hodnot. V roce 2009, 2010 a 2014 se vykázal deficit především v důsledku vyšších běžných i kapitálových výdajů.

V příjmové analýze bylo zjištěno, že celkové příjmy města Tachov zaznamenaly ve sledovaném období proměnlivou tendenci. Průměrný příjem na jednoho obyvatele činil 24.492 Kč. Největší, téměř poloviční, podíl na celkových příjmech měly daňové příjmy. Celkové příjmy města Planá měly také proměnlivou tendenci. Průměrný příjem na jednoho obyvatele činil 16.700 Kč. Daňové příjmy zde tvořily větší podíl, téměř 63% na celkových příjmech.

Vývoj daňových příjmů měst zaznamenal rostoucí tendenci. V Tachově byl výjimkou pouze rok 2011, kdy nepatrně klesly v důsledku poklesu daní, a to daně z příjmů z právnických osob a daně z přidané hodnoty. Průměrně činily daňové příjmy na jednoho obyvatele v Tachově 11.454 Kč a v Plané 10.522 Kč. Největší podíl na daňových příjmech

měly samotné daně, které měly ve sledovaném období v obou městech rostoucí trend. Daně zaznamenaly největší nárůst v roce 2013, především díky novelizaci daně z přidané hodnoty, která v obou městech přinesla její zvýšení. Další složkou daňových příjmů jsou místní poplatky. Jejich relativní podíl na daňových příjmech byl v obou městech téměř totožný, pohyboval průměrně se kolem 5,64%. Poslední složkou daňových příjmů jsou správní poplatky, které jsou městy vybírány za provedení správních úkonů související s činností správních orgánů. Jako správní poplatky byly vybírány také odvody za odnětí zemědělské a lesní půdy, jako odvod z výtěžku z provozování loterií a poplatků provozovaný výherní hrací přístroj.

Nedaňové příjmy měly v obou městech ve sledovaném období kolísavý charakter. Výrazný rozdíl nedaňových příjmů nastal v Tachově v roce 2011. Došlo zde k meziročnímu nárůstu v příjmech z vlastní činnosti. Důvodem byl vyšší příjem z činnosti v lesích a z pronájmu bytů. Ve městě Planá byl zaznamenán pokles nedaňových příjmů v letech 2009 – 2011. V následujících letech byl zaznamenán nárůst. K největšímu nárůstu došlo v roce 2012 oproti roku 2011 v důsledku vyššího příjmu z pronájmu Plánských lesů.

Kapitálové příjmy měly v obou městech ve sledovaném období kolísavý charakter. Významné snížení kapitálových příjmů v Tachově nastalo v roce 2012 oproti roku 2011. Došlo ke snížení příjmů z prodeje pozemků a bytů. Ve městě Tachov byly průměrné kapitálové příjmy na jednoho obyvatele ve výši 686 Kč. Významné zvýšení zaznamenalo město Planá v roce 2013 oproti roku 2012, v důsledku vyššího příjmu z prodeje dlouhodobého majetku. V Plané byly průměrné kapitálové příjmy na jednoho obyvatele ve výši 1.001 Kč, byly tedy průměrně o 315 Kč vyšší než ve městě Tachov.

Vývoj přijatých dotací měl v obou městech ve sledovaném období proměnlivou tendenci. V obou městech převažovaly neinvestiční dotace nad investičními. Neinvestiční dotace byly v obou městech poskytovány na výkon státní správy, na sociální dávky, na volby, dotace poskytované příspěvkovým organizacím a jiné. Mezi největší investiční dotace města Tachova patřily dotace na komunikaci Pobřežní, dotace na rozšíření bazénu Tachov a dotace na zázemí pro cykloturistiku. Mezi největší investiční dotace Plané patřily dotace na sběrný dvůr, dotace na regeneraci sídliště Fučíkova a dotace na zkvalitnění výuky ZŠ.

Z výdajové analýzy vyplynulo, že celkové výdaje zaznamenaly ve sledovaném období v obou městech proměnlivou tendenci. Průměrný výdaj na jednoho obyvatele ve městě Tachov činil 24.280 Kč. Největší, téměř 81 procentní podíl na celkových výdajích měly

v Tachově běžné výdaje. V Plané byl podíl běžných výdajů na celkových menší, dosahoval necelých 69%. Průměrný výdaj na jednoho obyvatele ve městě Planá činil 16.029 Kč.

Vývoj běžných výdajů obou měst vykazoval ve sledovaném období kolísavý charakter. Nejvíce výdajů pramenilo do oblastí služby pro obyvatelstvo a do oblastí všeobecné veřejné správy a služby. V Tachově průměrné běžné výdaje na jednoho obyvatele činily 19.626 Kč. Největší úsporu běžných výdajů zaznamenal rok 2012 v oblasti sociální věci a politika zaměstnanosti. Důvodem byla státem provedená Sociální reforma I., která měla za následek přenesení pravomocí na Úřad práce, který tímto začal vyplácet příspěvek na péči a dávky v hmotné nouzi. V Plané průměrné běžné výdaje na jednoho obyvatele činily 11.010 Kč, byly tedy průměrně o 8.616 Kč nižší než ve městě Tachov.

Kapitálové výdaje v Tachově byly vynaloženy na revitalizaci území bývalé Rybeny, výstavba venkovního bazénu, rekonstrukce komunikací Pobřežní, opravy Tachovského zámku aj. Ve městě Tachov průměrné kapitálové výdaje na jednoho obyvatele činily 4.553 Kč. Kapitálové výdaje v Plané byly vynaloženy na rekonstrukci topných kanálů, úpravu severní části náměstí Svobody, komunikaci Tachovská a Dvořákova a parkoviště u Polikliniky aj. Ve městě Planá byly průměrné kapitálové na jednoho obyvatele ve výši 5.019 Kč, byly tedy průměrně o 466 Kč vyšší než ve městě Tachov.

Z výsledků monitoringu hospodaření obou měst v letech 2009 – 2014 vyplynulo, že i přes například častá zpoždění v proplácení přislíbených dotací z fondů EU, hospodaří obě města odpovědně a možným rizikům, která by mohla negativně ovlivnit jejich chod, se snaží předcházet. Dále také vyplynulo, že obě města se nachází z hlediska platební schopnosti v dobré pozici.

Dílčím cílem práce bylo provedení a vyhodnocení anketního šetření, pro potřeby zjištění spokojenosti obyvatel měst s jejich hospodařením. Z anketního šetření bylo zjištěno, že respondenti sledují dění ve městě převážně z webových stránek a dále z novin. Více spokojeni s hospodařením jsou respondenti z Plané. Obyvatelé z obou měst se shodli na tom, že by nejvíce finančně podpořily oblast zdravotnictví. Důvodem je absence nemocnice v blízkém okolí. Občané měst jsou tak odkázáni na nejbližší nemocnici vzdálenou téměř 50 km.

V závěru práce byly stanoveny návrhy na zlepšení hospodaření obou měst. Stanovené návrhy na zlepšení spočívají ve snaze o zvýšení příjmů a optimalizaci výdajů.

9 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

1. CÍSAŘOVÁ, Eliška, PAVEL, Jan. *Průvodce komunálními rozpočty, aneb jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu*. Praha: Transparency International, 2008. 94 s. ISBN 978-80-87123-06-5.
2. FARVACQUE-VITKOVIC, Catherine, KOPANYI, Mihaly. *Municipal Finances: A Handbook for Local Governments*. The World Bank, 2014. 487 p. ISBN 978-0.8213-9830-2.
3. KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava, PEKOVÁ, Jitka. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 300 s. ISBN 978-80-7357-910-4.
4. PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Finance územní samosprávy*. Brno: Masarykova univerzita, 2008. 238 s. ISBN 978-80-210-4511-8.
5. PAVLÁSEK, Vlastimil., HEJDUKOVÁ, Pavlína. *Veřejné finance a daně v České republice*. 1. Vydání, Plzeň: NAVA, 2010. 215 s. ISBN 978-80-7211-360-6.
6. PECÁKOVÁ, Iva. *Statistika v terénních průzkumech*. Praha: Professional Publishing, 2008. 236 s. ISBN 978-80-86946-74-0.
7. PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*, 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 588. ISBN 978-80-7357-614-1.
8. PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Management Press, 2004. 375 s. ISBN 80-7261-086-4.
9. PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření obcí a rozpočet*. Praha: CODEX Bohemia s.r.o., 1997. 296 s. ISBN 80-85963-34-5.
10. PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 644 s. ISBN 978-80-7357-698-1.
11. PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI Publishing, 2002. 441 s. ISBN 80-86395-21-9.
12. PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav, JETMAR, Marek. *Veřejný sektor – řízení a financování*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 488 s. ISBN 978-80-7357-936-4.

13. PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*, 2. aktualizované a rozšířené vydání, Praha: Grada Publishing, a.s., 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.
14. SLACK, Naomi Enid. *Guide to Municipal Finance*. Nairobi, 2009. 80 p. ISBN 978-92-1-132113-5.
15. TOTH, Petr. *Ekonomika měst a obcí*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1998. 194 s. ISBN 80-7079-693-6.
16. ŽEHROVÁ, Jana, PFEIFEROVÁ Daniela. *Finance municipalit*. 2. Vydání. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2014, 168 s. ISBN 978-80-213-2024-6.

Zákony a vyhlášky:

1. Novela zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty – s účinností od 1. ledna 2013
2. Novela zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní - s účinností od 1. ledna 2013
3. Vyhláška Ministerstva financí ČR č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě
4. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění
5. Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů
6. Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, v platném znění
7. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění
8. Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích ve znění pozdějších předpisů
9. Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích ve znění pozdější předpisů

Internetové zdroje:

1. Český statistický úřad. *Počet a věkové složení obyvatel k 31. 12. podle obcí* [online]. 2015 [cit. 2015-03-20] Dostupný z [www: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt-parametry&katalog=30845&z=T&f=TABULKA&pvo=DEM03&pvoch=40410&z o=N&nahled=N&sp=A&skupId=526&verze=->](http://www.vdb.cz)

1&filtr=G~F_M~F_Z~F_R~F_P~_S~_null_null_&pvokc=101&c=v60__RP2013M
P12DP31&str=v70 >

2. Deník veřejné správy. *Výdaje obcí – porovnání vývoje a struktury obecních výdajů*. [online]. 2014 [cit. 2014-12-28] Dostupný z [www: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6346154>](http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6346154)
3. Hrady.cz. *Turistické cíle v okolí obce Tachov* [online]. 2015 [cit. 2015-03-20] Dostupný z [www: <http://www.hrady.cz/index.php?p=main_okoli&detailObec=7258&setPageTab=2>](http://www.hrady.cz/index.php?p=main_okoli&detailObec=7258&setPageTab=2)
4. Hrady.cz. *Turistické cíle v okolí obce Planá* [online]. 2015 [cit. 2015-03-20] Dostupný z [www: <http://www.hrady.cz/index.php?p=main_okoli&detailObec=7358&setPageTab=2>](http://www.hrady.cz/index.php?p=main_okoli&detailObec=7358&setPageTab=2)
5. Mariánské Lázně. *Planá u Mariánských Lázní* [online]. 2015 [cit. 2015-03-20] Dostupný z [www: <http://www.marianskelazne.cz/volny-cas-vylety-a-sport/turistika-parky-a-sportovni-moznosti/turistika/tipy-na-vylet/zajimava-mesta-a-obce-v-okoli/plana-u-marianskych-lazni>](http://www.marianskelazne.cz/volny-cas-vylety-a-sport/turistika-parky-a-sportovni-moznosti/turistika/tipy-na-vylet/zajimava-mesta-a-obce-v-okoli/plana-u-marianskych-lazni)
6. Ministerstvo finance ČR. *Monitoring hospodaření obcí*. [online]. 2015 [cit. 2015-09-12] Dostupný z [www: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/hospodareni/uzemni-rozpocty/monitoring-hospodareni-obci>](http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/hospodareni/uzemni-rozpocty/monitoring-hospodareni-obci)
7. *Oficiální stránky města Tachov* [online]. 2015 [cit. 2015-03-20] Dostupný z [www:: <www.tachov-mesto.cz>](http://www.tachov-mesto.cz)
8. *Oficiální stránky města Tachov. Historie města*. [online]. 2015 [cit. 2015-03-20] Dostupný z [www: <http://www.tachov.cz/historie-mesta-2866.html>](http://www.tachov.cz/historie-mesta-2866.html)
9. *Oficiální stránky města Planá* [online]. 2015 [cit. 2015-03-20] Dostupný z [www:: <www.plana.cz>](http://www.plana.cz)
10. *Oficiální stránky města Planá. Historie Plané*. [online]. 2015 [cit. 2015-03-21] Dostupný z [www: <http://www.plana.cz/informace-o-meste/historie/>](http://www.plana.cz/informace-o-meste/historie/)
11. *Oficiální stránky města Planá. Zajímavosti města*. [online]. 2015 [cit. 2015-03-21] Dostupný z [www: <http://www.plana.cz/informace-o-meste/zajimavosti-mesta/>](http://www.plana.cz/informace-o-meste/zajimavosti-mesta/)
12. *Oficiální stránky města Planá. Sport v Plané*. [online]. 2015 [cit. 2015-03-21] Dostupný z [www: <http://www.plana.cz/sport/>](http://www.plana.cz/sport/)

13. Oficiální stránky města Planá. *Stručně o městě Planá*. [online]. 2015 [cit. 2015-03-21] Dostupný z www: <<http://www.plana.cz/informace-o-meste/>>
14. Oficiální stránky města Planá. *Kultura v Plané*. [online]. 2015 [cit. 2015-03-21] Dostupný z www: <<http://www.plana.cz/kultura/>>

Materiály od MěÚ Tachov:

1. Obecně závazná vyhláška města Tachov č. 5/2013, kterou se stanoví zákaz provozování loterií a jiných podobných her na celém území města
2. Obecně závazná vyhláška města Tachov č. 6/2013, o místních poplatcích
3. Výkazy pro hodnocení plnění rozpočtu územních samosprávních celků za roky 2009, 2010, 2011, 2012, 2013 a 2014
4. Závěrečné účty města Tachov za roky 2009, 2010, 2011, 2012, 2013 a 2014

Materiály od MěÚ Planá:

1. Obecně závazná vyhláška č. 2/2008, o stanovení koeficientu pro výpočet daně z nemovitostí
2. Obecně závazná vyhláška č. 9/2010, o místním poplatku ze psů
3. Výkazy pro hodnocení plnění rozpočtu územních samosprávních celků za roky 2009, 2010, 2011, 2012, 2013 a 2014
4. Závěrečné účty města Planá za roky 2009, 2010, 2011, 2012, 2013 a 2014

10 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Anketní lístek o povědomí hospodaření města Tachov/Planá

Příloha 2: Monitoring hospodaření města Tachov (v tis. Kč)

Příloha 3: Monitoring hospodaření města Planá (v tis. Kč)

Příloha č. 1: Anketní lístek o povědomí hospodaření města Tachov/Plané

Vážení občané,

dovoluji si Vás požádat o vyplnění dotazníku pro účely praktické části diplomové práce na téma „Posouzení úrovně hospodaření vybraných měst a obcí“. Cílem tohoto dotazníku je získání informací o povědomí hospodaření od občanů města. Dotazník je zcela anonymní a výsledky tohoto šetření budou zpracovány pouze pro účely diplomové práce. Předem děkuji za Vaši spolupráci a čas.

Odpověď označte křížkem, pokud není uvedeno jinak. Zaškrtněte prosím jednu z uvedených možností.

1. Uveďte prosím, Vaše pohlaví:

- muž
- žena

2. Uveďte prosím, Váš věk:

- do 18 let
- 19 – 30 let
- 31 – 50 let
- 51 – 65 let
- nad 65 let

3. Vaše nejvyšší dosažené vzdělání je:

- základní
- vyučení
- středoškolské
- vyšší odborné
- vysokoškolské

4. Kolik let žijete v obci Tachov?

- méně než 1 rok
- 2 – 10 let
- 11 – 20 let
- 21 – 30 let
- 31 let a více

5. Vaše ekonomické postavení:

- zaměstnanec
- podnikatel, živnostník
- v domácnosti
- důchodce
- student
- nezaměstnaný

6. Jakou formou sledujete dění ve městě?

- úřední deska
- webové stránky
- noviny
- jiný zdroj, prosím uveďte.....
- nezajímám se

7. a) Víte, v jakých rádech milionů město hospodáří?

- do 50 mil.
- 50 – 150 mil.
- 150 – 250 mil.
- 250 mil. a více

b) Odkud získáváte informace o hospodaření města?

- z úřední desky
- z obecního zpravodaje
- z internetových stránek města
- od orgánů města
- jiný zdroj, prosím uveďte

8. Jste spokojeni s hospodařením města?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne

9. Myslíte si, že město při sestavování rozpočtu výrazně zohledňuje potřeby obyvatel?

- ano
- ne

10. Co byste doporučili městu, kde a jak by mohlo ušetřit ve výdajích rozpočtu města?

Odpovězte vlastními slovy.

.....

.....

.....

11. Uveďte, s jakými službami města jste spokojeni.

Odpovězte vlastními slovy.

.....

.....

.....

12. Uveďte, s jakými službami města nejste spokojeni.

Odpovězte vlastními slovy.

.....

.....

.....

13. Jaká oblast by dle Vašeho názoru měla být více finančně podporována městským úřadem?

- školství
- kultura
- infrastruktura
- zdravotnictví
- bezpečnost ve městě
- bytová výstavba
- památky a cestovní ruch
- tvorba pracovních míst
- jiné, prosím uveďte.....

14. Jakou nejvýraznější pozitivní změnu jste zaznamenali ve Vašem městě za posledních 5 let?

Odpovězte vlastními slovy.

.....

.....

.....

Děkuji za Vaši ochotu!

*Lucie Morongová, Lucy.Morongova@seznam.cz
studentka ČZU v Praze, Fakulty provozně ekonomické*

Příloha č. 2: Monitoring hospodaření města Tachov (v tis. Kč)¹⁰

Č. uk.	Název ukazatele	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1	Počet obyvatel	12 560	12 476	12 418	12 676	12 595	12 570
2	Příjem celkem	320 189,8	354 518,5	320 299,4	273 198,5	298 562,0	276 523,6
3	Úroky		377,2	501,6	927,6	125,0	10,0
4	Uhrazené splátky dluhopisů a půjč. prostředků	12 683,7	8 325,8	4 340,6	22 630,3	35 605,8	8 096,6
5	Dluhová služba celkem /3 + 4/	19 787,7	8 703,0	4 842,1	23 557,9	35 730,8	8 106,6
6	Ukazatel dluh. služby (v %) /5 : 2/	6,18	2,5	1,5	8,6	11,97	2,93
7	Aktiva celkem	2 930 429,0	3 013 720,1	2 799 334,5	3 129 973,9	3 167 470,0	2 717 921,8
8	Cizí zdroje	45 973,0	39 718,5	127 341,3	98 830,2	50 230	33 563,8
9	Stav na bankovních účtech celkem	43 045,5	50 175,1	62 317,0	48 130,9	61 456	65 374,3
10	Úvěry a komunál. dluhopisy	18 302,0	10 334,3	56 174,9	33 885,6	0	2 578
11	Přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy	0	0,0	300,0	0,0	0	521
12	Zadluženost celkem /10 + 11/	18 302,0	10 334,3	56 474,9	33 885,6	0	3 099
13	Podíl cizích zdrojů k celk. aktivům (v %) /8 : 7/	1,57	1,32	4,55	3,16	1,59	1,23
14	Podíl zadluženosti na cizích zdrojích (v %) /12 : 8/	39,8	26,0	44,4	34,3	0,0	9,23
15	Cizí zdroje na 1 obyvatele	3,66	3,18	10,3	7,80	3,99	2,67
16	Oběžná aktiva	70 669,0	89 256,3	126 976,0	99 690,3	122 038	100 348,4
17	Krátkodobé závazky	23 091,0	24 064,4	65 602,3	51 888,1	43 242	26 162,5
18	Celková likvidita* /16 : 17/	3,06	3,71	1,94	1,92	2,82	3,84

Zdroj: vlastní výpočty a zpracování dle www.mfcr.cz, 2015

¹⁰ k 31.12

Příloha č. 3: Monitoring hospodaření města Planá (v tis. Kč)¹¹

Č. uk.	Název ukazatele	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1	Počet obyvatel	5 567	5 588	5 603	5 522	5 485	5 465
2	Příjem celkem	80 209,7	82 614,9	87 139,2	83 653,2	115 362	105 316
3	Úroky	301,3	48,8	287,7	254,4	174	146
4	Uhrazené splátky dluhopisů a půjč. prostředků	2 300	0,00	2 150,0	1 400,0	1 400	1400
5	Dluhová služba celkem /3 + 4/	2 601,3	48,8	2 437,7	1 654,4	1 574	1546
6	Ukazatel dluh. služby (v %) /5 : 2/	3,24	0,06	2,8	1,9	1,36	1,47
7	Aktiva celkem	808 939	902 000,0	761 573,6	1 009 196,6	1 056 643	854 694
8	Cizí zdroje	16 315	35 841,0	41 408,5	40 168,7	38 844	52 829
9	Stav na bankovních účtech celkem	33 068,9	48 572,0	57 155,7	63 379,1	88 735	61 881,8
10	Úvěry a komunál. dluhopisy	0,0	11 333,0	12 141,2	10 741,2	9 341	7 941
11	Přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
12	Zadluženost celkem /10 + 11/	0,0	11 333,0	12 141,2	10 741,2	9 341	7 941
13	Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (v %) /8 : 7/	2,02	3,97	5,44	3,98	3,68	6,18
14	Podíl zadluženosti na cizích zdrojích (v %) /12 : 8/	0,0	31,6	29,3	26,7	24,05	15,03
15	Cizí zdroje na 1 obyvatele	2,93	6,4	7,4	7,27	7,08	9,67
16	Oběžná aktiva	50 025	63 195,0	75 105,7	89 826,1	111 832	92 957
17	Krátkodobé závazky	8 999	18 813,0	24 427,3	22 453,6	25 144	35 254
18	Celková likvidita /16 :17/	5,56	3,36	3,07	4,00	4,45	2,64

Zdroj: vlastní výpočty a zpracování dle www.mfcr.cz, 2015

¹¹ k 31.12